

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

Warszawa, 14 kwietnia 2021 roku

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2020		Rok zakończony 31 grudnia 2019	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Wynik z tytułu odsetek	281 066	62 819	265 840	61 833
Wynik z tytułu prowizji i opłat	59 402	13 277	56 398	13 118
Wynik na działalności podstawowej	348 600	77 914	387 556	90 144
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	14 525	3 246	-3 185	-741
Ogólne koszty administracyjne	-247 923	-55 412	-260 736	-60 646
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-97 618	-21 818	-85 110	-19 796
Wynik na działalności operacyjnej	17 584	3 930	38 525	8 961
Zysk (strata) brutto	17 584	3 930	38 525	8 961
Zysk (strata) netto	6 641	1 484	27 589	6 417

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w przeliczeniu na walutę EUR

	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Aktywa				
Papiery wartościowe	16 959 439	3 675 011	14 960 347	3 513 056
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 582 545	1 859 787	8 995 814	2 112 437
Aktywa razem	28 913 668	6 265 422	27 569 341	6 473 956
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec innych banków	23 634 731	5 121 507	22 528 704	5 290 291
Zobowiązania wobec klientów	3 815 712	826 842	3 548 857	833 358
Zobowiązania razem	28 073 140	6 083 285	26 740 718	6 279 375
Kapitał własny ogółem	840 528	182 137	828 623	194 581
Suma zobowiązań i kapitału własnego	28 913 668	6 265 422	27 569 341	6 473 956

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2020		Rok zakończony 31 grudnia 2019	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Przeprawy pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 013 269	449 973	5 612 806	1 305 516
Przeprawy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-2 110 443	-471 692	-3 962 168	-921 585
Przeprawy pieniężne netto z działalności finansowej	-30 000	-6 705	-749 666	-174 369
Przeprawy pieniężne netto, razem	-127 174	-28 424	900 972	209 562

Do przeliczenia wartości pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2020 roku na walutę EUR zastosowano średni kurs ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień wynoszący 4,6148zł za 1 EUR. Porównywalne dane finansowe zostały przeliczone na walutę EUR przy zastosowaniu średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2019 roku, który wynosił 4,2585 zł za 1 EUR.

Główne pozycje sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz rachunku zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku przeliczone zostały na walutę EUR, odpowiednio według kursu 4,4742 zł za 1 EUR oraz 4,2993 zł za 1 EUR. Kursy te wyliczone jako średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego danymi finansowymi.

Spis treści

Rachunek zysków i strat.....	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Zestawienie zmian w kapitale własnym.....	8
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	11
1. Podstawowe dane i informacje o Banku.....	11
1.1. Podstawowe informacje	11
1.2. Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.....	12
1.3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku.....	12
1.4. Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdanie finansowego	14
2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen.....	15
2.1. Podstawa sporządzania sprawozdania	15
2.2. Oświadczenie o zgodności	15
2.3. Okres i zakres jednostkowego sprawozdania finansowego	15
2.4. Kontynuacja działalności	15
2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd	18
2.6. Korekta błędów oraz zmiany dokonane w celu porównywalności danych.....	20
2.7. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości.....	20
2.8. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji	45
3. Segmenty działalności	49
4. Wynik z tytułu odsetek	52
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat.....	53
6. Przychody z tytułu dywidend	53
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.....	54
8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	54
9. Pozostałe przychody operacyjne	55
10. Pozostałe koszty operacyjne.....	55
11. Ogólne koszty administracyjne	56
12. Świadczenia pracownicze.....	56
13. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	57
14. Podatek dochodowy	59
15. Zysk na akcję.....	62
16. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty	62
17. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	62
18. Należności od innych banków.....	63
19. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	64
20. Pochodne instrumenty finansowe	64
21. Papiery wartościowe	66
22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	74
23. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone.....	80
24. Zapasy	85
25. Rzeczowe aktywa trwałe	86
26. Wartości niematerialne.....	90
27. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	92
28. Pozostałe aktywa	93
29. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	94

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

30. Zobowiązania wobec innych banków	94
31. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	95
32. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	95
33. Zobowiązania wobec klientów	96
34. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	97
35. Pozostałe zobowiązania	99
36. Rezerwy	99
37. Kapitały własne	104
38. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych	105
39. Działalność powiernicza	111
40. Umowy leasingowe	111
41. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	111
42. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	113
43. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	114
44. Transakcje z podmiotami powiązanymi	115
45. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	122
46. Struktura zatrudnienia	122
47. Sekurytyzacja	122
48. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	122
49. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)	122
50. Cele i zasady zarządzania ryzykiem	123
50.1. Ryzyko kredytowe	123
50.2. Ryzyko płynności	152
50.3. Ryzyko rynkowe	157
50.4. Ryzyko operacyjne	167
51. Zarządzanie kapitałem	170

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2020	Rok zakończony 31 grudnia 2019
Przychody z tytułu odsetek	4	434 330	579 502
Koszty z tytułu odsetek	4	-153 264	-313 662
Wynik z tytułu odsetek		281 066	265 840
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	85 523	79 852
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	-26 121	-23 454
Wynik z tytułu prowizji i opłat		59 402	56 398
Przychody z tytułu dywidend	6	1 339	30 383
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	7	-22 433	14 006
Wynik z tytułu przeklasyfikowania instrumentów finansowych	8	0	0
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	8	4 292	2 702
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8	24 934	18 227
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		29 226	20 929
Wynik na działalności podstawowej		348 600	387 556
Pozostałe przychody operacyjne	9	34 268	37 069
Pozostałe koszty operacyjne	10	-19 743	-40 254
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		14 525	-3 185
Ogólne koszty administracyjne	11	-247 923	-260 736
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe, w tym:	13	-97 618	-85 110
- wynik odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych		-74 470	-90 930
Wynik na działalności operacyjnej		17 584	38 525
Zysk (strata) brutto		17 584	38 525
Podatek dochodowy	14	-10 943	-10 936
- bieżący podatek dochodowy		-18 781	-9 698
- odroczonego podatku dochodowego		7 838	-1 238
Zysk (strata) netto		6 641	27 589

Zysk (strata) na akcję (w zł) z zysku za rok obrotowy

- podstawowy z zysku (straty) za rok obrotowy	0,02	0,06
- rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy	0,02	0,06

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2020 roku oraz dnia 31 grudnia 2019 roku Bank nie prowadził działalności zaniechanej.

Rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2020	Rok zakończony 31 grudnia 2019
Nota		
Zysk (strata) netto	6 641	27 589
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	3 551	-9 000
Wycena papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13 207	2 030
- podatek odroczony	-2 509	-386
Przeniesienie na wynik finansowy w wyniku zaprzestania ujmowania papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-8 823	-13 141
- podatek odroczony	1 676	2 497
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	-731	-1 649
Wycena inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-1 024	-1 633
- podatek odroczony	195	310
Zyski lub straty aktuarialne	121	-403
- podatek odroczony	-23	77
Razem całkowite dochody netto	9 461	16 940

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	1 903 993	2 451 608
Należności od innych banków	18	680 886	264 530
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		680 886	264 530
Pochodne instrumenty finansowe	20	840	151
Papiery wartościowe	21	16 959 439	14 960 347
- przeznaczone do obrotu		9 926	14 676
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy		269 635	294 300
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		6 627 521	6 883 924
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		10 799	11 811
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		10 041 558	7 755 636
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	8 582 545	8 995 814
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		176 557	229 739
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		8 405 988	8 766 075
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	23	491 583	548 944
Zapasy	24	118	267
Rzeczowe aktywa trwałe	25	138 085	156 204
Wartości niematerialne	26	33 801	39 109
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	0	2 730
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	70 792	63 615
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	27	811	1 760
Pozostałe aktywa	28	50 775	84 262
Aktywa razem		28 913 668	27 569 341
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	29	67	36
Zobowiązania wobec innych banków	30	23 634 731	22 528 704
Pochodne instrumenty finansowe	20	135	96
Zobowiązania wobec klientów	33	3 815 712	3 548 857
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	34	428 619	428 505
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	11 884	0
Pozostałe zobowiązania	35	174 117	222 505
Rezerwy	36	7 875	12 015
Zobowiązania razem		28 073 140	26 740 718
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	37	438 025	437 027
Kapitał zapasowy	37	371 542	342 507
Inne całkowite dochody	37	10 305	7 485
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	37	-37 159	-37 159
Wynik roku bieżącego	37	6 641	27 589
Pozostałe kapitały	37	51 174	51 174
Kapitał własny ogółem		840 528	828 623
Suma zobowiązań i kapitału własnego		28 913 668	27 569 341

Sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zestawienie zmian w kapitale własnym

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem
Kapitał na początek okresu	437 027	0	342 507	7 485	-37 159	27 589	51 174	828 623
Wynik za okres	0	0	0	0	0	6 641	0	6 641
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	2 820	0	0	0	2 820
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	2 820	0	6 641	0	9 461
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	27 589	-27 589	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	27 589	0	-27 589	0	0	0
Podwyższenie kapitałów	998	0	1 446	0	0	0	0	2 444
Kapitał na koniec okresu	438 025	0	371 542	10 305	-37 159	6 641	51 174	840 528

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem
Kapitał na początek okresu	433 950	-2 133	315 145	18 134	-37 159	23 481	51 174	802 592
Wynik za okres	0	0	0	0	0	27 589	0	27 589
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	-10 649	0	0	0	-10 649
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	-10 649	0	27 589	0	16 940
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	23 481	-23 481	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	23 481	0	-23 481	0	0	0
Podwyższenie kapitałów	3 077	2 133	3 881	0	0	0	0	9 091
Kapitał na koniec okresu	437 027	0	342 507	7 485	-37 159	27 589	51 174	828 623

Zestawienie zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego,
które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2020	Rok zakończony 31 grudnia 2019
Przeplwy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) netto		6 641	27 589
Korekty razem:		2 006 628	5 585 217
Amortyzacja	11	34 154	38 648
Odsetki		-114 527	-130 623
Dywidendy otrzymane	6	-1 339	-30 383
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej		-74	34 117
Zmiana stanu:		2 061 864	5 687 453
- należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	41	4 084	170 664
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		4 751	-14 676
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		24 665	3 615
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	41	259 763	1 311 124
- papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		1 012	1 640
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		53 182	49 168
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie		360 087	-716 316
- zapasów		149	53
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		950	-200
- pozostałych aktywów	41	33 486	-40 009
- zobowiązań wobec Banku Centralnego		31	-10
- zobowiązań wobec innych banków		1 106 027	4 535 272
- pochodnych instrumentów finansowych		-649	-288
- zobowiązań wobec klientów		266 854	385 745
- pozostałych zobowiązań		-48 388	7 506
- rezerw		-4 140	-5 835
Zapłacony podatek dochodowy		-4 168	-17 433
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	14	10 943	10 936
Inne korekty	41	19 775	-7 498
Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 013 269	5 612 806

cd. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Wpływy		186 200	258 106
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		38 154	74 615
Likwidacja podmiotów zależnych		2 157	0
Zbycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		31 587	30 559
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		3 076	4
Dywidendy otrzymane	6	1 339	30 383
Odsetki otrzymane		109 887	122 545
Wydatki		-2 296 643	-4 220 274
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		-4 999	-10 000
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		0	-5 121
Nabycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		-2 277 288	-4 140 645
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		-14 356	-64 508
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-2 110 443	-3 962 168

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wpływy		3 750	92 506
Emisja dłużnych papierów wartościowych	34	1 253	82 681
Wpływy z emisji akcji i dopłat do kapitału		2 497	7 692
Sprzedaż akcji własnych		0	2 133
Wydatki		-33 750	-842 172
Płatności z tytułu kosztów emisji akcji		-52	-119
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingowych		-12 494	-15 283
Wykup dłużnych papierów wartościowych wraz z odsetkami	34	-21 204	-826 770
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-30 000	-749 666

Przepływy pieniężne netto, razem

Przepływy pieniężne netto, razem		-127 174	900 972
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym		-127 174	900 972
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		10 682	10 731
Środki pieniężne na początek okresu		2 690 661	1 789 689
Środki pieniężne na koniec okresu		2 563 487	2 690 661
- środki o ograniczonej możliwości dysponowania		0	0

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Podstawowe dane i informacje o Banku

1.1. Podstawowe informacje

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (Bank) został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu. Na podstawie uchwały nr 12/2001 Walnego Zgromadzenia GBPZ S.A. podjętej w dniu 16 maja 2001 roku, firmę zmieniono na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Zmiana firmy na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. została zarejestrowana w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.

Bank jest wpisany do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 6 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2020 roku:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	335 549 599	76,61	76,61
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	8 210 388	1,87	1,87
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	25 742 055	5,87	5,87
Inne Banki Polskie	11 457 898	2,62	2,62
Banki Zagraniczne	4 217 815	0,96	0,96
Pozostali akcjonariusze:			
- osoby fizyczne	1 184 250	0,27	0,27
- pozostali	51 663 236	11,80	11,80
Bank BPS S.A.	0	0	0
Razem	438 025 241	100,00	100,00

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2019 roku:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	325 257 927	74,43	74,43
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	6 900 949	1,58	1,58
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	35 434 375	8,11	8,11
Inne Banki Polskie	11 452 898	2,62	2,62
Banki Zagraniczne	4 217 815	0,96	0,96
Pozostali akcjonariusze:			
- osoby fizyczne	1 177 170	0,27	0,27
- pozostali	52 585 384	12,03	12,03
Bank BPS S.A.	0	0	0
Razem	437 026 518	100,00	100,00

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym oferującym szeroki zakres usług w obrocie krajowym i zagranicznym, świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, w szczególności dla banków spółdzielczych, zgodnie z zakresem usług określonych w statucie Banku.

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku z późniejszymi zmianami, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność.

Bank prowadzi operacje zarówno w polskich złotych jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym.

W 2020 roku dochód Banku, obliczony jako suma wyniku na działalności podstawowej oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych netto, wyniósł 363.119 tys. zł, natomiast w 2019 roku 384.371 tys. zł. Dochód ten pochodzi w całości z działalności prowadzonej na terenie Polski.

W 2020 roku stopa zwrotu z aktywów Banku, obliczona jako stosunek zysku netto do aktywów razem wyrażonych jako średnia ze stanów bilansowych, wyniosła 0,02%, a w 2019 roku 0,11%.

W 2020 roku oraz w 2019 roku Bank nie otrzymał wsparcia finansowego pochodzącego ze środków publicznych, w szczególności na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 roku o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2016 roku poz. 1436).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku zatrudnienie w Banku wynosiło 885 etatów, a na dzień 31 grudnia 2019 roku 997 etatów.

1.2. Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym investorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. oraz znaczącym investorem dla jednostek stowarzyszonych, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym Bank BPS S.A. sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A., które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 24 czerwca 2020 roku.

1.3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku BPS S.A.

W 2020 roku skład Zarządu Banku kształtował się następująco:

Od 1 stycznia do 24 czerwca 2020 roku:

1. Pan Artur Adamczyk – Prezes Zarządu Banku
2. Pan Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
3. Pan Paweł Gula – Wiceprezes Zarządu Banku
4. Pan Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku.

W dniu 1 czerwca 2020 roku Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu Banku na okres nowej wspólnej kadencji:

1. Pana Artura Adamczyka – Prezesa Zarządu Banku
2. Pana Roberta Banacha – Wiceprezesa Zarządu Banku
3. Pana Krzysztofa Kokota – Wiceprezesa Zarządu Banku.

Podjęcie uchwał o powołaniu wymienionych wyżej osób w skład Zarządu Banku poprzedzone zostało przeprowadzeniem indywidualnej oceny odpowiedniości wszystkich członków Zarządu Banku oraz kolegialnej oceny odpowiedniości Zarządu Banku, jak również uzyskaniem pozytywnej opinii Rady Zrzeszenia Banku. Powołanie wyżej wymienionych osób w skład Zarządu Banku jest skuteczne z dniem następującym po odbyciu

Walnego Zgromadzenia Banku zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za 2019 rok, tj. z dniem 25 czerwca 2020 roku.

W związku z powyższym skład Zarządu Banku od 25 czerwca 2020 roku kształtuje się następująco:

1. Pan Artur Adamczyk – Prezes Zarządu Banku
2. Pan Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
3. Pan Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku.

31.12.2020

- 1) Artur Adamczyk - Prezes Zarządu
- 2) Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
- 3) Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku

31.12.2019

- 1) Artur Adamczyk - Prezes Zarządu
- 2) Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
- 3) Paweł Gula – Wiceprezes Zarządu Banku
- 4) Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku

Skład Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

W 2020 roku odnotowano następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- 1) rezygnacja Pana Zdzisława Bodziocha z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku, złożona w dniu 17 czerwca 2020 roku,
- 2) śmierć Pana Tadeusza Tura w dniu 26 listopada 2020 roku.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza Banku, według stanu na koniec 2020 roku, działała w 15-osobowym składzie.

31.12.2020	31.12.2019
1) Adam Dudek Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	1) Adam Dudek Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku
2) Roman Hrynkiewicz Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	2) Roman Hrynkiewicz Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku
3) Roman Domański Sekretarz Rady Nadzorczej	3) Roman Domański Sekretarz Rady Nadzorczej
4) Józef Czysz Członek Rady Nadzorczej Banku	4) Zbigniew Bodzioch Członek Rady Nadzorczej Banku
5) Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku	5) Józef Czysz Członek Rady Nadzorczej Banku
6) Sławomir Juszczyk Członek Rady Nadzorczej Banku	6) Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku
7) Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku	7) Sławomir Juszczyk Członek Rady Nadzorczej Banku
8) Paweł Kapel Członek Rady Nadzorczej Banku	8) Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku
9) Jowita Martyniak-Lech Członek Rady Nadzorczej Banku	9) Paweł Kapel Członek Rady Nadzorczej Banku
10) Witold Morawski Członek Rady Nadzorczej Banku	10) Jowita Martyniak-Lech Członek Rady Nadzorczej Banku
11) Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku	11) Witold Morawski Członek Rady Nadzorczej Banku
12) Andrzej Pawlik Członek Rady Nadzorczej Banku	12) Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku
13) Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku	13) Andrzej Pawlik Członek Rady Nadzorczej Banku
14) Włodzimierz Szewc Członek Rady Nadzorczej Banku	14) Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku
15) Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku	15) Włodzimierz Szewc Członek Rady Nadzorczej Banku
	16) Tadeusz Tur Członek Rady Nadzorczej Banku
	17) Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku

1.4. Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdanie finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 14 kwietnia 2021 roku.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 24 czerwca 2020 roku.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen

2.1. Podstawa sporządzania sprawozdania

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- 1) według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane przez rachunek zysków i strat, instrumentów kapitałowych i aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiąganie korzyści z uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży aktywów finansowych, a także aktywów finansowych niespełniających kryterium testu SPPI;
- 2) według zamortyzowanego kosztu dla aktywów finansowych będących częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiąganie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych i jednocześnie spełniających kryterium SPPI oraz pozostałych zobowiązań finansowych;
- 3) według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych;
- 4) niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia w przypadku aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawione jest w złotych (waluta funkcjonalna), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSIF”).

2.3. Okres i zakres jednostkowego sprawozdania finansowego

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2020 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku i zawiera dane porównawcze:

- 1) dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 roku;
- 2) dla pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku.

2.4. Kontynuacja działalności

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2020 roku.

W oparciu o art. 22b ust. 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, utworzony został System Ochrony Zrzeszenia BPS.

System Ochrony Zrzeszenia BPS to porozumienie, w którym uczestniczą Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i zrzeszone z nim Banki Spółdzielcze, na mocy którego banki te zapewniają sobie wzajemnie wsparcie w zakresie płynności i wypłacalności w sytuacji wystąpienia trudności finansowych w którymkolwiek z tych banków.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS był Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz 325 zrzeszonych banków spółdzielczych. Z pozostałymi bankami spółdzielczymi, po rozwiązaniu Umowy Zrzeszenia prowadzącymi samodzielną działalność, zostały zawarte Porozumienia ramowe na świadczenie usług i czynności.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której powierzono zadania jednostki zarządzającej Systemem dysponuje środkami finansowymi, zgromadzonymi w ramach funduszu zabezpieczającego i depozytu obowiązkowego, przeznaczonymi wyłącznie na interwencję zapobiegającą utracie płynności i wypłacalności. Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek Banku dotyczący wspólnego wypełniania normy LCR zezwoliła na odstąpienie od stosowania na zasadzie indywidualnej przez Bank oraz banki spółdzielcze, które podpisały umowę Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przepisów określonych w art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR, jak również wskazała Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako zobowiązany do spełniania wymogów określonych w powyższych artykułach na podstawie skonsolidowanej sytuacji uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Zezwolenie KNF umożliwia efektywniejsze zarządzanie płynnością, przy zachowaniu niezbędnego poziomu bezpieczeństwa.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Systemu Ochrony, w przypadku pojawienia się problemów z płynnością Bank może liczyć na wsparcie płynnościowe Systemu Ochrony, świadczone w ramach stosownych mechanizmów i instrumentów dla uczestników Systemu.

Mechanizmy pomocowe utworzone w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zostały zdefiniowane w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Składają się na nie mechanizmy wsparcia płynności, oparte na depozycie obowiązkowym oraz mechanizmy wsparcia wypłacalności pozwalające na udzielenie pomocy ze środków zgromadzonych na Funduszu Zabezpieczającym, zasilanym obowiązkowymi wpłatami uczestników. System Ochrony poprzez stały monitoring bieżącej sytuacji Banku BPS i zrzeszonych z nim banków spółdzielczych objętych Systemem Ochrony oraz zaplanowane w jego ramach działania prewencyjne i wspomagające, zapewnia wsparcie jego uczestników w zakresie płynności i wypłacalności. Udziela także niezbędnej pomocy w przypadku ewentualnego wystąpienia sytuacji niestandardowych w którymkolwiek z banków, uczestników Systemu.

Zgodnie z misją i wizją rozwoju, Bank będzie prowadził działania mające przede wszystkim na celu umacnianie sektora polskiej bankowości spółdzielczej oraz wsparcie zrzeszonych banków spółdzielczych w rozwoju działalności biznesowej oraz rozwoju technologicznym.

W 2019 r. Bank zakończył realizację celów wyznaczonych w Programie postępowania naprawczego na lata 2014-2019, którego głównym celem było zwiększenie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku, wyrażone poprzez poprawę podstawowych wskaźników sprawności działania, przede wszystkim w zakresie adekwatności kapitałowej, jakości portfela kredytowego oraz rentowności działania. Większość zadań przyjętych w Programie postępowania naprawczego została zrealizowana i w związku z powyższym Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 2 lipca 2020 roku wydała decyzję dotyczącą formalnego zakończenia realizowanego programu naprawczego. Niemniej Bank został zobligowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS do opracowania Wewnętrznego Planu Naprawy na lata 2020-2023, który ostatecznie został zatwierdzony przez Zarząd Spółdzielni do realizacji w grudniu 2020 roku.

Z dniem 31 grudnia 2020 r. Bank zakończył okres realizacji planu ochrony kapitału (POK), opracowanego w celu osiągnięcia przez Bank poziomu adekwatności kapitałowej, pozwalającej na spełnienie wymogu połączonego bufora, osiągając z powodzeniem większość celów założonych do wykonania w latach 2018-2020.

W POK przyjęto, że podstawowymi źródłami wzmocnienia kapitałowego będą: emisja instrumentów finansowych kwalifikowanych do kapitału Tier I oraz Tier II, jak również akumulacja zysku netto. Założono ponadto, iż równocześnie ze wzmocnieniem bazy kapitałowej, Bank będzie optymalizował wymogi kapitałowe alokowane na ryzyka bankowe, w tym przede wszystkim na ryzyko kredytowe.

Bank w latach objętych planem przeprowadził 4 emisje akcji własnych o łącznej wartości 16,5 mln zł oraz 4 emisje zobowiązań podporządkowanych w wysokości 179,2 mln zł, jak również otrzymał 10-letnią pożyczkę podporządkowaną w kwocie 50 mln zł, udzieloną z Funduszu Zabezpieczającego utworzonego w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS. Środki pochodzące z powyższych emisji oraz udzielonego wsparcia finansowego w formie pożyczki, po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego zasilły odpowiednio kapitał Tier I oraz

Tier II Banku. Ponadto, Bank w latach 2018-2020 zaliczył do funduszy własnych wynik finansowy netto wygenerowany za lata 2017-2019 w łącznej wysokości 52,6 mln zł. Realizacja powyższych działań pozwoliła na wzmocnienie bazy kapitałowej Banku o ponad 298 mln zł.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w POK, Bank prowadził ponadto działania mające na celu dalszą optymalizację wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, m.in. poprzez dostosowanie skali działalności komercyjnej, tj. poziomu aktywów ważonych ryzykiem do możliwości i potrzeb kapitałowych Banku. W latach 2018-2020 kwota ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego uległa zmniejszeniu o 1 567,4 mln zł.

Należy zaznaczyć, iż z uwagi na niekorzystne warunki na światowych rynkach będące skutkiem pandemii Covid-19, w dniu 19 marca 2020 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów uchylające rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku w sprawie bufora ryzyka systemowego, który kształtował się na poziomie 3 % łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR. W chwili obecnej Bank zobligowany jest więc do utrzymywania łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 10,6 %, natomiast współczynnika kapitału Tier I na minimalnym poziomie 8,6 %. Generowane przez Bank wskaźniki kapitałowe kształtują się powyżej wielkości wynikających z obowiązujących norm nadzorczych w tym obszarze.

Należy podkreślić, iż jednym z podstawowych celów do osiągnięcia w perspektywie najbliższych lat jest dalsza poprawa adekwatności kapitałowej Banku i zapewnienie odpowiedniego poziomu bazy kapitałowej, gwarantującej bezpieczeństwo prowadzonej działalności, jak również zapewniającej spełnienie wymogów nadzorczych w tym obszarze.

W pierwszych miesiącach 2020 roku w wielu krajach rozprzestrzeniła się pandemia wirusa Covid-19, stąd też działalność operacyjna, biznesowa oraz finansowa przez cały 2020 rok pozostawała pod wpływem skutków ekonomicznych i społecznych tej pandemii. Polska i globalna gospodarka znajdują się w okresie głębokiego szoku i niepewności, a instytucje państwowe i organy regulacyjne podejmują szereg kroków i oferują programy pomocowe, które mają na celu ograniczenie recesji.

Wzrostowi niepewności odnośnie funkcjonowania gospodarki w warunkach pandemii towarzyszyło wyraźne osłabienie złotego wobec głównych walut oraz spadki cen akcji. W odpowiedzi na impuls szokowy, jakim dla koniunktury jest pandemia, rząd wprowadzał działania z zakresu polityki fiskalnej, które mają zapobiegać recesji i umożliwić dalsze funkcjonowanie firm działających w branżach najbardziej narażonych na skutki pandemii wywołane długoterminowym przestojem, zaś władze monetarne w Polsce istotnie złagodziły politykę pieniężną.

Narzędziami wsparcia przedsiębiorców, którzy doświadczyli negatywnych skutków finansowych w związku z pandemią były, w szczególności poniższe działania:

- 1) dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników;
- 2) dofinansowanie działalności, np. w postaci subsydiów i dopłat do odsetek;
- 3) uruchomienie systemu poręczeń i gwarancji dla przedsiębiorców;
- 4) zwolnienia lub odroczenie terminów płatności składek i podatków;
- 5) umożliwienie odroczenia spłaty rat kredytu;
- 6) umożliwienie zawieszenia wykonania umów kredytowych kredytobiorcom, którzy utracili pracę lub główne źródło dochodu.

Dodatkowo, działania te wspierane były rządowym programem pomocowym w ramach tarczy finansowej zatwierdzonej przez Komisję Europejską. Program skierowany jest do firm, które z powodu pandemii musiały ograniczyć lub zawiesić swoją działalność i ma zapobiec znacznemu spadkowi przychodów, utracie płynności finansowej i w konsekwencji zmniejszeniu ryzyka utraty miejsc pracy i bankructwa przedsiębiorstw najbardziej dotkniętych skutkami pandemii, a organem przyznającym pomoc jest Polski Fundusz Rozwoju (PFR). Dystrybucja środków w postaci subwencji finansowych odbywała się za pośrednictwem banków, w tym za pośrednictwem Banku BPS i zrzeszonych banków spółdzielczych.

Działania dostosowawcze podjął także Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, przedstawiając Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju. Bank na bieżąco analizuje wprowadzane działania

wspomagające gospodarkę, w tym w obszarze polityki monetarnej i fiskalnej, które mają przeciwdziałać negatywnym skutkom pandemii dla gospodarki.

W ramach działań wspierających w zakresie łagodzenia sytuacji klientów Bank oferował klientom wszystkie dostępne na rynku bankowym narzędzia, w tym:

- 1) odroczenie terminów spłat rat kredytowych jako element moratorium pozaustawowego w rozumieniu wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA), dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów wypracowane przez banki będące członkami Związku Banków Polskich i notyfikowane do EBA przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (pozaustawowe „wakacje kredytowe”);
- 2) zawieszenie wykonania umowy na podstawie postanowień ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (ustawowe „wakacje kredytowe”);
- 3) wprowadzenie oferty gwarancji na zabezpieczenie kredytów obrotowych odnawialnych i nieodnawialnych na bazie umowy portfelowej linii gwarancyjnej Funduszu Gwarancji Płynnościowych zawartej z Bankiem Gospodarstwa Krajowego mitygujących skutki pandemii;
- 4) wprowadzenie do oferty Banku kredytu obrotowego z dopłatami Banku Gospodarstwa Krajowego do oprocentowania, dostępnego dla przedsiębiorców dotkniętych skutkami pandemii Covid-19 co oznacza możliwość uzyskania tańszego finansowania prowadzonej działalności.

Szczegółowe informacje dotyczące działań podejmowanych przez Bank w celu złagodzenia negatywnych skutków pandemii, zaprezentowane są w nocie 50.

Zdaniem Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. podjęte działania mitygujące w poszczególnych obszarach działalności Banku, w tym w szczególności działania prewencyjne wdrożone przez Bank mające na celu zapewnienie ciągłości działania Banku i realizacji kluczowych procesów operacyjnych w czasie pandemii, działania w obszarze wzmocnienia kapitałowego oraz oferowane przez Bank środki wsparcia dla klientów opisane w nocie 50, powodują, że powyższe fakty i okoliczności nie stanowią zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności Banku w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym. W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd

Przygotowanie jednostkowego sprawozdania finansowego Banku wymaga od kierownictwa dokonania profesjonalnego osądu, szacunków i określenia pewnych założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Bank podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Poniżej wymieniono obszary, w których profesjonalny osąd oraz szacunki księgowe przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości miały największy wpływ na kwoty przedstawione w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik wyceny. Dane wejściowe uzyskuje się z możliwych do zaobserwowania rynków, jednak tam gdzie nie można tego dokonać, przy ustalaniu wartości godziwej konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych.

Szczegółowy opis wartości godziwej aktywów finansowych przedstawiono w notach nr 2.7.5 i 38.

Klasyfikacja aktywów finansowych

Bank klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału i odsetek od kwoty

tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w nocie nr 2.7.1.

Utrata wartości aktywów finansowych

Bank stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Bank wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe z uwzględnieniem prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Do określenia utraty wartości (lub jej odwrócenia) niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana między innymi z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych oraz czynników makroekonomicznych.

Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, należności leasingowych, składnika aktywów z tytułu umów lub zobowiązania do udzielenia pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych. Dla inwestycji kapitałowych Bank nie rozpoznaje oczekiwanych strat kredytowych.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi, a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

Szczegółowy opis modelu utraty wartości opartego na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych przedstawiono w nocie nr 2.7.6, natomiast opis praktyk w zakresie „forbearance” przedstawiono w nocie nr 50.1.

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane są przy początkowym ujęciu w wysokości rzeczywistej ceny nabycia (według kosztu). Po początkowym ujęciu inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane są na dzień bilansowy według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych i stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych oraz innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży, Bank opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

Rezerwy na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze obejmuje rezerwę na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które wyliczane są metodą aktuarialną, jako wartość bieżąca przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, między innymi co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 36.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat podatku odroczonego przedstawiono w nocie nr 14.

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania i wartości niematerialnych uwzględnia się między innymi:

- 1) dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego lub intensywność wykorzystania;
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych;
- 3) okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania;
- 4) zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów;
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych umów. W powyższej sytuacji, jeżeli szacowany okres użytkowania jest krótszy, Bank przyjmuje szacowany okres użytkowania.

Bank corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Identyfikacja umów leasingowych

Bank dokonuje identyfikacji leasingu na podstawie zawartej umowy. Jeżeli zawarta umowa daje Bankowi prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie, Bank uznaje, że umowa jest leasingiem lub zawiera leasing.

2.6. Korekta błędów oraz zmiany dokonane w celu porównywalności danych

W 2020 roku Bank nie dokonywał korekty błędów lat ubiegłych.

2.7. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

2.7.1. Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Początkowe ujęcie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu, a na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe klasyfikuje do jednej z następujących kategorii:

- 1) wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- 2) wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Powyższa klasyfikacja zależy od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, tj. od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią

wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (ang. solely payments of principal and interest, „SPPI”). Bank wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- 1) model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model H2C);
- 2) model biznesowy, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych (model H2CS);
- 3) model rezydualny, który nie spełnia charakterystyki dwóch powyższych modeli.

(ii) Późniejsza wycena

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem w punktach (iii)-(xii) poniżej.

(iii) Modele biznesowe

Aktywa finansowe podlegają klasyfikacji w kontekście obszaru działalności operacyjnej, w związku z którą zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych, a nie na poziomie indywidualnego instrumentu, w oderwaniu od pozostałych instrumentów finansowych.

Klasyfikując poszczególne aktywa finansowe Bank opiera się na dwóch kryteriach, tj.:

- 1) kryterium modelu biznesowego zarządzania danym portfelem aktywów;
- 2) oceną charakterystyki przepływów pieniężnych, tj. oceną warunków kontraktowych danego aktywa finansowego pod kątem weryfikacji czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek od należnego kapitału odzwierciedlających ryzyko kredytowe oraz wartość pieniądza w czasie.

Kryterium modelu biznesowego odnosi się do aktywów finansowych, które są zarządzane, oceniane i raportowane łącznie w ramach grupy aktywów finansowych zaklasyfikowanych przez Zarząd do określonego modelu biznesowego.

Bank ocenia swoje modele biznesowe w zakresie zarządzania aktywami finansowymi na poziomie portfelowym, biorąc pod uwagę wszystkie informacje, które są dostępne na dzień wyceny. Takie informacje obejmują między innymi:

- 1) przyjęte polityki i cele zarządzania portfelem oraz ich realizacja w praktyce;
- 2) sposób, w jaki wyniki na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego są oceniane wewnętrznie i raportowane do kluczowego personelu kierowniczego Banku;
- 3) rodzaje ryzyka mające wpływ na wyniki realizowane na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego oraz w szczególności sposób, w jaki to ryzyko jest zarządzane;
- 4) aktywa wyodrębnione w ramach każdego modelu są zarządzane operacyjnie w sposób odrębny bez możliwości transferu aktywów pomiędzy portfelami bez zmiany modelu;
- 5) sposób, w jaki kadra zarządzająca jest rozliczana z efektów ekonomicznych zarządzania aktywami w ramach danego modelu;
- 6) częstotliwość, wartość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania odnośnie przyszłych operacji sprzedaży. Sprzedaż sama w sobie nie decyduje jednak o modelu biznesowym i w związku z tym nie może być rozpatrywana oddzielnie.

Model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (H2C) obejmuje instrumenty finansowe wykorzystywane głównie do generowania przepływów pieniężnych w całym okresie życia instrumentu, zabezpieczenia kredytu technicznego i lombardowego, Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, Funduszu Gwarancyjnego oraz Funduszu Przymusowej Restrukturyzacji, a także depozytu obowiązkowego utrzymywanego przez Bank w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia. W modelu tym, sprzedaże aktywów charakteryzują się niskim wolumenem i są dokonywane sporadycznie lub mają one miejsce blisko terminu zapadalności, a przychody ze sprzedaży są w przybliżeniu równe pozostałym do uzyskania przepływom pieniężnym wynikającym z umowy.

Model biznesowy utrzymywany w celu uzyskiwania umownych przepływów pieniężnych i w celu sprzedaży (H2CS) obejmuje instrumenty finansowe, których celem jest w szczególności zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowości i/lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych. Zakłada się, że sprzedaż aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tego modelu jest niezbędna do realizacji celu biznesowego tego modelu. Bank nie zakłada określonego progu częstotliwości lub wartości sprzedaży, który musiałby zostać osiągnięty w tym modelu biznesowym.

Model rezydualny obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży oraz inne aktywa niespełniające kryteriów pozwalających zaklasyfikować do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub sprzedaż, a uzyskiwanie przepływów pieniężnych z odsetek i kapitału nie jest głównym celem biznesowym.

(iv) Ocena charakterystyk kontraktowych przepływów pieniężnych

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Kwota główna (kapitał) jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w dacie początkowego ujęcia. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu utrzymywanym dla przepływów pieniężnych lub utrzymywanym dla przepływów pieniężnych i sprzedaży na dzień początkowego ujęcia, w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego, oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

W przypadku gdy w wyniku przeprowadzonego testu SPPI zidentyfikowana zostanie cecha zmodyfikowanej wartości pieniądza w czasie, Bank dokonuje dodatkowej oceny poprzez wykonanie testu porównawczego (tzw. benchmark test) mającego na celu ustalenie, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, poprzez ustalenie, jak różniłyby się niedyskontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy od niedyskontowanych przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

(v) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Składniki aktywów finansowych wycenia się według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są oba poniższe warunki oraz Bank nie wyznaczył ich jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:

- 1) składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model biznesowy H2C);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank klasyfikuje należności od Banku Centralnego, należności od innych banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, dłużne papiery wartościowe, należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse-repo oraz buy-sell-back), spełniające kryteria opisane w pkt 1-2.

W momencie początkowego ujęcia aktywa te są wyceniane w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu aktywa te, Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Dla aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości, wartość odsetek, które ujmowane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego.

Wynik z tytułu sprzedaży dłużnych papierów wartościowych oraz wierzytelności kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank ujmuje w rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

(vi) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Bank klasyfikuje aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- 1) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umów, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych (model H2CS);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody klasyfikowany jest portfel dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych dla przepływów pieniężnych i do sprzedaży.

Bank może przy początkowym ujęciu dokonać nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, które nie są instrumentami przeznaczonymi do obrotu, jako inwestycje wyceniane przez inne całkowite dochody. Wybór ten dotyczy:

- 1) subportfela funduszy inwestycyjnych zamkniętych, o ile zgodnie ze statutem Funduszu, instrumenty te spełniają definicję instrumentów kapitałowych zgodnie z MSR;
- 2) portfela instrumentów kapitałowych (akcje i udziały).

Bank podejmuje decyzję w tym zakresie na podstawie indywidualnej analizy każdej z inwestycji.

Odsetki naliczane przez Bank z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów dłużnych, Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia instrumentu finansowego z bilansu, np. poprzez sprzedaż.

Skumulowany zysk lub skumulowaną stratę ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów kapitałowych, Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie podlegają one reklasyfikacji do rachunku zysków i strat.

(vii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe, których przepływy pieniężne są zmodyfikowane w ten sposób, że mają cechy inne niż jedynie spłata kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej, klasyfikowane są do kategorii wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy, niezależnie od przypisanego im modelu biznesowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, tj. został nabyty w celu sprzedaży w krótkim terminie;
- 2) jest instrumentem dłużnym niezaklasyfikowanym do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody z powodu negatywnego wyniku testu SPPI dla tych instrumentów;
- 3) jest instrumentem kapitałowym, którego Bank przy początkowym ujęciu nie wyznaczył do klasyfikowania według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Do kategorii tej Bank kwalifikuje instrumenty pochodne, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe, pożyczki i należności, które nabyto lub zaliczono do tej kategorii z zamiarem sprzedaży w krótkim terminie. Ponadto kategoria ta obejmuje kredyty i inne należności niezaklasyfikowane do wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwagi na negatywny wynik testu SPPI i testu porównawczego.

Odsetki od aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Bank ujmuje w pozycji „Wynik z tytułu odsetek”.

Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej na dzień bilansowy wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”.

Dodatnią wycenę pochodnych instrumentów finansowych Bank prezentuje w aktywach w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”, a ujemną – w zobowiązaniach, w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

(viii) Nabyte lub udzielone aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości

Bank wyodrębnia grupę aktywów nabytych lub udzielonych z utratą wartości z tytułu ryzyka kredytowego (POCI, ang. purchased or originated credit impaired). Do kategorii aktywów POCI mogą być zaklasyfikowane instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Nie jest możliwa reklasyfikacja składnika aktywów z POCI do innych kategorii aktywów finansowych, np. w przypadku obniżenia się ryzyka niewykonania zobowiązania kredytu zakupionego z utratą wartości nie jest możliwe przeniesienie go z kategorii POCI do kategorii aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie zaklasyfikowanych ze względu na ryzyko kredytowe do koszyka 1, 2 lub 3. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są traktowane jako POCI we wszystkich następujących okresach do momentu ich wyksięgowania.

Aktywa finansowe uznaje się za dotknięte utratą wartości jeżeli w momencie udzielenia lub nabycia występują przesłanki świadczące o utracie wartości. Przesłankami świadczącymi o utracie wartości w momencie początkowego ujęcia mogą być:

- 1) istotne problemy finansowe emitenta lub dłużnika;
- 2) złamanie warunków kontraktu lub istotne przeterminowanie kontraktu;
- 3) udogodnienia ze strony kredytodawcy na skutek problemów finansowych dłużnika, które nie byłyby udzielone w normalnych okolicznościach;
- 4) finansowa reorganizacja dłużnika;
- 5) zanik aktywnego rynku na aktywo finansowe z powodu trudności finansowych emitenta;
- 6) zakup instrumentu finansowego z głębokim dyskontem odzwierciedlającym trudności finansowe emitenta.

Na moment początkowego ujęcia składnik aktywów ujmowany jest w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu składniki aktywów finansowych zaklasyfikowane do POCI Bank wycenia w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

(ix) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat Bank wycenia według metody zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania płatne na żądanie Bank wycenia według kwoty wymaganej zapłaty.

(x) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat rozliczanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Bank zalicza do kosztów odsetkowych w rachunku zysków i strat.

(xi) Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Bank, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego

dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia Bank wycenia w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te Bank ujmuje według wyższej z dwóch wartości: najlepszego szacunku wydatków koniecznych do uregulowania bieżących zobowiązań na dzień bilansowy oraz wartości ujętej pierwotnie pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne.

(xii) Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu tylko wtedy, gdy Bank zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. Przeklasyfikowaniu podlegają wszystkie aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Po reklasyfikacji Bank ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy tą wartością, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po reklasyfikacji Bank ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy wartością godziwą, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w innych całkowitych dochodach. W wyniku przeklasyfikowania Bank nie koryguje efektywnej stopy procentowej oraz wyceny oczekiwanych strat kredytowych. Odpis ujmowany jest jako skumulowana kwota utraty wartości w innych całkowitych dochodach i wykazywany jest od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, zamortyzowanym kosztem składnika aktywów jest jego wartość godziwa na dzień przeklasyfikowania skorygowana o skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach. Na dzień przeklasyfikowania skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i zostają przeniesione do pozycji aktywa wyceniane zamortyzowanym kosztem, nie wpływając na wynik finansowy. Na dzień przeklasyfikowania Bank ustala wartość bilansową tego składnika aktywów, w taki sposób, jak gdyby był on wyceniany według zamortyzowanego kosztu od daty początkowego ujęcia. Ujęcie przychodów z tytułu odsetek nie zmienia się, co oznacza, że efektywna stopa procentowa nie podlega korekcie. Odpis na oczekiwane straty kredytowe Bank ujmuje jako korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach przenosi się z pozycji innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat i prezentuje się w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Wartość godziwa tego składnika staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową Bank ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Bank traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po przeklasyfikowaniu aktywów, składnik ten nadal wyceniany jest w wartości

godziwej. Efektywną stopę procentową Bank ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Bank traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

2.7.2. Zaprzestanie ujmowania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Bank wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- 1) wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- 2) Bank przeniósł prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i albo (a) przeniósł zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub (b) nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniósł kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Bank przeniósł swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do pośredniczenia w transakcji ale nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też powyższe przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas nowy składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Bank utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Bank może być zobowiązany zapłacić za ten składnik aktywów.

W przypadku, gdy nie ma uzasadnionych perspektyw odzyskania w całości lub części przepływów pieniężnych wynikających z umowy ze składnika aktywów finansowych, Bank dokonuje spisania z ksiąg rachunkowych danego składnika aktywów finansowych lub jego części.

Bank dokonuje spisania aktywów finansowych z ksiąg rachunkowych w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, wówczas, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- 1) koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- 2) nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- 3) nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce jego pobytu;
- 4) roszczenia uległy przedawnieniu.

Po decyzji o wyłączeniu składnika aktywów, jakiegokolwiek ewentualne wpływy z danego składnika aktywów finansowych do Banku mają wyłącznie charakter incydentalny.

(ii) Zobowiązania finansowe

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnoszącą się do wartości bilansowych Bank wykazuje w rachunku zysków i strat.

(iii) Modyfikacje aktywów finansowych

W przypadku, gdy przepływy pieniężne wynikające z umowy podlegają renegocjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji Bank ocenia, czy dana zmiana (modyfikacja) przepływów pieniężnych prowadzi do nieistotnej modyfikacji, czy też jest to istotna zmiana przepływów pieniężnych. Nie stanowi modyfikacji zmiana

przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych. Jeżeli zidentyfikowana zostaje istotna różnica, pierwotne aktywo finansowe zostaje usunięte z bilansu, a zmodyfikowane aktywo finansowe zostaje ujęte w księgach w jego wartości godziwej.

Jeżeli przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo wyceniane wg zamortyzowanego kosztu nie są istotnie różne od pierwotnych przepływów pieniężnych, modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa finansowego z bilansu. W tym przypadku, Bank oblicza na nowo wartość bilansową brutto aktywa finansowego. Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Bank przyjął następujące kryteria jakościowe do określenia modyfikacji istotnej:

- 1) dodanie cechy umownej (klauzuli) powodującej naruszenie testu kontraktowych przepływów pieniężnych (niezdany test SPPI), np. mnożnika;
- 2) zmiana waluty kredytu niewynikająca z zapisów umownych;
- 3) zmiana dłużnika, w tym solidarnego, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika;
- 4) zmiana formy prawnej instrumentu finansowego, np. zmiana finansowania kredytem na finansowanie w formie obligacji i odwrotnie.

Wystąpienie przynajmniej jednej z powyższych przesłanek skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej, niezależnie od kryterium ilościowego.

Za istotną Bank uznaje modyfikację składnika aktywów finansowych powodującą, że różnica pomiędzy wartością zdyskontowanych przepływów pieniężnych przed zastosowaniem modyfikacji a wartością zdyskontowanych przepływów po uwzględnieniu modyfikacji przekracza 10%. Stopą dyskontową jest oryginalna efektywna stopa procentowa.

2.7.3. Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy-back, buy-sell-back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu w określonym momencie w przyszłości (repo i sell-buy-back) nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdyż Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. Otrzymane środki pieniężne Bank ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z odpowiadającym zobowiązaniem ich zwrotu, włączając w to narosłe odsetki w pozycji „Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”, co odzwierciedla ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Banku. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu, Bank traktuje jako koszty odsetkowe i nalicza je w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Papiery wartościowe zakupione z przyrzeczeniem odsprzedaży w określonym momencie w przyszłości (reverse-repo i buy-sell-back) nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do momentu sprzedaży stronie trzeciej. Zobowiązanie zwrotu papierów wartościowych Bank ujmuje jako sprzedaż zobowiązań handlowych i wycenia w wartości godziwej, a zyski lub straty ujmuje w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Zapłacone środki pieniężne Bank wyłącza i należność, łącznie z narosłymi odsetkami, ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, odzwierciedlając ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Banku w pozycji „Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”. Różnica pomiędzy ceną zakupu i odsprzedaży jest traktowana jako przychód odsetkowy i narasta w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.7.4. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku dokonania sprzedaży inwestycji w jednostkach zależnych, na skutek której następuje utrata kontroli, Bank dokonuje wyceny do wartości godziwej pozostałej inwestycji oraz przyjmuje tę wartość jako nowy koszt dla potrzeb późniejszej wyceny.

Nadwyżka wartości godziwej inwestycji nad wartością bilansową ujmowana jest przez Bank w pozostałych przychodach operacyjnych.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych i stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, w zależności od tego, która z nich jest wyższa, a w przypadku gdy wartość bilansowa inwestycji przewyższa wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa może być ustalona jako: wycena metodą aktywów netto, oszacowanie wartości w oparciu o ceny rynkowe podobnego instrumentu finansowego, wycena przeprowadzona przez niezależnego eksperta, szacowanie przyszłych przepływów pieniężnych.

2.7.5. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa to cena, która jest możliwa do uzyskania przy sprzedaży składnika aktywów lub za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna, dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży, dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny. Techniki te mogą odnosić się do ostatnich transakcji zawieranych na warunkach rynkowych, bieżących cen rynkowych innych podobnych instrumentów, analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub innych modeli wyceny.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

2.7.6. Utrata wartości aktywów finansowych

W obszarze utraty wartości Bank stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. Zgodnie z zapisami MSSF 9 odpisy z tytułu utraty wartości Bank kalkuluje w oparciu o oczekiwane straty kredytowe uwzględniając prognozy i spodziewane przyszłe warunki ekonomiczne w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, z wyłączeniem instrumentów kapitałowych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe Bank rozpoznaje dla następujących instrumentów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:

- 1) transakcji międzybankowych;
- 2) udzielonych kredytów i pożyczek;
- 3) dłużnych papierów wartościowych;
- 4) należności z tytułu leasingu;
- 5) zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowych.

Od momentu początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych Bank szacuje oczekiwane straty kredytowe za pomocą trzystopniowego modelu utraty wartości opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) koszyk 1 - przewidziany dla aktywów finansowych, w przypadku których na dzień bilansowy nie stwierdzono znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego od dnia początkowego ujęcia oraz aktywów finansowych, z którymi wiąże się niskie ryzyko. W przypadku koszyka 1 rozpoznaje się odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności jeśli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) koszyk 2 - przewidziany dla aktywów finansowych, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia ale jeszcze nie zostało rozpoznane zdarzenie niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych;
- 3) koszyk 3 – przewidziany dla instrumentów finansowych, w stosunku do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania, a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku, koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych jako POCI, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu utraty wartości zostaje naliczony przez Bank wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń (przesłanki do rozpoznania utraty wartości) mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Głównymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów są:

- 1) opóźnienie w spłacie rat kapitałowych lub odsetek przekraczające 90 dni;
- 2) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 3) zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub ogłoszenie upadłości;
- 4) złożenie przez Bank wniosku o wszczęcie egzekucji;
- 5) podjęcie decyzji o restrukturyzacji lub windykacji;
- 6) pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Bank ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w rachunku zysków i strat w przypadku składnika aktywów finansowych, który jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W odniesieniu do zobowiązań do udzielenia pożyczki oraz umów gwarancji finansowych, dzień w którym Bank staje się stroną nieodwołalnego zobowiązania, uznaje się za datę początkowego ujęcia do celów stosowania wymogów w zakresie utraty wartości.

2.7.7. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe Bank kompensuje z zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

2.7.8. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w Banku składają się: gotówka w kasie oraz środki na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności w rachunku bieżącym i lokaty w innych bankach z terminem pierwotnym do 3 miesięcy.

2.7.9. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, w tym rzeczowe aktywa trwałe, które są przedmiotem umów leasingowych (aktywa z tytułu prawa do użytkowania), Bank wykazuje według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych Bank nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

1) Budynki i budowle	40 lat;
2) Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 10 lat;
3) Środki transportu	5 - 7 lat;
4) Zestawy komputerowe	3 - 5 lat;
5) Inne środki trwałe	5 - 10 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów Bank weryfikuje i w razie konieczności koryguje, na koniec każdego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danej pozycji) Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Bank ujmuje w wartości bilansowej aktywów trwałych wydatki związane z podwyższeniem ich wartości lub wymianą ich części pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zwiększonych przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami aktywów oraz że koszt ulepszenia lub wymiany może być zmierzony w wiarygodny sposób. Wszystkie inne wydatki ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

2.7.10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Bank początkowo wycenia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne Bank wykazuje w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i Bank ujmuje je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Bank ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania Bank amortyzuje przez okres użytkowania oraz poddaje testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W razie stwierdzenia, że przesłanki zachodzą, Bank szacuje wartość odzyskiwalną takiego składnika wartości niematerialnych i dokonuje odpisu aktualizującego. Okres i metodę amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank weryfikuje corocznie. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania Bank corocznie testuje pod kątem utraty wartości. Bank nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Bank corocznie weryfikuje, czy dla wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania nie da się określić takiego okresu. Jeżeli weryfikacja nie potwierdzi prawidłowości okresu użytkowania, jest on prospektywnie zmieniany.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej Bank wycenia według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i ujmuje w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynoszą:

- 1) Licencje na programy komputerowe 5 - 10 lat.

W wartościach niematerialnych ujawniana jest dodatkowo wartość firmy opisana w pkt. 2.7.11.

2.7.11. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia lub nabycia jednostki, Bank początkowo ujmuje według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy przekazanej zapłaty, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań. Po początkowym ujęciu, wartość firmy Bank wykazuje według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości Bank przeprowadza, co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa Bank tworzy odpis z tytułu utraty wartości.

2.7.12. Umowy leasingowe

Identyfikacja umowy leasingowej

Umowa leasingowa jest leasingiem lub zawiera element leasingu, jeżeli daje Bankowi prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie.

Uznaje się, że kontrola występuje w przypadku jeśli Bank ma prawo do:

- 1) zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania;
- 2) decydowania o wykorzystaniu tego składnika przez cały okres użytkowania.

Składnik aktywów będący przedmiotem leasingu można uznać za zidentyfikowany jeśli zostanie wyraźnie określony w umowie lub zidentyfikowany w sposób dorozumiany w momencie udostępnienia do użytkowania przez leasingodawcę.

W celu ustalenia czy dany składnik aktywów jest zidentyfikowany, analizie podlega fakt istnienia praw do jego zastąpienia przez dostawcę składnika aktywów oraz to czy te prawa można uznać za znaczące.

Prawo dostawcy można uznać za znaczące tylko wtedy, gdy spełnione są łącznie poniższe warunki:

- 1) dostawca ma praktyczną możliwość podstawienia alternatywnych aktywów przez cały okres użytkowania;
- 2) dostawca osiągnąłby korzyść ekonomiczną z wykonania swojego prawa do zastąpienia składnika aktywów, większą niż związane z tym koszty.

Prawo dostawcy do zastąpienia nie jest znaczące w przypadku, gdy prawo lub obowiązek zastąpienia powstaje tylko w określonej dacie lub w chwili wystąpienia danego zdarzenia bądź po określonej dacie lub po wystąpieniu danego zdarzenia, np. wymiana składnika aktywów w przypadku jego uszkodzenia. W przypadku, gdy prawa dostawcy są znaczące, uznaje się, że Bank będący stroną umowy, nie posiada prawa kontroli sposobu wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów, w związku z czym taka umowa nie jest klasyfikowana jako umowa leasingu. Za zidentyfikowany składnik aktywów uznaje się również część zdolności użytkowej składnika aktywów, w przypadku jeśli część ta jest fizycznie wyodrębniona i Bank jako użytkujący tę część ma prawo do wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania wyodrębnionej części składnika aktywów.

Umowa na użytkowanie składników aktywów nie jest klasyfikowana jako umowa leasingu, jeżeli zdolność użytkowa składnika aktywów lub inna część składnika aktywów, która nie jest fizycznie odrębna, nie stanowi zidentyfikowanego składnika aktywów lub dodatkowo prawo do korzyści ekonomicznych z użytkowania takiego składnika aktywów jest współdzielone. W powyższym przypadku, umowa na użytkowanie takiego składnika aktywów rozpoznawana jest przez Bank jako umowa na świadczenie usług a wydatki z nią związane, ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”. Bank ocenia, czy dana umowa stanowi umowę leasingu lub zawiera element leasingu w chwili jego rozpoczęcia. Ponownej weryfikacji dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy warunki kontraktu zostaną zmodyfikowane. Bank jest stroną umów leasingu dotyczących użytkowania:

- 1) gruntów;
- 2) budynków;
- 3) środków transportu;
- 4) urządzeń technicznych.

Zastosowane wyłączenia

Bank stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu w odniesieniu do:

- 1) krótkoterminowych umów leasingu;
- 2) umów leasingu, w przypadku których składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość.

Za krótkoterminowe umowy leasingu, Bank uznaje umowy zawarte na okres krótszy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, które nie zawierają opcji zakupu aktywa.

Za składniki aktywów o niskiej wartości, Bank przyjmuje aktywa będące przedmiotem umów leasingu, których wartość nie przekracza kwoty 20 000 zł. Wartość składnika o niskiej wartości, ustalana jest jako wartość nowego składnika aktywów, bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem. Jest to wartość identycznego, nowego składnika aktywów, który Bank nabyłby w ramach innej niż leasing, transakcji zakupu.

Koszty umów na użytkowanie składników aktywów o charakterze krótkoterminowym oraz aktywów o niskiej wartości ujmowane są metodą liniową w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Początkowe ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w momencie rozpoczęcia umów, w ramach których następuje przeniesienie kontroli nad użytkowaniem określonych aktywów przez czas określony w umowie.

Data rozpoczęcia umowy jest data udostępnienia przedmiotu leasingu Bankowi jako leasingobiorcy przez leasingodawcę.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania Bank początkowo wycenia według kosztu, który obejmuje:

- 1) kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe;
- 3) wszelkie poniesione przez Bank początkowe koszty bezpośrednie;
- 4) koszty renowacji tego składnika aktywów lub szacowane koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów, którego dotyczy umowa, które musi ponieść Bank jako leasingobiorca aby przywrócić miejsce, w jakim jest zlokalizowany ten składnik aktywów, do warunków wymaganych umową leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów zarówno nabyte odpłatnie, jak i otrzymane nieodpłatnie, spełnia definicję leasingu, w związku z czym Bank ujmuje je analogicznie jak w przypadku pozostałych umów leasingu. W celu kalkulacji aktywów i zobowiązań dotyczących prawa wieczystego użytkowania Bank ustala okres pozostały do zakończenia użytkowania prawa wieczystego gruntu i kalkuluje zobowiązanie z tytułu leasingu. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Początkowe ujęcie zobowiązania z tytułu leasingu

Zobowiązanie z tytułu leasingu wyceniane jest przy początkowym ujęciu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia leasingu zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej na dzień początkowego ujęcia.

Wartość bieżących opłat leasingowych, o których mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe;
- 2) zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksów rynkowych;
- 3) kwoty, których zapłaty przez Bank, oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;
- 4) cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank skorzysta z tej opcji;
- 5) kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że Bank może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Z opłat leasingowych Bank wyłącza zmienne opłaty, które uzależnione są od czynników zewnętrznych. Zmienne opłaty leasingowe niezawarte w początkowej wycenie zobowiązania z tytułu leasingu Bank ujmuje bezpośrednio w rachunku zysków i strat w okresie zaistnienia zdarzenia, które powoduje ich wymagalność. Zobowiązanie z tytułu leasingu obejmuje wszystkie okresy, w tym okresy beczynszowe. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli stopę tę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie stosuje się krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Zobowiązania z tytułu leasingu Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Określenie okresu leasingu

Okres leasingu ustalony przez Bank obejmuje:

- 1) nieodwołalny okres umowy leasingu;
- 2) okresy, na które można przedłużyć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca skorzysta z tego prawa;
- 3) okresy, w których można wypowiedzieć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca nie skorzysta z tego prawa.

Okres leasingu rozpoczyna się w dacie, w której leasingodawca udostępnia składnik aktywów do użytkowania przez Bank jako leasingobiorcę. Data początkowa leasingu to wcześniejsza z dwóch dat: zawarcia umowy leasingowej lub zobowiązania się do przestrzegania zasadniczych postanowień leasingu. Szacując okres leasingu Bank stosuje zapisy z umowy i określa okres egzekwowalności umowy. Leasing przestaje być egzekwowalny gdy zarówno leasingobiorca, jak i leasingodawca ma prawo wypowiedzenia umowy leasingu bez konieczności uzyskania zezwolenia drugiej strony i bez znaczącej kary. Jeżeli tylko leasingobiorca ma prawo wypowiedzenia leasingu, prawo to uznaje się za opcję wypowiedzenia leasingu przysługującą leasingobiorcy. W takim przypadku okres wypowiedzenia uwzględnia się w szacowanym okresie leasingu, o ile istnieje pewność, że leasingobiorca z tej opcji nie skorzysta.

W przypadku zajścia istotnego zdarzenia lub istotnej zmiany w okolicznościach, które pozostają pod kontrolą Banku jako leasingobiorcy i mają istotny wpływ na to, że można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca:

- 1) skorzysta z opcji, która nie została wcześniej uwzględniona w ustaleniach dotyczących okresu leasingu, np. podjęcie biznesowej decyzji o wypowiedzeniu umowy przed założonym pierwotnie okresem trwania umowy; lub
- 2) nie skorzysta z opcji, która została uwzględniona w tych ustaleniach, np. zmiana decyzji o założonym pierwotnie wypowiedzeniem umowy przed terminem jej zakończenia;

Bank dokonuje ponownego oszacowania długości okresu leasingu.

Co najmniej raz w roku Bank przeprowadza analizę i aktualizuje szacowany okres leasingu dla każdej umowy leasingowej, biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- 1) istotne inwestycje w przedmiocie leasingu, które zgodnie z przewidywaniami mają przynieść znaczne korzyści ekonomiczne w momencie, w którym można zrealizować opcję przedłużenia leasingu lub wypowiedzenia leasingu bądź opcję kupna tego składnika aktywów;
- 2) znaczącą modyfikację lub dostosowanie bazowego składnika aktywów;
- 3) decyzję biznesową, która ma bezpośrednie znaczenie w kontekście skorzystania lub nieskorzystania z opcji, np. decyzję o przedłużeniu umowy leasingu składnika aktywów lub zbyciu jednostki gospodarczej, w której wykorzystuje się ten składnik.

Dla umów zawartych na czas nieokreślony, które dotyczą najmu powierzchni, okres leasingu ustalany jest dla każdej umowy indywidualnie. Ustalanie okresów użytkowania nieruchomości oraz aktualizacja tych okresów, w przypadku wystąpienia istotnego zdarzenia, przeprowadzane jest w ramach prac działającego w Banku Zespołu ds. negocjowania warunków umów najmu nieruchomości. Ustalanie okresów użytkowania składników aktywów, innych niż nieruchomości, oraz aktualizacja tych okresów, w przypadku wystąpienia istotnego zdarzenia, przeprowadzane jest przez komórki merytoryczne, odpowiedzialne za zawarcie umów leasingu i nadzór nad ich wykonaniem przez leasingodawcę.

Określenie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy

W przypadku umów, dla których Bank nie może wykorzystywać stopy procentowej leasingu, Bank szacuje wysokość krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy, która wpływa na ostateczną wartość wyceny tych umów. Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy to stopa, jaką Bank musiałby zapłacić, aby na podobny okres, przy podobnych zabezpieczeniach oraz w podobnych warunkach rynkowych pożyczyć środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o zbliżonej wartości co składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W celu określenia krańcowej stopy procentowej Bank bierze pod uwagę rodzaj umowy, długość trwania umowy, walutę umowy oraz potencjalną marżę, jaką musiałby Bank ponieść na rzecz potencjalnego, niepowiązanego podmiotu udzielającego finansowania. Ustalenie aktualnych krańcowych stóp procentowych leasingobiorcy wykonywane jest cyklicznie.

Wycena aktywów z tytułu prawa do użytkowania po początkowym ujęciu

Po początkowym ujęciu, składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu po pomniejszeniu o łączne odpisy amortyzacyjne oraz łączne straty z tytułu utraty wartości. Amortyzacja kalkulowana jest przy użyciu metody liniowej przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów amortyzację Bank nalicza zgodnie z okresem trwania umowy. W przypadku, gdy umowa leasingowa przenosi na Bank tytuł własności danego składnika przed końcem okresu leasingu lub gdy koszt aktywa z tytułu prawa do użytkowania odzwierciedla fakt, że Bank zrealizuje opcję wykupu wartości końcowej przedmiotu leasingu, Bank amortyzuje aktywo z tytułu prawa do użytkowania od momentu rozpoczęcia umowy leasingu do końca okresu szacowanego ekonomicznego użytkowania danego bazowego aktywa. W pozostałych przypadkach aktywa te amortyzuje się od daty rozpoczęcia umowy do wcześniejszej z dwóch dat – daty zakończenia okresu ekonomicznego użytkowania aktywa lub daty końca umowy leasingu. Koszty z tytułu obowiązku wycofania z eksploatacji aktywów trwałych są aktywowane w ramach składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz amortyzowane przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania odnośnego składnika aktywów.

Wycena zobowiązań z tytułu leasingu po początkowym ujęciu

Zobowiązania z tytułu leasingu wyceniane są w zamortyzowanym koszcie. Po początkowym ujęciu Bank wycenia zobowiązania z tytułu leasingu poprzez:

- 1) zwiększenie wartości bilansowej o naliczone odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) zmniejszenie wartości bilansowej o dokonane płatności z tytułu opłat leasingowych;
- 3) zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub modyfikacji umowy leasingu, lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych, w tym podwyżek lub obniżek wynikających ze zmian indeksów w przypadku umów indeksowanych współczynnikami rynkowymi.

Aktualizacja zobowiązania wymaga zdyskontowania zaktualizowanych opłat leasingowych uaktualnioną

krańcową stopą procentową.

2.7.13. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę Bank ustala dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i Bank dokonuje wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej Bank dyskontuje prognozowane przepływy pieniężne do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni model wyceny.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących działalności kontynuowanej Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w tych kategoriach kosztów zgodnych z funkcją tych aktywów, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, na koniec każdego okresu obrachunkowego Bank dokonuje oceny, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów Bank ujmuje w rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Bank testuje niefinansowe aktywa trwałe o nieokreślonym okresie użytkowania pod kątem utraty wartości przynajmniej raz w roku. Test ten Bank przeprowadza dla poszczególnych aktywów.

2.7.14. Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Bank spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

(i) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownicy Banku mają prawo do odpraw emerytalnych, rentowych oraz pośmiertnych w momencie odchodzenia na emeryturę, rentę lub śmierci. Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględnia się wszystkie odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które mogą być w przyszłości wypłacone. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi przed dniem bilansowym zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników.

(ii) Rezerwy na zobowiązania z tytułu spraw spornych

Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań spraw spornych tworzone są na ryzyko poniesienia przez Bank niekorzystnych skutków finansowych, w tym w szczególności wpływu środków finansowych.

Wpływ środków lub inne zdarzenia uznawane są za prawdopodobne, gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi. Jeżeli w toku przeprowadzenia szacunku okaże się, że prawdopodobieństwo wpływu środków jest istotne, wówczas Bank ujmuje w rachunku zysków i strat oszacowaną wartość rezerwy.

2.7.15. Rozliczenia międzyokresowe

(i) Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów Bank dokonuje na koniec każdego miesiąca. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim wydatki wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Opłacone z góry koszty klasyfikowane do czynnych rozliczeń międzyokresowych, w tym koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach sprawozdawczych Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa”.

(ii) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach. W szczególności jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów Bank ujmuje zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych oraz utworzone rezerwy na zobowiązania. Koszty rozliczane w czasie Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”. Przychody przyszłych okresów to głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.7.16. Pozostałe składniki jednostkowego sprawozdania finansowego

(i) Należności handlowe oraz inne należności

Należności handlowe i inne należności prezentowane jako składnik „Pozostałych aktywów” Bank ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Bank zastosował uproszczone podejście w zakresie szacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe i ujmuje odpis w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia należności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności Bank ustala poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

(ii) Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe prezentowane jako składnik „Pozostałych zobowiązań”, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, Bank ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty. Długoterminowe zobowiązania handlowe podlegają dyskontowaniu na dzień początkowego ujęcia i na dzień bilansowy.

(iii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest przeznaczony do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- 1) sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia);
- 2) aktywny program znalezienia nabywcy został rozpoczęty;
- 3) składnik aktywów (lub grupa do zbycia) musi być aktywnie oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej, należy oczekiwać, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia klasyfikacji, z wyjątkiem sytuacji dopuszczonych przez MSSF 5 ust. 9, a działania potrzebne do zakończenia planu sprzedaży wskazują, że jest mało prawdopodobne, iż zostaną poczynione znaczące zmiany w tym planie albo, że plan zostanie zarzucony.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży Bank ujmuje w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, Bank zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- 1) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- 2) jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

(iv) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37. Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz kredyty w rachunkach bieżących.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe określonej zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe”;
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

2.7.17. Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, przychody i koszty odsetkowe Bank ujmuje z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości brutto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Bank zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki, rozliczone dyskonto i premie oraz rozliczone prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych, transakcji z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, oraz innych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub według wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody.

Przychody z tytułu odsetek Bank oblicza od wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, za wyjątkiem zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości na moment początkowego ujęcia (POCI) oraz składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (koszyk 3).

W przypadku aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień początkowego ujęcia (POCI), wartość odsetek, które są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, skorygowanej o ryzyko kredytowe.

W przypadku aktywów finansowych, dla których utrata wartości została rozpoznana po dniu początkowego ujęcia (koszyk 3), wartość odsetek, które rozpoznawane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, „zamrożonej” na moment zidentyfikowania utraty wartości. Koszty okresu

sprawozdawczego dotyczące zobowiązań z tytułu odsetek od rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje obejmują głównie kwoty zapłacone przez klientów od wykonywanych operacji bankowych na rachunkach, rozliczone prowizje z tytułu udzielenia kredytów w rachunku bieżącym oraz rewalwingowych, rozliczone prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych oraz kart kredytowych.

Opłaty i prowizje powiązane bezpośrednio z powstaniem aktywów finansowych, dla których określono harmonogram spłat ujmowane są w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i prezentowane są w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Opłaty i prowizje związane z produktami bankowymi bez określonych harmonogramów spłat, w tym w szczególności prowizje od kredytów w rachunku bieżącym, kart kredytowych, kredytów rewalwingowych oraz zobowiązań warunkowych, rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu i ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu prowizji i opłat”.

Opłaty za zobowiązanie się Banku do udzielenia kredytu lub pożyczki są odraczane do momentu powstania aktywów finansowych, a następnie podlegają rozliczeniu jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo, w zależności od rodzaju instrumentu finansowego.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

Przychody i koszty z tytułu prowizji w związku z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych

Bank oferuje produkty typu bancassurance, tj. produkty ubezpieczeniowe sprzedawane w placówkach Banku. Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego analizie podlega treść ekonomiczna produktu, w tym w szczególności pod kątem bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym lub spełnienia kryteriów niezależności tych produktów w celu właściwego ujęcia w rachunku zysków i strat przychodów i kosztów z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych.

W przypadku stwierdzenia powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym przez Bank, uzyskiwane z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych opłaty stanowią integralną część wynagrodzenia z tytułu sprzedaży instrumentu finansowego.

Otrzymywane bądź należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, Bank rozlicza metodą efektywnej stopy procentowej. Wynik rozliczenia rozpoznawany jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Przychody od produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym (produktem bankowym), których rozliczenie przebiega w cyklu miesięcznym, rozpoznawane są jednorazowo w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów, jako:

- 1) element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego, z którym są związane, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej;
- 2) jednorazowo, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozpoznawane jednorazowo w rachunku zysków i strat.

Otrzymane bądź należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi rozpoznawane jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

W przypadku jeżeli Bank wykonuje na rzecz ubezpieczyciela jakiegokolwiek czynności lub usługi wynikające z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, wynagrodzenie rozliczane jest w czasie obowiązywania umowy

ubezpieczenia, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów oraz z zachowaniem zasady określenia stopnia zaawansowania usługi lub czynności.

W przypadku jeżeli wyniki analizy treści ekonomicznej produktów ubezpieczeniowych wskażą, że Bank nie wykonuje na rzecz zakładu ubezpieczeń żadnych czynności lub usług wynikających z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, za wyjątkiem usług zawarcia umowy ubezpieczeniowej i przekazanie składki, należne lub otrzymane wynagrodzenie, zaliczane jest jednorazowo do rachunku zysków i strat jako przychody z tytułu prowizji w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na działalności podstawowej

Na wynik z działalności podstawowej Banku składają się:

- 1) przychody i koszty z tytułu odsetek;
- 2) przychody i koszty z tytułu prowizji;
- 3) przychody z tytułu dywidend;
- 4) wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej,
 - b) wynik z pozycji wymiany wynikający ze zrealizowanych różnic kursowych oraz różnic kursowych powstałych w wyniku przeliczenia aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych (niezrealizowane różnice kursowe);
- 5) wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu,
 - b) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia kapitałowych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - c) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem tego składnika aktywów finansowych a jego wartością godziwą na dzień przeklasyfikowania,
 - d) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - e) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania dłużnych instrumentów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie uprzednich skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach;
- 6) w przypadku, gdy Bank w momencie początkowego ujęcia dokona nieodwołalnego wyboru dotyczącego przedstawiania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy emitowany w walucie obcej, zyski lub straty z tytułu różnic kursowych powstałych na takim instrumencie ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

(v) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych Bank wykazuje pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski z tytułu sprzedaży towarów i usług, przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników aktywów trwałych i aktywów przejętych za długi, zyski z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, kwoty odzyskanych należności nieściągalnych, w tym spłaty wierzytelności wyłączonych z bilansu, kwoty otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien i dotacji, przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości oraz rozwiązanych rezerw na sprawy sporne.

Na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie wydatki na zakup towarów i usług niefinansowych, straty z tytułu sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego w tym aktywów przejętych za długi, straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, koszty windykacji należności, koszty płaconych odszkodowań, koszty rezerw na sprawy sporne oraz rezerw na pozostałe zobowiązania, a także koszty przekazanych darowizn.

(vi) Wynik z działalności operacyjnej

Na wynik na działalności operacyjnej składa się wynik na działalności podstawowej, pozostałe przychody i koszty operacyjne, ogólne koszty administracyjne, które składają się z kosztów świadczeń pracowniczych, kosztów zakupu towarów i usług, kosztów działalności i kosztów odpisów amortyzacyjnych. Na wynik z działalności operacyjnej składa się także wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.

2.7.18. Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie Bank wycenia w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych lub w przypadku należności - podlegających zwrotowi od organów podatkowych, z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Bieżący podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym, Bank ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy Bank oblicza metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową;
- 2) wynikają z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych, a terminy ich odwracania się podlegają kontroli przez Bank oraz gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank ujmuje w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice, ulgi i straty z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji

niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową;

- 2) w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank weryfikuje na każdy dzień bilansowy i dokonuje stosownego obniżenia, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w innych całkowitych dochodach ujmowany jest winnych całkowitych dochodach.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego na mocy posiadanego tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat aktywów z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.7.19. Kapitały własne

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Pozostałe kapitały własne Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku. Do kapitałów własnych Bank zalicza wynik netto za okres bieżący, niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich oraz wynik wyceny aktywów finansowych, które są wyceniane przez inne całkowite dochody.

Kapitały własne stanowią:

- 1) kapitał zakładowy – wykazywany w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej;
- 2) akcje własne – skupione akcje Banku wchodzące w skład kapitału zakładowego, lecz niebędące w posiadaniu akcjonariuszy - akcje własne prezentowane są w wartości ujemnej;
- 3) kapitał zapasowy - tworzony jest z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Coroczne odpisy na kapitał zapasowy powinny wynosić co najmniej 8% zysku netto i dokonywane są do czasu osiągnięcia przez ten kapitał wysokości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Do kapitału zapasowego zalicza się nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej. Kapitał zapasowy pomniejszany jest o koszty bezpośrednio związane z emisją akcji własnych;
- 4) inne całkowite dochody - obejmują skutki wyceny aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zyski lub straty aktuarialne stanowiące korektę założeń przyjętych do kalkulacji rezerw na świadczenia pracownicze, różnice kursowe powstałe w wyniku wyceny instrumentów kapitałowych wyrażonych w walutach obcych, dla których dokonano wyboru wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz skutki wyceny i wartość podatku

odroczonego dla pozycji stanowiących różnice przejściowe ujęte w pozycji innych całkowitych dochodów;

- 5) niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych - obejmujący niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych;
- 6) wynik roku bieżącego – zysk lub strata wynikająca z rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest sprawozdanie finansowe. Zysk lub strata netto uwzględnia podatek dochodowy;
- 7) pozostałe kapitały:
 - a) fundusz ogólnego ryzyka w Banku tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku;
 - b) kapitały rezerwowe służące celom określonym w statucie tworzone z odpisów z zysku oraz wynik netto ze sprzedaży kapitałowych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wykupione akcje własne są ujmowane przez Bank według ceny nabycia i pomniejszają kapitał własny do momentu ich anulowania. Zyski lub straty ponoszone przy wykupie, sprzedaży lub umorzeniu akcji własnych nie wpływają na rachunek zysków i strat. Różnica pomiędzy wartością bilansową, a ceną zakupu, w przypadku ponownego wydania akcji, jest ujmowana w ramach nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Prawa przypisane do akcji własnych są anulowane i nie jest do nich alokowane prawo do dywidendy.

(i) Dywidendy

Dywidendy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, Bank ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.7.20. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Bank tworzy ZFŚS. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS. W Banku nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku, Bank w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu. W związku z powyższym saldo z tytułu ZFŚS w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosło zero.

2.7.21. Transakcje i salda w walutach obcych

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Banku oraz walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Bank.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego;
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji;
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski lub straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Dla potrzeb wyceny bilansowej zostały przyjęte następujące kursy:

	31.12.2020	31.12.2019
EUR	4,6148	4,2585
USD	3,7584	3,7977

2.8. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji

2.8.1. Nowe standardy i interpretacje

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.	Zmiana dotyczy głównie nowej definicji „istotności” oraz doprecyzowania słownictwa. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 8 (zmiana) „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.	Zmiana dotyczy głównie nowej definicji „istotności” oraz doprecyzowania słownictwa, która wynika z zmiany MSR 1. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 39 (zmiana) „Instrumenty finansowe – ujawnienia i wycena”, MSSF 7 (zmiana) „Instrumenty finansowe – ujawnianie informacji”, MSSF 9 (zmiana) „Instrumenty Finansowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.	Zmiany mają zastosowanie do wszystkich powiązań zabezpieczających, na które ma wpływ niepewność wynikająca z reformy wskaźników stóp procentowych. W ocenie Banku zmiany standardów nie mają wpływu na sprawozdanie finansowe Banku. Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.
MSSF 3 (zmiana) „Połączenie jednostek”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.	Zmiana standardu dotyczy aktualizacji definicji „przedsięwzięcia”. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej zamieszczonych w poszczególnych standardach	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.	Rada przygotowała nową wersję założeń koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej. Dla spójności zostały zatem odpowiednio dostosowane referencje do założeń koncepcyjnych zamieszczone w poszczególnych standardach. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

2.8.2. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale jeszcze nie weszły w życie

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSSF 16 (zmiana) „Leasing”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 czerwca 2020 roku lub po tej dacie.	Zmiana wprowadza uproszczenia sposobu rozliczania przez leasingobiorcę otrzymanych udogodnień warunków najmu, takich które są bezpośrednio powiązane ze skutkami pandemii Covid-19. Zastosowanie tej zmiany przez leasingobiorcę będzie wiązało się z koniecznością dodatkowych ujawnień. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

2.8.3. Standardy i interpretacje przyjęte przez RMSR, ale niezatwierdzone przez UE

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSSF 4 (zmiana) „Umowy ubezpieczeniowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie.	Zmiana przewiduje dwa opcjonalne rozwiązania w celu zmniejszenia wpływu różnych dat wejścia w życie MSSF 9 i MSSF 17. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 39 (zmiana) „Instrumenty finansowe – ujawnienia i wycena”, MSSF 4 (zmiana) „Umowy ubezpieczeniowe”, MSSF 7 (zmiana) „Instrumenty finansowe – ujawnianie informacji”, MSSF 9 (zmiana) „Instrumenty Finansowe”, MSSF 16 (zmiana) „Leasing”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie.	Doprecyzowanie wcześniejszych zmian wynikających z reformy wskaźników stóp procentowych w obszarach modyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych, rachunkowości zabezpieczeń oraz ujawnień. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

MSSF 3 (zmiana) „Połączenie jednostek”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu odnosi się do założeń koncepcyjnych z 2018 roku, które dotyczą dodania wymogu, zgodnie z którym w przypadku transakcji i innych zdarzeń objętych zakresem MSR 37 lub KIMSF 21 jednostka przejmująca stosuje MSR 37 lub KIMSF 21 w celu zidentyfikowania zobowiązań, które przyjęła w ramach połączenia jednostek. Dodatkowo standard wprowadza wyraźne stwierdzenie, że jednostka przejmująca nie ujmuje aktywów warunkowych nabytych w ramach połączenia jednostek. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 16 (zmiana) „Rzeczowe aktywa trwałe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu zabrania odliczania od kosztu wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych jakichkolwiek wpływów ze sprzedaży pozycji wytworzonych w trakcie doprowadzenia tego składnika aktywów do miejsca i stanu umożliwiającego mu działanie w sposób zamierzony przez kierownictwo. Zamiast tego jednostka ujmuje przychody ze sprzedaży takich pozycji oraz koszt wytworzenia tych pozycji w rachunku zysków i strat. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 37 (zmiana) „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu precyzuje, że „koszt wykonania” umowy rodzącej obciążenia obejmuje „koszty bezpośrednio związane z umową”. Koszty bezpośrednio związane z umową mogą być kosztami inkrementalnymi związanymi z wykonaniem. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
Roczny program poprawek 2018-2020	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie	Zmiany oraz poprawki doprecyzowują oraz zawierają wyjaśnienia do ujmowania i wyceny w zakresie MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”, MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 41 „Rolnictwo” oraz do przykładów ilustrujących w ramach MSSF 16 „Leasing”. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu dotyczy prezentacji zobowiązań. W szczególności wyjaśnia ona, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna opierać się na prawach istniejących na koniec okresu sprawozdawczego. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	MSSF17 określa nowe podejście do rozpoznania, wyceny, prezentacji oraz ujawnień umów ubezpieczeniowych, a jego głównym celem jest zagwarantowanie przejrzystości i porównywalności sprawozdań finansowych. W związku z powyższym jednostka ma obowiązek ujawnić szereg ujawnień o charakterze ilościowym i jakościowym w celu umożliwienia odbiorcom sprawozdania ocenę wpływu umów ubezpieczeniowych na dane finansowe jednostki. MSSF17 wprowadza znaczące zmiany w stosunku do dotychczas obowiązującego MSSF17. W 2020 roku RMSR przyjęła zmiany do MSSF16 w zakresie odroczenia daty wejścia w życie, ujmowania zysków, prezentacji umów ubezpieczeniowych oraz niedopasowań księgowych. Bank nie oszacował jeszcze wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Opublikowane zmiany standardu doprecyzowują kwestię prezentacji ujawnień, dotyczących polityki rachunkowości stosowanej przed podmiot. Podmioty mają obowiązek zaprezentować istotne informacje o polityce rachunkowości o charakterze materialnym, a nie jak dotychczas o charakterze znaczącym. Zasady prezentacji zostały szczegółowo doprecyzowane poprzez zmianę do zasad „Praktyki MSSF 2 Ujawnianie zasad rachunkowości”. Bank nie oszacował jeszcze wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 8 (zmiana) „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zatwierdzone zmiany do standardu doprecyzowują różnicę pomiędzy zmianami w polityce rachunkowości, a zmianami w szacunkach. Zaprezentowana definicja identyfikuje szacunki księgowe jako wartości w sprawozdaniu finansowym, które nie są obciążone niepewnością wyceny. W standardzie dodano również przykłady oraz wytyczne, mające na celu ułatwienia podmiotom interpretację przyjętych wytycznych. Bank nie oszacował jeszcze wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

3. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 informacje o segmentach oparte są na danych finansowych zastosowanych do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku, którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty działalności

Działalność Banku została podzielona na segmenty, które wyodrębniono z punktu widzenia określonych grup produktów według jednorodnych cech transakcji:

- 1) segment klienta detalicznego,
- 2) segment klienta biznesowego,
- 3) segment inwestycyjny,
- 4) niezaalokowane.

Segment klienta detalicznego

Segment klienta detalicznego obejmuje obsługę klientów indywidualnych będących osobami prywatnymi. Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym: kredyty hipoteczne, konsumenckie oraz karty kredytowe;
- 2) produktów depozytowych, w tym: rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów detalicznych, w tym obsługa gotówkowa, przelewy krajowe i zagraniczne.

Segment klienta biznesowego

Segment klienta biznesowego obejmuje obsługę klientów instytucjonalnych (przedsiębiorstwa, jednostki budżetowe, wspólnoty mieszkaniowe) oraz rolników i przedsiębiorców indywidualnych. Do segmentu klienta biznesowego zaliczono także działalność usługową na rzecz zrzeszonych banków spółdzielczych.

Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym: kredyty inwestycyjne i obrotowe, kredyty preferencyjne z dofinansowaniem funduszy strukturalnych UE lub krajowych programów wspierania przedsiębiorców;
- 2) produktów depozytowych, w tym: rachunki bieżące i lokacyjne, lokaty terminowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów biznesowych.

Segment inwestycyjny

Segment inwestycyjny obejmuje przede wszystkim działalność w zakresie operacji skarbowych, w tym przyjmowania depozytów od zrzeszonych banków spółdzielczych, lokowania środków na rynkach finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku.

Niezaalokowane

Segment ten obejmuje przychody, koszty oraz pozycje bilansowe nieprzyporządkowane do żadnego z wyżej wymienionych segmentów.

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów segmentów jest zgodna z polityką rachunkowości stosowaną w Banku. Zarządczy wynik z tytułu odsetek uwzględnia księgowo przychody i koszty odsetkowe, które są korygowane o przychody i koszty wyliczone przy wykorzystaniu wewnętrznych cen transferowych.

Rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z sytuacji finansowej zawierają pozycje, które bezpośrednio można zakwalifikować do danego segmentu, jak również takie, które przypisywane są do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki przy zastosowaniu odpowiednich metod alokacji.

Począwszy od danych za rok 2020 ze względu na zmiany struktury organizacyjnej i zmiany w przebiegu procesów biznesowych, Bank zmienił podejście do alokacji prowadzonej działalności na segmenty operacyjne. Dla zachowania porównywalności danych zmieniono ich prezentację za rok 2019.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	29 397	116 952	134 717	0	281 066
- Przychody odsetkowe, z tego:	73 564	197 912	582 661	0	854 137
- przychody odsetkowe od klientów	59 172	186 237	188 921	0	434 330
- przychody odsetkowe wewnętrzne	14 392	11 675	393 740	0	419 807
- Koszty odsetkowe, z tego:	-44 167	-80 960	-447 944	0	-573 071
- koszty odsetkowe od klientów	-10 189	-4 207	-138 868	0	-153 264
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-33 978	-76 753	-309 076	0	-419 807
Wynik z tytułu prowizji	5 353	54 548	-499	0	59 402
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	874	-5 898	13 156	0	8 132
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2 072	10 813	1 640	0	14 525
Ogólne koszty administracyjne	-45 854	-97 525	-104 544	0	-247 923
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-1 640	-72 231	-23 747	0	-97 618
Wynik segmentu brutto	-9 798	6 659	20 723	0	17 584
Podatek dochodowy	0	0	0	-10 943	-10 943
Wynik finansowy netto	-9 798	6 659	20 723	-10 943	6 641

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	2 089 694	6 429 304	744 433	0	9 263 431
Pozostałe aktywa, w tym:	2 491	6 622	19 345 902	295 222	19 650 237
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	70 792	70 792
Aktywa razem	2 092 185	6 435 926	20 090 335	295 222	28 913 668
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	1 004 159	2 266 232	24 180 052	0	27 450 443
Pozostałe zobowiązania	0	0	428 686	194 011	622 697
Kapitał własny	0	0	0	840 528	840 528
Zobowiązania i kapitał własny razem	1 004 159	2 266 232	24 608 738	1 034 539	28 913 668

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	34 083	130 946	100 811	0	265 840
- Przychody odsetkowe, z tego:	91 778	272 184	1 058 293	0	1 422 255
- przychody odsetkowe od klientów	66 384	247 574	265 544	0	579 502
- przychody odsetkowe wewnętrzne	25 394	24 610	792 749	0	842 753
- Koszty odsetkowe, z tego:	-57 695	-141 238	-957 482	0	-1 156 415
- koszty odsetkowe od klientów	-15 698	-11 089	-286 875	0	-313 662
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-41 997	-130 149	-670 607	0	-842 753
Wynik z tytułu prowizji	5 370	51 424	-396	0	56 398
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 493	3 126	60 699	0	65 318
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	1 372	8 062	-12 619	0	-3 185
Ogólne koszty administracyjne	-64 704	-93 442	-102 590	0	-260 736
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-1 193	-87 427	3 510	0	-85 110
Wynik segmentu brutto	-23 579	12 689	49 415	0	38 525
Podatek dochodowy	0	0	0	-10 936	-10 936
Wynik finansowy netto	-23 579	12 689	49 415	-10 936	27 589

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	1 951 703	6 970 778	337 863	0	9 260 344
Pozostałe aktywa, w tym:	7 732	12 536	17 940 631	348 098	18 308 997
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	63 615	63 615
Aktywa razem	1 959 435	6 983 314	18 278 494	348 098	27 569 341
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	1 222 924	1 824 533	23 030 104	0	26 077 561
Pozostałe zobowiązania	0	0	428 541	234 616	663 157
Kapitał własny	0	0	0	828 623	828 623
Zobowiązania i kapitał własny razem	1 222 924	1 824 533	23 458 645	1 063 239	27 569 341

4. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	2020	2019
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych z tytułu:	430 262	571 433
- środków w Banku Centralnym	242	551
- lokat oraz kredytów udzielonych innym bankom	565	5 183
- należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	14	54
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	52 053	100 704
- papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	134 591	155 747
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie	242 797	309 194
Pozostałe przychody o charakterze odsetkowym z tytułu:	4 068	8 069
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	476	568
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 592	7 501
Razem przychody z tytułu odsetek	434 330	579 502
Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych z utratą wartości	2020	2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	37 226	45 161
Pozostałe inwestycje finansowe	586	442
Razem odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	37 812	45 603
Koszty z tytułu odsetek	2020	2019
Koszty odsetek z tytułu:	-153 243	-313 597
- zobowiązań wobec innych banków	-111 224	-251 874
- sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-8	-25
- zobowiązań wobec klientów	-20 018	-32 916
- emisji dłużnych papierów wartościowych	-20 065	-24 916
- zobowiązań leasingowych	-1 928	-3 866
Pozostałe koszty o charakterze odsetkowym z tytułu:	-2	-42
- aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-2	-42
Pozostałe	-19	-23
Razem koszty z tytułu odsetek	-153 264	-313 662

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	2020	2019
Przychody z prowizji i opłat od banków z tytułu:	45 109	42 855
- udzielonych kredytów i pożyczek	13	46
- obsługi rachunków bankowych	215	120
- kart płatniczych i kredytowych	25 931	22 478
- rozliczeń pieniężnych	18 057	19 079
- pozostałe	893	1 132
Przychody z prowizji i opłat od klientów z tytułu:	40 414	36 997
- udzielonych kredytów i pożyczek	16 403	15 535
- obsługi rachunków bankowych	13 764	10 494
- kart płatniczych i kredytowych	2 678	3 008
- pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	559	565
- rozliczeń pieniężnych	5 175	5 682
- zobowiązań gwarancyjnych	1 035	955
- prowizji dystrybucyjnej	271	227
- pozostałe	529	531
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	85 523	79 852
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2020	2019
Koszty prowizji i opłat od banków z tytułu:	-3 788	-3 962
- otrzymanych kredytów i pożyczek	0	-2
- obsługi rachunków bankowych	-2 265	-2 061
- kart płatniczych i kredytowych	-265	-323
- pozostałe	-1 258	-1 576
Koszty prowizji i opłat od klientów z tytułu:	-22 333	-19 492
- kart płatniczych i kredytowych	-18 800	-15 812
- administracji wierzytelnościami	-446	-1 292
- pozostałe	-3 087	-2 388
Razem koszty z tytułu prowizji i opłat	-26 121	-23 454

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend od:	2020	2019
- emitentów aktywów finansowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	140	289
- emitentów aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 074	851
- jednostek zależnych i stowarzyszonych	125	29 243
Razem przychody z tytułu dywidend	1 339	30 383

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu		
- dłużne papiery wartościowe	7 535	1 404
- kapitałowe papiery wartościowe	0	0
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	<u>7 535</u>	<u>1 404</u>
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy		
- dłużne papiery wartościowe	-31 154	14 799
- kapitałowe papiery wartościowe	0	-5 311
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy	<u>-31 154</u>	<u>9 488</u>
Wynik na pochodnych instrumentach finansowych	-14 055	-11 156
Wynik z pozycji wymiany	15 241	14 270
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	<u><u>-22 433</u></u>	<u><u>14 006</u></u>

8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	4 292	2 702
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	24 934	18 227
- dłużnych papierów wartościowych	24 934	17 866
- kapitałowych papierów wartościowych	0	361
Wynik z tytułu przeklasyfikowania	0	0
Razem wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	<u><u>29 226</u></u>	<u><u>20 929</u></u>

9. Pozostałe przychody operacyjne

	2020	2019
Przychody ze sprzedaży towarów i usług	19 555	21 742
Zyski z tytułu sprzedaży lub przychody z likwidacji składników majątku trwałego i obrotowego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	1 998	455
- środki trwałe	1 930	4
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	68	451
Zysk z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	1 156	7 644
Przychody z odzyskanych należności nieściągalnych, w tym zwrócone koszty windykacji	3 352	2 960
Przychody ze sprzedaży kredytów i należności nieściągalnych przeniesionych do ewidencji pozabilansowej	4	452
Przychody z otrzymanych dotacji	3 410	2 648
Przychody z otrzymanych kar, odszkodowań i grzywien	66	18
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na:	1 901	252
- zobowiązania sporne	1 581	252
- pozostałe zobowiązania	320	0
Pozostałe	2 826	898
Razem pozostałe przychody operacyjne	34 268	37 069

10. Pozostałe koszty operacyjne

	2020	2019
Koszty z tytułu zakupu towarów i usług	-13 430	-15 958
Straty z tytułu sprzedaży lub koszty likwidacji składników majątku trwałego i obrotowego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-1 370	-545
- środki trwałe	-278	-539
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-1 092	0
- wartości niematerialne	0	-6
Straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	-292	-18 305
Koszty windykacji	-2 384	-2 212
Koszty z tytułu zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-154	-769
Koszty przekazanych darowizn	-56	-36
Koszty z tytułu tworzenia rezerw	-191	-1 322
- na zobowiązania sporne	-191	-572
- na pozostałe zobowiązania	0	-750
Pozostałe	-1 866	-1 107
Razem pozostałe koszty operacyjne	-19 743	-40 254

11. Ogólne koszty administracyjne

	2020	2019
Koszty świadczeń pracowniczych	-101 505	-98 633
Koszty działania z tytułu:	-112 264	-123 455
- utrzymania, remontów i wynajmu budynków	-10 372	-11 868
- eksploatacji środków transportu	-1 581	-1 819
- eksploatacji systemów informatycznych	-40 409	-36 780
- usług pocztowych i telekomunikacyjnych	-2 985	-3 435
- usług badania bilansu, doradztwa i konsultingu	-2 354	-3 583
- reklamy i reprezentacji	-2 026	-2 235
- podatków i opłat	-1 882	-1 786
- wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Komisji Nadzoru Finansowego	-28 585	-41 457
- wpłat na rzecz Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS	-8 390	-5 993
- usług ochrony	-7 082	-5 353
- ubezpieczeń	-1 062	-1 074
- usług KIR	-187	-186
- pozostałe	-5 349	-7 886
Amortyzacja	-34 154	-38 648
- rzeczowych aktywów trwałych	-11 190	-10 747
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-9 975	-13 181
- wartości niematerialnych	-12 989	-14 720
Razem ogólne koszty administracyjne	-247 923	-260 736

12. Świadczenia pracownicze

	2020	2019
Wynagrodzenia, w tym:	-79 195	-80 759
- rezerwy na świadczenia pracownicze	-628	-816
- składki pracowniczego programu emerytalnego	-1 648	-1 715
Ubezpieczenia	-11 824	-11 999
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	-10 486	-5 875
- odpisy na ZFSS	-1 641	-1 366
Razem koszty świadczeń pracowniczych	-101 505	-98 633

13. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-120 765	46 295	-74 470
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-151	13	-138
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-936	1 456	520
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-818	51	-767
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-117 179	41 589	-75 590
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-1 681	3 186	1 505
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-25 384	2 236	-23 148
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-25 150	2 236	-22 914
Zapasy	-133	0	-133
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0
Pozostałe aktywa	-101	0	-101
Razem	-146 149	48 531	-97 618

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-173 668	82 738	-90 930
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-6	72	66
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-1 891	731	-1 160
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-1 214	44	-1 170
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-167 386	79 942	-87 444
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-3 171	1 949	-1 222
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-15 068	20 888	5 820
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-15 046	20 876	5 830
Zapasy	-20	0	-20
Rzeczowe aktywa trwałe	-2	0	-2
Pozostałe aktywa	0	12	12
Razem	-188 736	103 626	-85 110

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Pozostałe		
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-212 968	-25 150	0	2 236	0	3 723	-232 159	-22 914
Zapasy	-65	-133	0	0	133	0	-65	-133
Rzeczowe aktywa trwałe	-2 691	0	0	0	2 691	0	0	0
Wartości niematerialne	-1 243	0	0	0	240	0	-1 003	0
Pozostałe aktywa	-2 537	-101	0	0	1 636	559	-443	-101
Razem	-219 504	-25 384	0	2 236	4 700	4 282	-233 670	-23 148

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Pozostałe		
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-218 798	-15 046	0	20 876	0	0	-212 968	5 830
Zapasy	-65	-20	0	0	20	0	-65	-20
Rzeczowe aktywa trwałe	-2 691	-2	0	0	2	0	-2 691	-2
Wartości niematerialne	-1 243	0	0	0	0	0	-1 243	0
Pozostałe aktywa	-2 580	0	0	12	31	0	-2 537	12
Razem	-225 377	-15 068	0	20 888	53	0	-219 504	5 820

14. Podatek dochodowy

	2020	2019
Bieżący podatek dochodowy	-18 781	-9 698
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-18 778	-9 698
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-3	0
Odroczony podatek dochodowy	7 838	-1 238
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych odnoszonych na wynik finansowy	7 838	-1 238
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	-10 943	-10 936
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji odniesionych bezpośrednio na kapitał	-2 417	-1 756
Niezrealizowany zysk/strata z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz zyski lub straty aktuarialne	-2 417	-1 756
Zysk netto z tytułu aktualizacji wyceny gruntów i budynków	0	0
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	-2 417	-1 756

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Liczbowe uzgodnienie pomiędzy podatkiem obliczonym jako iloczyn wyniku finansowego brutto i obowiązującej stawki podatkowej a rzeczywistym obciążeniem podatkowym wykazany w rachunku zysków i strat

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Zysk (strata) brutto	17 584	38 525
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Obciążenie podatkowe wg zastosowanej stawki podatkowej	-3 341	-7 320
Dochody niepodlegające opodatkowaniu, z tego:	11 376	40 183
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	7 879	8 445
- otrzymane dywidendy	1 339	30 383
- pozostałe	2 158	1 355
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, z tego:	-36 497	-59 731
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-6 476	-9 655
- opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-26 787	-38 954
- pozostałe	-3 234	-11 122
Pozostałe różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	-14 890	515
Efektywne obciążenie zysku/straty brutto podatkiem dochodowym	-10 943	-10 936
Efektywna stawka podatkowa	62%	28%

Na dzień 31 grudnia 2019 roku pozycja pozostałe koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów obejmuje przede wszystkim koszty z tytułu utworzenia odpisów z tytułu utraty wartości akcji i udziałów, w wysokości 6.208 tys. zł.

Należności i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	2 730
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	11 884	0

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Podatek odroczony

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Wpływ na rachunek zysków i strat	
	31.12.2020	31.12.2019	2020	2019
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do otrzymania	121 642	119 296	-2 346	19 874
- wartość netto środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	109	120	11	10
- dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	86 643	74 788	-11 855	-7 769
- nadwyżka amortyzacji podatkowej nad bilansową	14 714	15 750	1 036	3 139
- pozostałe	78 853	103 432	24 579	-7 047
Dodatnie różnice przejściowe razem	301 961	313 386	11 425	8 207
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	57 373	59 543	2 171	1 559
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	14 956	10 089	X	X
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na całkowite dochody	2 842	1 917	X	X
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego	60 215	61 460	X	X
Kwota kompensaty	-60 215	-61 460	X	X
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	0	0	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do zapłacenia	6 180	16 561	-10 381	4 955
- rezerwy na przyszłe zobowiązania	20 823	18 371	2 452	-7 457
- rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	266 938	242 748	24 190	-19 647
- wycena aktywów finansowych	99 406	76 599	22 807	-14 111
- przychody z tytułu odsetek i prowizji pobrane z góry	39 538	47 338	-7 800	558
- naliczone odsetki oraz premia od papierów wartościowych	6 475	8 077	-1 602	-4 832
- odsetki nabyte od papierów wartościowych	35 842	41 946	-6 104	14 728
- odpisy z tytułu utraty wartości akcji i udziałów	136 095	132 450	3 645	9 466
- pozostałe	75 975	73 351	2 619	1 618
Ujemne różnice przejściowe razem	687 272	657 441	29 826	-14 722
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na wynik finansowy	130 582	124 914	5 667	-2 797
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	2 235	848	X	X
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na całkowite dochody	425	161	X	X
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	131 007	125 075	X	X
Kwota kompensaty	-60 215	-61 460	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	70 792	63 615	X	X
Obciążenie/uznanie z tytułu podatku odroczonego ujęte w rachunku zysków i strat	X	X	7 838	-1 238
Obciążenie/uznanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęte w kapitale własnym	-2 417	-1 756	X	X

15. Zysk na akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk na akcję obliczany jest poprzez podzielenie zysku netto przez średnio ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	2020	2019
Zysk netto	6 641	27 589
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	437 523	436 810
Zysk przypadający na akcję (w zł)	0,02	0,06

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Zysk rozwodniony przypadający na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego, skorygowaną o wpływ instrumentów rozładniających. W roku 2020 oraz 2019 nie występowały instrumenty rozładniające.

	2020	2019
Zysk netto	6 641	27 589
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	437 523	436 810
Zysk rozwodniony przypadający na akcję (w zł)	0,02	0,06

16. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty

Zarząd Banku Polskiej Spółdzielczości będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Banku uchwałę o niewypłacaniu dywidendy z zysku za rok 2020 z uwagi na brak spełnienia kryteriów określonych w komunikacie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącym stanowiska organu nadzoru w sprawie założeń polityki dywidendowej banków.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania Banku do wypłaty dywidendy za poprzednie lata wynosiły 1 tys. zł.

17. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2020	31.12.2019
Środki pieniężne w kasie	70 254	87 997
Środki pieniężne na rachunkach bieżących i terminowych w Banku Centralnym	1 833 739	2 363 611
Razem kasa, środki w Banku Centralnym	1 903 993	2 451 608

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej. Kwota rezerwy obowiązkowej deklarowana do utrzymania w grudniu 2020 roku wynosiła 78.885 tys. zł, natomiast w grudniu 2019 roku kwota ta wynosiła 1.997.952 tys. zł. Środki rezerwy obowiązkowej były oprocentowane na dzień 31 grudnia 2020 roku w wysokości 0,10 %, a na dzień 31 grudnia 2019 roku w wysokości 0,50 %.

18. Należności od innych banków

	31.12.2020		31.12.2019	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według rodzaju				
Rachunki bieżące	508 597	0	79 930	0
Lokaty	136 942	0	155 647	0
Kredyty i pożyczki	5 786	0	8 877	0
Pozostałe należności	29 803	0	20 171	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	21 043	0	15 055	0
- pozostałe	8 760	0	5 116	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-242	0	-95	0
Razem należności od innych banków	680 886	0	264 530	0

	31.12.2020		31.12.2019	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według terminów zapadalności				
do 1 miesiąca	659 526	0	239 187	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 400	0	4 519	0
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	530	0	809	0
powyżej 1 roku do 5 lat	1 585	0	2 599	0
powyżej 5 lat	17 025	0	17 450	0
dla których termin zapadalności upłynął	62	0	61	0
o nieokreślonym terminie zapadalności	0	0	0	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-242	0	-95	0
Razem należności od innych banków	680 886	0	264 530	0

19. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

20. Pochodne instrumenty finansowe

	Aktywa 31.12.2020	Zobowiązania 31.12.2020	Aktywa 31.12.2019	Zobowiązania 31.12.2019
Transakcje walutowe	712	14	76	51
- FX swap	0	0	76	0
- FX forward	712	14	0	51
Transakcje stopy procentowej	128	121	75	45
- swap na stopę procentową IRS	128	121	75	45
Transakcje pozostałe	0	0	0	0
- futures na indeks akcji	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	840	135	151	96

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał instrumentów finansowych ujętych w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Walutowe transakcje terminowe FX forward to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot. Terminowe operacje wymiany walutowej oparte są na określonym w momencie zawarcia kursie waluty na określoną datę w przyszłości. Transakcje FX forward zawierane są przez Bank w celu zarządzania pozycją walutową oraz celem zaspokajania potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia przyszłych płatności w walutach obcych.

Kontrakty FX swap na stopę procentową i kontrakty walutowe to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych lub połączenia wszystkich tych czynników.

Swap stopy procentowej (IRS) jest umową zawartą pomiędzy dwiema stronami, na podstawie której zobowiązują się one do wzajemnych płatności odsetek od umownego nominalu kontraktu (w określonych odstępach czasu w trakcie trwania kontraktu), które naliczane są według różnej stopy procentowej

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	56 559	22 276	6 513	0	0	85 348
- FX swap	0	0	0	0	0	0
- FX forward	56 559	22 276	6 513	0	0	85 348
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	5 301	0	5 301
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	5 301	0	5 301
Transakcje pozostałe	0	84 041	0	0	0	84 041
- futures na indeks akcji	0	84 041	0	0	0	84 041
Razem pochodne instrumenty finansowe	56 559	106 317	6 513	5 301	0	174 690

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	13 963	3 098	2 590	0	0	19 651
- FX swap	13 275	0	0	0	0	13 275
- FX forward	688	3 098	2 590	0	0	6 376
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	0	6 507	6 507
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	0	6 507	6 507
Transakcje pozostałe	0	0	0	0	0	0
- futures na indeks akcji	0	0	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	13 963	3 098	2 590	0	6 507	26 158

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

21. Papiery wartościowe

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	5 817 788	X	0	5 817 788
- emitowane przez inne banki	0	0	65 164	X	1 998 587	2 063 751
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	268 635	19 802	X	0	288 437
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	0	71 932	X	0	71 932
- emitowane przez Skarb Państwa	9 926	0	530 020	X	7 004 452	7 544 398
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	152 768	X	1 041 239	1 194 007
Razem dłużne papiery wartościowe	9 926	268 635	6 657 474	X	10 044 278	16 980 313
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	0	X	2 720	X	2 720
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	8 077	X	8 077
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	1 000	X	2	X	1 002
Razem kapitałowe papiery wartościowe	0	1 000	X	10 799	X	11 799
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-29 953	X	-2 720	-32 673
Razem papiery wartościowe	9 926	269 635	6 627 521	10 799	10 041 558	16 959 439

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	5 680 076	X	0	5 680 076
- emitowane przez inne banki	0	0	78 009	X	0	78 009
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	293 300	32 872	X	0	326 172
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	0	72 972	X	0	72 972
- emitowane przez Skarb Państwa	14 676	0	894 720	X	6 798 262	7 707 658
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	165 274	X	959 327	1 124 601
Razem dłużne papiery wartościowe	14 676	293 300	6 923 923	X	7 757 589	14 989 488
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	0	X	5 334	X	5 334
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	6 475	X	6 475
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	1 000	X	2	X	1 002
Razem kapitałowe papiery wartościowe	0	1 000	X	11 811	X	12 811
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-39 999	X	-1 953	-41 952
Razem papiery wartościowe	14 676	294 300	6 883 924	11 811	7 755 636	14 960 347

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	0	5 819 517	0	1 740	5 821 257
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	749	0	329	1 078
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	3	0	32 763	0	38 643	71 409
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0	225 250	0	3 019 874	3 245 124
powyżej 5 lat	9 923	0	540 929	0	6 983 692	7 534 544
dla których termin zapadalności upłynął	0	0	38 266	0	0	38 266
o nieokreślonym terminie zapadalności	0	1 000	0	10 799	0	11 799
o nieokreślonym terminie zapadalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	268 635	0	0	0	268 635
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-29 953	X	-2 720	-32 673
Razem papiery wartościowe	9 926	269 635	6 627 521	10 799	10 041 558	16 959 439

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	0	5 682 722	0	8 120	5 690 842
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	1 077	0	2 619	3 696
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	27	0	27 303	0	34 509	61 839
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0	494 580	0	951 103	1 445 683
powyżej 5 lat	14 649	0	667 399	0	6 761 238	7 443 286
dla których termin zapadalności upłynął	0	0	50 842	0	0	50 842
o nieokreślonym terminie zapadalności	0	1 000	0	11 811	0	12 811
o nieokreślonym terminie zapadalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	293 300	0	0	0	293 300
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-39 999	X	-1 953	-41 952
Razem papiery wartościowe	14 676	294 300	6 883 924	11 811	7 755 636	14 960 347

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	6 818 078	55 003	50 842	0	6 923 923
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	923 820 510	0	0	0	923 820 510
Naliczenie odsetek	48 910	2 149	505	0	51 564
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-299 149 574	-3 434	-3 855	0	-299 156 863
Spisania z bilansu	0	0	-9 226	0	-9 226
Sprzedaż	-624 985 651	0	0	0	-624 985 651
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	13 468	-251	0	0	13 217
Stan na koniec okresu	6 565 741	53 467	38 266	0	6 657 474

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	8 188 311	0	61 255	0	8 249 566
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	800 811 231	54 750	0	0	800 865 981
Naliczenie odsetek	97 656	1 918	733	0	100 307
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-253 164 807	-1 955	-3 440	0	-253 170 202
Spisania z bilansu	0	0	0	0	0
Sprzedaż	-549 115 169	0	-7 706	0	-549 122 875
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	856	290	0	0	1 146
Stan na koniec okresu	6 818 078	55 003	50 842	0	6 923 923

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	7 749 502	8 087	0	0	7 757 589
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	3 055 364	0	0	0	3 055 364
Naliczenie odsetek	134 418	162	0	0	134 580
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-902 830	-425	0	0	-903 255
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	0	0	0	0	0
Pozostałe	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	10 036 454	7 824	0	0	10 044 278

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	3 659 161	0	0	0	3 659 161
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	4 796 137	0	0	0	4 796 137
Naliczenie odsetek	155 498	228	0	0	155 726
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-853 250	-479	0	0	-853 729
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-8 338	8 338	0	0	0
Pozostałe	294	0	0	0	294
Stan na koniec okresu	7 749 502	8 087	0	0	7 757 589

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-337	-122	-39 540	0	-39 999
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	2	0	0	0	2
Spisania z bilansu	0	0	9 225	0	9 225
Sprzedaż	0	0	0	0	0
Utworzenie	-1	0	-822	0	-823
Rozwiązanie	29	7	1 606	0	1 642
Stan na koniec okresu	-307	-115	-29 531	0	-29 953

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-224	0	-41 550	0	-41 774
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	2	0	0	0	2
Spisania z bilansu	0	0	0	0	0
Sprzedaż	0	0	2 565	0	2 565
Utworzenie	-142	-122	-1 366	0	-1 630
Rozwiązanie	27	0	811	0	838
Stan na koniec okresu	-337	-122	-39 540	0	-39 999

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	-1 864	-89	0	0	-1 953
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	4	0	0	0	4
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	0	0	0	0	0
Utworzenie	-818	0	0	0	-818
Rozwiązanie	37	10	0	0	47
Stan na koniec okresu	-2 641	-79	0	0	-2 720

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	-783	0	0	0	-783
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	3	0	0	0	3
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	16	-16	0	0	0
Utworzenie	-1 141	-73	0	0	-1 214
Rozwiązanie	41	0	0	0	41
Stan na koniec okresu	-1 864	-89	0	0	-1 953

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według rodzaju

	31.12.2020		31.12.2019	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
W rachunku bieżącym od klientów	342 554	0	487 359	0
W rachunku kredytowym	8 100 274	176 557	8 176 442	229 739
- klienci korporacyjni	2 796 933	12 265	2 982 474	16 683
- rolnicy	195 126	147 413	214 690	191 757
- przedsiębiorcy indywidualni	251 031	1 196	291 372	1 279
- osoby fizyczne	2 093 511	15 683	1 948 404	20 020
- instytucje rządowe i samorządowe	2 763 673	0	2 739 502	0
Skupione wierzytelności	197 731	0	282 641	0
Pozostałe należności	188 952	0	202 886	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-423 523	X	-383 253	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 405 988	176 557	8 766 075	229 739

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według terminów zapadalności

	31.12.2020		31.12.2019	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
do 1 miesiąca	337 103	1 549	355 964	2 381
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	205 141	6 229	205 329	7 270
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	1 093 239	26 662	1 099 198	32 650
powyżej 1 roku do 5 lat	2 690 792	93 890	2 933 557	118 372
powyżej 5 lat	3 859 521	21 903	3 914 553	43 411
dla których termin zapadalności upłynął	643 715	26 324	640 727	25 655
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-423 523	X	-383 253	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 405 988	176 557	8 766 075	229 739

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	148 229	84 557	109 759	9	342 554
W rachunku kredytowym	5 816 262	1 369 443	911 435	3 134	8 100 274
- klienci korporacyjni	1 091 276	967 905	734 900	2 852	2 796 933
- rolnicy	114 636	45 837	34 641	12	195 126
- przedsiębiorcy indywidualni	67 369	109 609	73 953	100	251 031
- osoby fizyczne	1 797 335	228 065	67 941	170	2 093 511
- instytucje rządowe i samorządowe	2 745 646	18 027	0	0	2 763 673
Skupione wierzytelności	14 257	147 169	36 305	0	197 731
Pozostałe należności	185 223	918	2 679	132	188 952
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-14 689	-10 273	-397 820	-741	-423 523
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>6 149 282</u>	<u>1 591 814</u>	<u>662 358</u>	<u>2 534</u>	<u>8 405 988</u>

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	246 854	121 325	119 179	1	487 359
W rachunku kredytowym	5 836 730	1 419 372	919 797	543	8 176 442
- klienci korporacyjni	1 207 758	1 026 049	748 480	187	2 982 474
- rolnicy	115 438	67 273	31 964	15	214 690
- przedsiębiorcy indywidualni	139 546	78 214	73 445	167	291 372
- osoby fizyczne	1 663 031	220 285	64 914	174	1 948 404
- instytucje rządowe i samorządowe	2 710 957	27 551	994	0	2 739 502
Skupione wierzytelności	106 192	150 022	26 427	0	282 641
Pozostałe należności	199 492	573	2 622	199	202 886
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-14 814	-19 813	-348 128	-498	-383 253
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>6 374 454</u>	<u>1 671 479</u>	<u>719 897</u>	<u>245</u>	<u>8 766 075</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na rodzaj oraz metodę szacunku utraty wartości

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	2	0	106 038	3	148 227	84 557	3 721	6	342 554
W rachunku kredytowym	46 818	13 805	895 523	2 840	5 769 444	1 355 638	15 912	294	8 100 274
- klienci korporacyjni	45 922	166	732 082	2 827	1 045 354	967 739	2 818	25	2 796 933
- rolnicy	324	0	33 405	12	114 312	45 837	1 236	0	195 126
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	71 674	0	67 369	109 609	2 279	100	251 031
- osoby fizyczne	556	13 639	58 362	1	1 796 779	214 426	9 579	169	2 093 511
- instytucje rządowe i samorządowe	16	0	0	0	2 745 630	18 027	0	0	2 763 673
Skupione wierzytelności	7 622	0	35 593	0	6 635	147 169	712	0	197 731
Pozostałe należności	0	270	2 615	132	185 223	648	64	0	188 952
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	54 442	14 075	1 039 769	2 975	6 109 529	1 588 012	20 409	300	8 829 511

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	1 229	1 207	114 846	0	245 625	120 118	4 333	1	487 359
W rachunku kredytowym	54 600	156 021	899 654	257	5 782 130	1 263 351	20 143	286	8 176 442
- klienci korporacyjni	53 343	141 975	744 800	187	1 154 415	884 074	3 680	0	2 982 474
- rolnicy	408	382	30 308	15	115 030	66 891	1 656	0	214 690
- przedsiębiorcy indywidualni	597	2 622	70 332	45	138 949	75 592	3 113	122	291 372
- osoby fizyczne	0	11 042	53 220	10	1 663 031	209 243	11 694	164	1 948 404
- instytucje rządowe i samorządowe	252	0	994	0	2 710 705	27 551	0	0	2 739 502
Skupione wierzytelności	11 577	34 346	25 854	0	94 615	115 676	573	0	282 641
Pozostałe należności	78	0	2 536	199	199 414	573	86	0	202 886
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	67 484	191 574	1 042 890	456	6 321 784	1 499 718	25 135	287	9 149 328

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	-43 797	-3	-442	-346	-3 365	-4	-47 957
W rachunku kredytowym	-1 697	-29	-332 514	-442	-11 848	-7 325	-10 451	-283	-364 589
- klienci korporacyjni	-1 684	0	-281 640	-429	-3 158	-2 563	-2 174	-23	-291 671
- rolnicy	-3	0	-12 106	-12	-250	-560	-838	0	-13 769
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	-25 607	0	-160	-576	-1 447	-97	-27 887
- osoby fizyczne	-10	-29	-13 161	-1	-3 023	-3 350	-5 992	-163	-25 729
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-5 257	-276	0	0	-5 533
Skupione wierzytelności	-220	0	-4 824	0	-135	-1 657	-548	0	-7 384
Pozostałe należności	0	-270	-2 257	-9	-347	-646	-64	0	-3 593
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-1 917	-299	-383 392	-454	-12 772	-9 974	-14 428	-287	-423 523

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	-122	-189	-41 107	0	-1 572	-951	-4 166	-1	-48 108
W rachunku kredytowym	-771	-1 394	-269 224	-176	-11 131	-14 862	-17 280	-270	-315 108
- klienci korporacyjni	-710	-298	-231 467	-107	-3 972	-11 332	-3 387	0	-251 273
- rolnicy	-4	-2	-8 067	-14	-111	-417	-1 371	0	-9 986
- przedsiębiorcy indywidualni	-57	-1 011	-17 822	-45	-417	-382	-2 666	-121	-22 521
- osoby fizyczne	0	-83	-10 874	-10	-1 428	-2 331	-9 856	-149	-24 731
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	-994	0	-5 203	-400	0	0	-6 597
Skupione wierzytelności	-368	-208	-13 551	0	-438	-1 645	-538	0	-16 748
Pozostałe należności	-78	0	-2 177	-51	-334	-564	-85	0	-3 289
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-1 339	-1 791	-326 059	-227	-13 475	-18 022	-22 069	-271	-383 253

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości bilansowej brutto oraz stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2020 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	6 389 268	1 691 292	1 068 025	743	9 149 328
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 513 246	331 311	82 680	3 359	1 930 596
Naliczenie odsetek	154 380	51 284	37 755	125	243 544
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 553 632	-679 852	-180 565	-861	-2 414 910
Spisania z bilansu	0	-135	-17 161	0	-17 296
Sprzedaż wierzytelności	-131 516	-2 759	-21 725	0	-156 000
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-261 837	182 852	78 974	11	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	19 752	14 614	5 944	0	40 310
Pozostałe	34 310	13 480	6 251	-102	53 939
Wartość na koniec okresu	<u>6 163 971</u>	<u>1 602 087</u>	<u>1 060 178</u>	<u>3 275</u>	<u>8 829 511</u>

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2019 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	2 790 494	4 418 881	1 560 016	300	8 769 691
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	2 360 472	576 870	90 791	0	3 028 133
Naliczenie odsetek	93 823	168 766	73 328	34	335 951
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-905 409	-1 398 887	-253 757	-66	-2 558 119
Spisania z bilansu	-1	-107	-236 500	0	-236 608
Sprzedaż wierzytelności	-10	-7	-235 049	-29	-235 095
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	1 995 211	-2 082 543	86 834	498	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-1 472	-1 851	-819	0	-4 142
Pozostałe	56 160	10 170	-16 819	6	49 517
Wartość na koniec okresu	<u>6 389 268</u>	<u>1 691 292</u>	<u>1 068 025</u>	<u>743</u>	<u>9 149 328</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2020 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-14 814	-19 813	-348 128	-498	-383 253
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-8 129	-715	-63	-469	-9 376
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	1 078	2 292	2 592	43	6 005
Spisania z bilansu	6	323	16 962	0	17 291
Sprzedaż wierzytelności	471	8	20 713	0	21 192
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-1 228	2 326	-1 020	-78	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-123	-28	-443	0	-594
Utworzenie	-3 851	-6 380	-101 413	-239	-111 883
Rozwiązanie	11 851	11 703	15 852	499	39 905
Pozostałe	50	11	-2 872	1	-2 810
Wartość na koniec okresu	<u>-14 689</u>	<u>-10 273</u>	<u>-397 820</u>	<u>-741</u>	<u>-423 523</u>

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2019 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-7 563	-37 781	-674 304	-283	-719 931
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-6 069	-2 366	-591	-150	-9 176
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	655	5 936	3 187	4	9 782
Spisania z bilansu	6	105	235 781	0	235 892
Sprzedaż wierzytelności	0	7	214 728	28	214 763
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-9 645	12 826	-3 189	8	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	10	6	237	0	253
Utworzenie	-5 336	-15 809	-167 266	-257	-188 668
Rozwiązanie	13 023	17 637	46 078	152	76 890
Pozostałe	105	-374	-2 789	0	-3 058
Wartość na koniec okresu	<u>-14 814</u>	<u>-19 813</u>	<u>-348 128</u>	<u>-498</u>	<u>-383 253</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

23. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Informacje o jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
ABC Finanse S.A. w likwidacji	Warszawa	obrót wierzycelnościami trudnymi	63	422	-359	0	6122	-	100,00%
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	Warszawa	usługi finansowe dla przedsiębiorstw	2 440	44	2 396	0	-56	-	100,00%
BPS Faktor S.A.	Warszawa	usługi faktoringowe	101 146	128 454	-27 308	5 373	-1 590	-	100,00%
BPS Leasing S.A.	Warszawa	usługi leasingu	331 479	326 271	5 208	12 223	2 912	-	100,00%
BPS TFI S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	32 027	4 342	27 685	18 476	70	-	100,00%
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	16 541	3 349	13 192	22 334	493	-	45,05%
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	Warszawa	maklerska	126 251	119 868	6 383	12 497	-194	-	100,00%
Veni S.A.	Warszawa	produkcyjna	51 876	3 985	47 891	0	-1 190	-	100,00%
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	68 759	224	68 535	580	-2 823	-	59,35%
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	8 523	5 674	2 849	15	-160	-	100,00%
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	13 587	10 878	2 709	4	-684	-	45,74%
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	12 407	251	12 156	37	-139	-	50,75%
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Warszawa	fundusz inwestycyjny	55 886	419	55 467	1 223	711	-	100,00%
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	17 336	239	17 097	482	-381	-	100,00%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 574	55	7 519	8	-50	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	19 306	97	19 209	212	1 573	-	34,13%
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	300 357	15 217	285 140	2 003	-19 740	-	100,00%

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Informacje o jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
ABC Finanse S.A. w likwidacji	Warszawa	obróć wierzycelnościami trudnymi	46	6 447	-6 401	0	-17	-	100,00%
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	Warszawa	usługi finansowe dla przedsiębiorstw	2 584	92	2 492	173	366	-	100,00%
BPS Faktor S.A.	Warszawa	usługi faktoringowe	110 143	135 642	-25 499	4 174	-8 946	-	100,00%
BPS Leasing S.A.	Warszawa	usługi leasingu	113 012	110 716	2 296	8 295	-674	-	100,00%
BPS TFI S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	29 337	1 862	27 475	10 913	12	-	100,00%
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	17 338	4 362	12 976	14 832	818	-	45,05%
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	Warszawa	maklerska	47 159	40 582	6 577	8 328	-1 821	-	100,00%
Veni S.A.	Warszawa	produkcyjna	53 450	4 010	49 440	1 313	6 620	-	100,00%
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	82 614	275	82 339	854	2 853	-	59,36%
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Warszawa	fundusz inwestycyjny	12 772	9 764	3 008	16	587	-	100,00%
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Warszawa	fundusz inwestycyjny	6 741	2 143	4 598	155	-786	-	45,69%
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Warszawa	fundusz inwestycyjny	25 029	264	24 765	54	-606	-	50,86%
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Warszawa	fundusz inwestycyjny	2 843	67	2 776	559	349	-	98,59%
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Warszawa	fundusz inwestycyjny	69 407	456	68 951	1 613	602	-	100,00%
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	28 154	149	28 005	725	754	-	100,00%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 719	150	7 569	20	-377	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	17 727	92	17 635	153	2 636	-	34,13%
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	300 322	441	299 881	1 830	1 037	-	100,00%

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu utruty wartości	Wartość bilansowa
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	29 852	-27 762	2 090
BPS Faktor S.A.	26 000	-26 000	0
BPS Leasing S.A.	4 113	0	4 113
BPS TFI S.A.	21 112	0	21 112
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	7 647	-1 621	6 026
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 087	-13 087	3 000
Veni S.A.	165 200	-123 008	42 192
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	38 638
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	-121	3 010
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 192	-841	1 351
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	8 619	-2 084	6 535
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	0	0
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	54 539	0	54 539
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	17 210	-113	17 097
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	-414	1 586
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	5 121
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	322 281	-37 108	285 173
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	723 742	-232 159	491 583

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu utruty wartości	Wartość bilansowa
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	29 852	-27 762	2 090
BPS Faktor S.A.	26 000	-26 000	0
BPS Leasing S.A.	4 113	-1 796	2 317
BPS TFI S.A.	21 112	0	21 112
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	7 647	-1 827	5 820
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 087	-9 442	6 645
Veni S.A.	165 200	-123 008	42 192
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	44 776	0	44 776
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	3 131	-120	3 011
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	2 741	-639	2 102
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	17 205	-4 597	12 608
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	2 798	-61	2 737
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	68 981	0	68 981
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	27 866	0	27 866
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	-414	1 586
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	5 121
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	317 282	-17 302	299 980
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	761 912	-212 968	548 944

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku

	Wartość bilansowa brutto			Odpisy z tytułu utraty wartości				
	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	29 852	0	0	29 852	-27 762	0	0	-27 762
BPS Faktor S.A.	26 000	0	0	26 000	-26 000	0	0	-26 000
BPS Leasing S.A.	4 113	0	0	4 113	-1 796	0	1 796	0
BPS TFI S.A.	21 112	0	0	21 112	0	0	0	0
BPS Nieruchomości Sp.z o.o.	0	0	0	0	0	0	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	7 647	0	0	7 647	-1 827	0	206	-1 621
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 087	0	0	16 087	-9 442	-3 645	0	-13 087
Veni S.A.	165 200	0	0	165 200	-123 008	0	0	-123 008
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	44 776	0	-6 138	38 638	0	-632	632	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	0	0	3 131	-120	-1	0	-121
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 741	0	-549	2 192	-639	-202	0	-841
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	17 205	0	-8 586	8 619	-4 597	0	2 513	-2 084
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 798	0	-2 798	0	-61	-536	597	0
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	68 981	0	-14 442	54 539	0	0	0	0
Feniks Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	0	0	0	0	0	0	0	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	27 866	0	-10 656	17 210	0	-328	215	-113
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	0	0	2 000	-414	0	0	-414
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	0	5 121	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	317 282	4 999	0	322 281	-17 302	-19 806	0	-37 108
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	761 912	4 999	-43 169	723 742	-212 968	-25 150	5 959	-232 159

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku

	Wartość bilansowa brutto			Odpisy z tytułu utraty wartości				
	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	29 852	0	0	29 852	-27 762	0	0	-27 762
BPS Faktor S.A.	26 000	0	0	26 000	-21 457	-4 543	0	-26 000
BPS Leasing S.A.	4 113	0	0	4 113	-1 143	-653	0	-1 796
BPS TFI S.A.	11 112	10 000	0	21 112	0	0	0	0
BPS Nieruchomości Sp.z o.o.	16 712	0	-16 712	0	0	0	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	7 647	0	0	7 647	-2 101	0	274	-1 827
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 087	0	0	16 087	-8 283	-1 159	0	-9 442
Veni S.A.	165 200	0	0	165 200	-114 700	-8 308	0	-123 008
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	51 188	0	-6 412	44 776	0	0	0	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	3 131	0	0	3 131	-710	0	590	-120
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	3 212	0	-471	2 741	-317	-322	0	-639
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	23 505	0	-6 300	17 205	-6 023	0	1 426	-4 597
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	8 674	0	-5 876	2 798	0	-61	0	-61
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	85 107	0	-16 126	68 981	-1 903	0	1 903	0
Feniks Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	858	0	-858	0	-667	0	667	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	82 182	0	-54 316	27 866	-14 880	0	14 880	0
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	0	0	2 000	-414	0	0	-414
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	5 121	0	5 121	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	317 282	0	0	317 282	-18 438	0	1 136	-17 302
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	853 862	15 121	-107 071	761 912	-218 798	-15 046	20 876	-212 968

24. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą FIFO. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkowa cena sprzedaży zapasów pomniejszona o wszelkie szacowane koszty wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Zapasy według rodzaju

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Materiały związane z reprezentacją i reklamą	70	126
Plastiki kart płatniczych	2	92
Monety kolekcjonerskie	19	19
Pozostałe	92	95
Razem zapasy brutto	183	332
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65	-65
Razem zapasy netto	<u>118</u>	<u>267</u>

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

25. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe według rodzaju

	31.12.2020			31.12.2019		
	Rzeczowe aktywa trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem	Rzeczowe aktywa trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem
Grunty i budynki	79 213	32 904	112 117	85 402	43 507	128 909
Ulepszenia w obcych obiektach	1 563	0	1 563	2 050	0	2 050
Środki trwałe w budowie	2 014	0	2 014	1 452	0	1 452
Maszyny i urządzenia	13 633	1 914	15 547	14 051	3 314	17 365
Środki transportu	0	1 925	1 925	0	405	405
Pozostałe środki trwałe	3 759	1 160	4 919	4 757	1 266	6 023
Razem rzeczowe aktywa trwałe	100 182	37 903	138 085	107 712	48 492	156 204

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	5 040	107 283	1 526	8 162	1 452	77 274	13	16 628	217 378
Zwiększenia	0	8	0	57	4 417	4 160	0	311	8 953
- przeniesienie z inwestycji	0	0	0	57	0	3 516	0	0	3 573
- zakupy bezpośrednie	0	8	0	0	4 417	644	0	299	5 368
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	12	12
Zmniejszenia	-326	-3 602	0	-3 216	-3 855	-5 394	0	-2 552	-18 945
- sprzedaż i likwidacja	-326	-3 602	0	-3 216	0	-5 394	0	-2 540	-15 078
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-3 573	0	0	0	-3 573
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-70	0	0	0	-70
- pozostałe	0	0	0	0	-212	0	0	-12	-224
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	4 714	103 689	1 526	5 003	2 014	76 040	13	14 387	207 386
Umorzenie na początek okresu	0	-25 181	-575	-6 112	0	-63 223	-13	-11 871	-106 975
Zwiększenia	0	-5 321	-50	-422	0	-4 353	0	-1 056	-11 202
- amortyzacja	0	-5 321	-50	-422	0	-4 348	0	-1 049	-11 190
- pozostałe	0	0	0	0	0	-5	0	-7	-12
Zmniejszenia	0	411	0	3 094	0	5 169	0	2 299	10 973
- sprzedaż i likwidacja	0	411	0	3 094	0	5 164	0	2 292	10 961
- pozostałe	0	0	0	0	0	5	0	7	12
Umorzenie na koniec okresu	0	-30 091	-625	-3 440	0	-62 407	-13	-10 628	-107 204
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-273	-2 418	0	0	0	0	0	0	-2 691
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	4 767	79 684	951	2 050	1 452	14 051	0	4 757	107 712
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	4 714	73 598	901	1 563	2 014	13 633	0	3 759	100 182

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	1 321	64 064	1 526	9 393	631	84 450	13	15 383	176 781
Zwiększenia	3 719	43 219	0	21	6 387	4 086	0	2 687	60 119
- przeniesienie z inwestycji	0	1 553	0	16	0	3 832	0	2	5 403
- zakupy bezpośrednie	3 719	41 666	0	5	6 387	254	0	2 681	54 712
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Zmniejszenia	0	0	0	-1 252	-5 566	-11 262	0	-1 442	-19 522
- sprzedaż i likwidacja	0	0	0	-1 252	-2	-11 262	0	-1 438	-13 954
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-5 403	0	0	0	-5 403
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-161	0	0	0	-161
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	-4	-4
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	5 040	107 283	1 526	8 162	1 452	77 274	13	16 628	217 378
Umorzenie na początek okresu	0	-22 070	-519	-6 513	0	-68 293	-13	-12 224	-109 632
Zwiększenia	0	-3 111	-56	-491	0	-6 102	0	-990	-10 750
- amortyzacja	0	-3 111	-56	-491	0	-6 102	0	-987	-10 747
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	-3	-3
Zmniejszenia	0	0	0	892	0	11 172	0	1 343	13 407
- sprzedaż i likwidacja	0	0	0	892	0	11 172	0	1 340	13 404
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Umorzenie na koniec okresu	0	-25 181	-575	-6 112	0	-63 223	-13	-11 871	-106 975
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-273	-2 418	0	0	0	0	0	0	-2 691
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-273	-2 418	0	0	0	0	0	0	-2 691
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	1 048	39 576	1 007	2 880	631	16 157	0	3 159	64 458
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	4 767	79 684	951	2 050	1 452	14 051	0	4 757	107 712

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku nie występowały ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał zobowiązań umownych do nabycia rzeczowego majątku trwałego.

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	53 653	3 892	964	1 288	59 797
Zwiększenia	1 236	16	2 154	18	3 424
- dodanie nowej umowy	0	0	2 050	18	2 068
- modyfikacja umowy	1 236	16	104	0	1 356
Zmniejszenia	-4 860	-940	-934	-67	-6 801
- modyfikacja umowy	-812	-940	-47	-67	-1 866
- sprzedaż i likwidacja	-4 048	0	-887	0	-4 935
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	50 029	2 968	2 184	1 239	56 420
Umorzenie na początek okresu	-10 146	-578	-559	-22	-11 305
Zwiększenia	-8 884	-476	-558	-57	-9 975
- amortyzacja	-8 884	-476	-558	-57	-9 975
- pozostałe	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	1 905	0	858	0	2 763
- sprzedaż i likwidacja	1 905	0	858	0	2 763
- pozostałe	0	0	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-17 125	-1 054	-259	-79	-18 517
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	43 507	3 314	405	1 266	48 492
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	32 904	1 914	1 925	1 160	37 903

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na bilans otwarcia	77 976	3 894	897	783	83 550
Zwiększenia	1 212	0	82	505	1 799
- dodanie nowej umowy	55	0	72	505	632
- modyfikacja umowy	1 157	0	10	0	1 167
Zmniejszenia	-25 535	-2	-15	0	-25 552
- modyfikacja umowy	-745	-2	-15	0	-762
- sprzedaż i likwidacja	-24 790	0	0	0	-24 790
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	53 653	3 892	964	1 288	59 797
Umorzenie na początek okresu	0	0	0	0	0
Zwiększenia	-12 022	-578	-559	-22	-13 181
- amortyzacja	-12 022	-578	-559	-22	-13 181
- pozostałe	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	1 876	0	0	0	1 876
- sprzedaż i likwidacja	1 876	0	0	0	1 876
- pozostałe	0	0	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-10 146	-578	-559	-22	-11 305
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	77 976	3 894	897	783	83 550
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	43 507	3 314	405	1 266	48 492

26. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne według rodzaju

	31.12.2020	31.12.2019
Autorskie prawa majątkowe i licencje	32 517	37 446
Nakłady na wartości niematerialne	1 284	1 663
Razem wartości niematerialne	33 801	39 109

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	167 748	2 906	170 654
Zwiększenia	8 060	5 648	13 708
Przeniesienie z inwestycji	5 915	0	5 915
Zakupy bezpośrednie	2 145	5 443	7 588
Pozostałe	0	205	205
Zmniejszenia	-30	-6 267	-6 297
Likwidacja	-30	-240	-270
Rozliczenie inwestycji	0	-5 915	-5 915
Pozostałe	0	-112	-112
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	175 778	2 287	178 065
Umorzenie na początek okresu	-130 302	0	-130 302
Zwiększenia	-12 989	0	-12 989
Amortyzacja	-12 989	0	-12 989
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	30	0	30
Likwidacja	30	0	30
Pozostałe	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-143 261	0	-143 261
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 243	-1 243
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-1 003	-1 003
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	37 446	1 663	39 109
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	32 517	1 284	33 801

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	160 282	3 313	163 595
Zwiększenia	9 337	7 211	16 548
Przeniesienie z inwestycji	7 618	0	7 618
Zakupy bezpośrednie	1 719	7 211	8 930
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	-1 871	-7 618	-9 489
Likwidacja	-1 871	0	-1 871
Rozliczenie inwestycji	0	-7 618	-7 618
Pozostałe	0	0	0
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	167 748	2 906	170 654
Umorzenie na początek okresu	-117 447	0	-117 447
Zwiększenia	-14 720	0	-14 720
Amortyzacja	-14 720	0	-14 720
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	1 865	0	1 865
Likwidacja	1 865	0	1 865
Pozostałe	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-130 302	0	-130 302
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 243	-1 243
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-1 243	-1 243
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	42 835	2 070	44 905
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	37 446	1 663	39 109

W roku 2020 oraz 2019 Bank nie ponosił nakładów na badania i rozwój ujętych jako koszt okresów.

W roku 2020 oraz 2019 nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

W roku 2020 oraz 2019 Bank nie posiadał wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu.

27. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

	31.12.2020	31.12.2019
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto	811	1 760
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży netto	811	1 760

W pozycji „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto” Bank ujmuje ruchomości i nieruchomości przejęte za długi.

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

	2020	2019
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	1 760	1 560
Zwiększenia	15	2 142
- przejęte aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	15	2 142
- pozostałe	0	0
Zmniejszenia	-964	-1 942
- sprzedaż i likwidacja	-964	-1 942
- pozostałe	0	0
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	811	1 760
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	1 760	1 560
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	811	1 760

28. Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa według rodzaju

	31.12.2020	31.12.2019
Rozrachunki z dłużnikami	40 223	78 893
- rozliczenia transakcji z tytułu aktywów finansowych	879	0
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	37 436	73 544
- należności z tytułu towarów i usług	1 894	5 347
- pozostałe	14	2
Rozrachunki publiczno - prawne	2 351	263
Przychody do otrzymania	3 255	3 115
- z tytułu prowizji	3 242	2 954
- pozostałe	13	161
Koszty do rozliczenia z tytułu	5 389	4 528
- składek za ubezpieczenie majątku i NNW	550	169
- serwisu i użytkowania oprogramowania	4 839	4 352
- pozostałe	0	7
Razem pozostałe aktywa brutto	51 218	86 799
Odpisy z tytułu utraty wartości	-443	-2 537
Razem pozostałe aktywa netto	50 775	84 262

Pozostałe aktywa według umownych terminów zapadalności

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
do 1 miesiąca	45 990	80 387
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 118	1 234
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	3 109	2 078
powyżej 1 roku do 5 lat	602	1 141
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin zapadalności upłynął o nieokreślonym terminie zapadalności	399	1 959
	0	0
Razem pozostałe aktywa brutto	51 218	86 799
Odpisy z tytułu utraty wartości	-443	-2 537
Razem pozostałe aktywa netto	50 775	84 262

29. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Kredyt lombardowy	0	0
Operacje otwartego rynku	0	0
Pozostałe zobowiązania	67	36
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	67	36

Na dzień 31 grudnia 2020 roku zobowiązania wobec Banku Centralnego w kwocie 67 tys. zł dotyczyły zablokowanego przekazu walutowego o wartości 39 tys. zł oraz błędnych przekazów walutowych w wysokości 28 tys. zł, które zostały rozliczone w styczniu 2021 roku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania wobec Banku Centralnego w kwocie 36 tys. zł dotyczyły zablokowanego przekazu walutowego.

30. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec innych banków według rodzaju

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Rachunki bieżące	2 093 056	2 685 785
Depozyty terminowe	21 489 324	19 803 624
Pozostałe zobowiązania wobec innych banków	52 351	39 295
Razem zobowiązania wobec innych banków	23 634 731	22 528 704

Zobowiązania wobec innych banków według terminów wymagalności

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
do 1 miesiąca	19 020 356	20 206 356
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 018 661	1 252 934
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	591 692	1 061 357
powyżej 1 roku do 5 lat	4 000	8 035
powyżej 5 lat	22	22
Razem zobowiązania wobec innych banków	23 634 731	22 528 704

31. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Bank pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości (transakcje repo oraz sell-buy back) po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2020 oraz 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

32. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

33. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów według rodzaju

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Klienci korporacyjni		
Rachunki bieżące	1 511 034	1 204 635
Depozyty terminowe	510 504	447 201
Pozostałe zobowiązania	63 195	60 971
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	13 385	11 186
- pozostałe	49 810	49 785
Razem klienci korporacyjni	2 084 733	1 712 807
Rolnicy		
Rachunki bieżące	37 913	28 194
Depozyty terminowe	22 029	35 230
Pozostałe zobowiązania	285	422
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	285	422
- pozostałe	0	0
Razem rolnicy	60 227	63 846
Przedsiębiorcy indywidualni		
Rachunki bieżące	183 201	137 676
Depozyty terminowe	44 968	40 651
Pozostałe zobowiązania	288	517
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	288	517
- pozostałe	0	0
Razem przedsiębiorcy indywidualni	228 457	178 844
Osoby fizyczne		
Rachunki bieżące	948 031	1 120 683
Depozyty terminowe	55 319	100 603
Pozostałe zobowiązania	808	1 638
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	808	1 638
- pozostałe	0	0
Razem osoby fizyczne	1 004 158	1 222 924
Instytucje rządowe i samorządowe		
Rachunki bieżące	50 310	49 205
Depozyty terminowe	107 999	110 921
Pozostałe zobowiązania	34 265	26 872
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	34 265	26 872
Razem instytucje rządowe i samorządowe	192 574	186 998
Pozostałe podmioty		
Rachunki bieżące	134 912	111 415
Depozyty terminowe	108 918	71 172
Pozostałe zobowiązania	1 733	851
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	1 733	851
Razem pozostałe podmioty	245 563	183 438
Razem		
Rachunki bieżące	2 865 401	2 651 808
Depozyty terminowe	849 737	805 778
Pozostałe zobowiązania	100 574	91 271
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	14 766	13 763
- pozostałe	85 808	77 508
Razem zobowiązania wobec klientów	3 815 712	3 548 857

Zobowiązania wobec klientów według terminów wymagalności

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
do 1 miesiąca	3 652 700	3 207 697
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	73 297	163 907
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	27 058	118 063
powyżej 1 roku do 5 lat	2 475	2 497
powyżej 5 lat	60 182	56 693
Razem zobowiązania wobec klientów	<u>3 815 712</u>	<u>3 548 857</u>

34. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank posiadał zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości 428.619 tys. zł o średnim oprocentowaniu 3,69 %.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank posiadał zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości 428.505 tys. zł o średnim oprocentowaniu 5,23 %.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według terminów wymagalności

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 931	4 147
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	1 036	1 467
powyżej 1 roku do 5 lat	88 895	45 926
powyżej 5 lat	335 757	376 965
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>428 619</u>	<u>428 505</u>

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Stan na początek okresu	428 505	1 147 677
Zwiększenia	21 318	107 597
- z tytułu emisji	1 253	82 681
- z tytułu naliczonych odsetek	20 065	24 916
Zmniejszenia	-21 204	-826 769
- z tytułu wykupu	0	-800 000
- z tytułu spłaty odsetek	-21 204	-26 769
Stan na koniec okresu	<u>428 619</u>	<u>428 505</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych przez Bank dłużnych papierów wartościowych

31.12.2020

Nazwa emisji	Wartość emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0222	46 116	23.02.2015	20.02.2022	WIBOR 6M	Nie
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie

31.12.2019

Nazwa emisji	Wartość emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0222	46 116	23.02.2015	20.02.2022	WIBOR 6M	Nie
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie

W 2020 roku i w 2019 roku nie wystąpiły przypadki nieterminowego wywiązywania się przez Bank z tytułu spłaty odsetek i wykupu wyemitowanych zobowiązań.

W 2020 roku i w 2019 roku Bank nie dokonał przedterminowego wykupu wyemitowanych obligacji.

35. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania według rodzaju

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Rozrachunki międzybankowe	11 665	13 136
Rozrachunki publiczno - prawne	2 930	5 534
Wierzyciele różni	121 716	169 345
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	79 152	113 886
- zobowiązania z tytułu towarów i usług	2 072	3 898
- zobowiązania z tytułu leasingu	39 681	49 801
- pozostałe	811	1 760
Koszty rozliczane w czasie z tytułu	17 483	14 711
- usług informatycznych	4 422	5 005
- usług KIR, kosztów eksploatacyjnych	3 083	4 068
- badania sprawozdania finansowego i doradztwa finansowego	178	335
- przyszłych świadczeń na rzecz pracowników	8 136	3 977
- pozostałe	1 664	1 326
Przychody przyszłych okresów, w tym	20 323	19 779
- prowizje	20 323	19 779
Razem pozostałe zobowiązania	<u>174 117</u>	<u>222 505</u>

Pozostałe zobowiązania według terminów wymagalności

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
do 1 miesiąca	132 534	170 083
- w tym z tytułu leasingu	1 020	1 190
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 734	3 059
- w tym z tytułu leasingu	1 822	2 152
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	9 453	11 090
- w tym z tytułu leasingu	7 688	8 909
powyżej 1 roku do 5 lat	27 036	35 184
- w tym z tytułu leasingu	26 865	34 503
powyżej 5 lat	2 360	3 089
- w tym z tytułu leasingu	2 286	3 047
Razem pozostałe zobowiązania	<u>174 117</u>	<u>222 505</u>

36. Rezerwy

Rezerwy według rodzaju

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Rezerwy na świadczenia pracownicze	4 149	4 376
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	2 088	3 590
Rezerwy na sprawy sporne	1 241	3 299
Pozostałe rezerwy	397	750
Razem rezerwy	<u>7 875</u>	<u>12 015</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	4 376	3 590	3 299	750	12 015
Utworzenie/aktualizacja rezerw	628	1 681	191	0	2 500
Wykorzystanie rezerw	-734	0	-668	-33	-1 435
Rozwiązanie rezerw	0	-3 186	-1 581	-320	-5 087
Różnice kursowe	0	3	0	0	3
Zyski lub straty aktuarialne	-121	0	0	0	-121
Stan na koniec okresu	4 149	2 088	1 241	397	7 875
Krótkoterminowe	644	2 088	0	0	2 732
Długoterminowe	3 505	0	1 241	397	5 143

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	3 765	2 369	11 716	0	17 850
Utworzenie/aktualizacja rezerw	816	3 171	572	750	5 309
Wykorzystanie rezerw	-608	0	-8 737	0	-9 345
Rozwiązanie rezerw	0	-1 949	-252	0	-2 201
Różnice kursowe	0	-1	0	0	-1
Zyski lub straty aktuarialne	403	0	0	0	403
Stan na koniec okresu	4 376	3 590	3 299	750	12 015
Krótkoterminowe	956	3 590	0	0	4 546
Długoterminowe	3 420	0	3 299	750	7 469

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	2 112	1 451	27	0	3 590
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 279	63	0	0	1 342
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-455	-40	-40	0	-535
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	32	-39	7	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-1	4	0	0	3
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-1 996	-875	559	0	-2 312
Pozostałe	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	971	564	553	0	2 088

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	678	1 688	3	0	2 369
Zakupione lub utworzone zobowiązania pozabilansowe	2 056	670	0	0	2 726
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-114	-572	-3	0	-689
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	794	-794	0	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	0	0	0	0
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-1 302	345	27	0	-930
Pozostałe	0	114	0	0	114
Stan na koniec okresu	2 112	1 451	27	0	3 590

Rezerwy na świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwy na programy określonych świadczeń zgodnie z MSR 19. Szacunek rezerw na programy określonych świadczeń dokonywany jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych uwzględniających w szczególności: bieżące wynagrodzenia, okres pomiędzy datą nabycia prawa do otrzymania świadczenia a datą sprawozdawczą, wskaźnik rotacji pracowników, prognozowany wzrost podstawy świadczeń oraz inne postanowienia regulaminu wynagradzania pracowników.

Bank oblicza rezerwę metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Banku z tytułu odpraw emerytalnych. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej, jaką Bank zobowiązuje się wypłacić. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest, jako iloczyn następujących czynników:

- 1) przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej;
- 2) przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego;
- 3) współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy.

Naliczane rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane. Dyskonto finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy, rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych.

Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych Bank rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagradzania, pracownikom Banku przysługują odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne.

Programy określonych świadczeń narażają Bank na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- 1) ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 2) ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Banku spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 3) ryzyko rotacji – spadek wskaźnika rotacji pracowników spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń aktuarialnych, przyjętych do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno – rentowych należą:

- 1) stopa do dyskontowania przyszłych świadczeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 1,59 %, natomiast ustalona na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 1,98 %;
- 2) roczna stopa wzrostu wynagrodzeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 4% dla pierwszego rocznego okresu po dacie sprawozdawczej oraz 2,5% kolejnych latach. Roczna stopa

wzrostu wynagrodzeń ustalona na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 2,5 % dla wszystkich okresów po dacie sprawozdawczej.

- 3) współczynnik rotacji pracowników obliczony na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji pracowników w Banku, który
- a) na dzień 31 grudnia 2020 roku:
 - i) dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wynosił 12,5 %;
 - ii) dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wynosił 12,9 %.
 - b) na dzień 31 grudnia 2019 roku:
 - i) dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wynosił 12,4 %;
 - ii) dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wynosił 14,4 %.

Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

	2020	2019
Rezerwy na świadczenia pracownicze na początek okresu	4 376	3 765
Wartości ujęte w rachunku zysków i strat:	628	816
- koszty bieżącego zatrudnienia	558	725
- koszty z tytułu odsetek	70	91
Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach:	-121	403
- zyski lub straty aktuarialne	-121	403
Wyplacone świadczenia	-734	-608
Rezerwy na świadczenia pracownicze na koniec okresu	4 149	4 376

W roku 2020 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił 172 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił minus 11 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił minus 282 tys. zł.

W roku 2019 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił 305 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił 71 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił minus 27 tys. zł.

Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku miały zmiany w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-154	165
Stopa wzrostu wynagrodzeń	334	-298

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-297	340
Stopa wzrostu wynagrodzeń	334	-299

Zapadalność zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Średni ważony okres obowiązywania zobowiązań z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze (w latach)	11,03	10,93

Rezerwy na sprawy sporne

Bank prowadzi szczegółową ewidencję spraw spornych oraz innych należności o charakterze roszczeń spornych. W sprawach, w których na Banku ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Bank tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 1.241 tys. zł, z tego rezerwa z tytułu roszczeń pracowniczych wynosiła 1.050 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 3.299 tys. zł, z tego rezerwa z tytułu roszczeń pracowniczych wynosiła 1.050 tys. zł.

Znaczące sprawy, na dzień 31 grudnia 2020 roku, na które Bank posiada rezerwy prowadzone były w związku z:

- 1) roszczeniami odszkodowawczymi z tytułu rozwiązania umów o pracę z byłymi pracownikami;
- 2) postępowaniem sądowo-administracyjnym w związku z złożoną skargą na decyzję administracyjną.

Ponadto toczą się wobec Banku postępowania sądowe w związku z roszczeniem w postępowaniu grupowym za możliwą wyrządzoną przez Bank szkodę.

W IV kwartale 2020 roku zawarto ugodę, w związku z roszczeniem kontrahenta Banku z tytułu rozwiązania umowy o świadczenie usług.

Według informacji posiadanych przez Bank na dzień 31 grudnia 2020 roku nie toczyły się ani nie wszczęto wobec Banku, innych niż opisano powyżej, postępowań spornych, administracyjnych (w tym przed organami rządowymi), arbitrażowych, które mogłyby wyrzeć lub wywarły w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową i operacyjną Banku, a które nie zostały odpowiednio ujęte w sprawozdaniu finansowym.

37. Kapitały własne

Kapitał zakładowy Banku w podziale na serie akcji

	31.12.2020 Liczba akcji	31.12.2020 Wartość akcji	31.12.2019 Liczba akcji	31.12.2019 Wartość akcji
Akcje serii A	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii B	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii C	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii D	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii E	1 865 000	1 865	1 865 000	1 865
Akcje serii F	1 517 700	1 518	1 517 700	1 518
Akcje serii H	74 864 077	74 864	74 864 077	74 864
Akcje serii I	35 000 000	35 000	35 000 000	35 000
Akcje serii J	66 623 388	66 623	66 623 388	66 623
Akcje serii K	115 461 039	115 461	115 461 039	115 461
Akcje serii L	14 708 211	14 708	14 708 211	14 708
Akcje serii M	24 000 000	24 000	24 000 000	24 000
Akcje serii N	57 127	58	57 127	58
Akcje serii O	12 022 169	12 022	12 022 169	12 022
Akcje serii P	15 000	15	15 000	15
Akcje serii R	2 277 523	2 278	2 277 523	2 278
Akcje serii S	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii T	18 936 457	18 936	18 936 457	18 936
Akcje serii W	13 899 041	13 899	13 899 041	13 899
Akcje serii Z	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii AA	13 338 701	13 338	13 338 701	13 338
Akcje serii AB	830 803	831	830 803	831
Akcje serii AC	2 533 574	2 534	2 533 574	2 534
Akcje serii AD	2 517 664	2 518	2 517 664	2 518
Akcje serii AE	559 044	559	559 044	559
Akcje serii AF	998 723	998	-	-
Razem	438 025 241	438 025	437 026 518	437 027

Na dzień 31 grudnia 2020 roku kapitał zakładowy Banku BPS S.A. wyniósł 438.025 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosił 437.027 tys. zł.

W II kwartale 2020 roku, w terminie od 14 kwietnia do 5 maja, na podstawie Uchwały nr 34/2019 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. z dnia 27 czerwca 2019 r., została przeprowadzona emisja akcji serii AF. W ramach emisji oferowanych było do 14.000.000 akcji zwykłych imiennych Banku, o łącznej wartości 35.000.000,00 zł. Cena emisyjna jednej akcji wynosiła 2,50 zł. Do emisji przystąpiło 11 banków spółdzielczych, które objęły łącznie 998 723 akcji, o łącznej wartości 2.496.807,50 zł. W dniu 2 lipca 2020 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku, wynikającego z objętych akcji serii AF. Po podwyższeniu, kapitał zakładowy Banku wynosi 438.025.241,00 zł.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

	31.12.2020	31.12.2019
Kapitał zakładowy	438 025	437 027
Akcje własne	0	0
Kapitał zapasowy	371 542	342 507
- ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	278 500	277 053
- pozostały	93 042	65 454
Inne całkowite dochody	10 305	7 485
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	5 527	1 976
- wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 824	2 440
- podatek odroczoney	-1 297	-464
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	4 778	5 509
- wycena papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 598	6 622
- podatek odroczoney	-1 063	-1 258
- zyski lub straty aktuarialne	300	179
- podatek odroczoney	-57	-34
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Pozostałe kapitały rezerwowe	26 674	26 674
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	-37 159	-37 159
Wynik roku bieżącego	6 641	27 589
Razem kapitały	840 528	828 623

38. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych

Wartość godziwą stanowi cena, którą można otrzymać za zbycie składnika aktywów lub należy zapłacić za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Bank posiada instrumenty finansowe, które w bilansie nie są ujmowane w wartości godziwej.

Główne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w bilansie Banku do wartości godziwej stanowią:

- 1) kredyty i pożyczki, w części obejmującej ekspozycje z dopłatami ARMiR oraz kredyty studenckie;
- 2) papiery wartościowe:
 - a) przeznaczone do obrotu,
 - b) obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
 - c) wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - d) wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) należności z tytułu instrumentów pochodnych;
- 4) zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych.

Na potrzeby modelu wyceny aktywów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość kredytów stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji, zdyskontowanych stopą rynkową. Horyzont kalkulacji wartości godziwej jest określony przez termin zapadalności kredytów aktualnie znajdujących się w portfelu kredytowym Banku na podstawie skorygowanych harmonogramów spłat kredytów. Stopa dyskontowa uwzględnia bieżącą i prognozowaną wysokość stopy wolnej od ryzyka, koszt finansowania portfela w danej walucie, koszt kapitału niezbędnego do utrzymania w związku z posiadaniem portfela.

Papiery wartościowe – w przypadku instrumentów notowanych wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartości rynkowe (mark-to-market), natomiast dla instrumentów nienotowanych ustalana jest na podstawie modelu (mark-to-model), przy wykorzystaniu systemu Kondor+.

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W zależności od kategorii klasyfikacji poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych Bank stosuje różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

1) Poziom I:

Bank w tej kategorii ujmuje instrumenty dłużne i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których istnieje aktywny rynek. Źródłem danych dotyczących cen rynkowych są:

- a) dla instrumentów notowanych na rynku giełdowym – podawana do publicznej wiadomości cena zamknięcia sesji,
- b) dla instrumentów będących przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym – odpowiednia cena kupna / sprzedaży instrumentu z godziny 15:00, podawana na stronach serwisu Thomson Reuters,
- c) dla notowanych obligacji i bonów skarbowych – fixing z godziny 16:30 (tzw. „drugi fixing”) publikowany na stronach BondSpot;

2) Poziom II:

Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty pochodne, których wartość godziwa wyznaczona jest na zasadzie wyceny modelowej (mark-to-model), oraz kredyty z dopłatami ARMiR i kredyty studenckie. Wycena instrumentów pochodnych opiera się na metodzie dyskontowania przyszłych przepływów, wynikających z warunków transakcji, przy zastosowaniu czynników dyskontowych. Krzywe dochodowości dla poszczególnych walut zbudowane są w oparciu o stawki money market, IRS, OIS, FRA oraz stawki implikowane z FX Swap (krzywa EUR_OIS + punkty swapowe z FX swapów waluty danej krzywej z EUR). Wycena kredytów ujmowanych w ramach Poziomu II ustalana jest zgodnie z zasadami opisanymi powyżej;

3) Poziom III:

Bank do tej kategorii zalicza zakwalifikowane do portfela wycenianego w wartości godziwej przez inne całkowite dochody: obligacje komunalne, obligacje korporacyjne oraz obligacje emitowane przez banki, dla których nie istnieje aktywny rynek. Wycena papierów ujmowanych w ramach Poziomu III jest ustalana metodą mark-to-model, poprzez zsumowanie zdyskontowanych wartości wszystkich przyszłych przepływów środków pieniężnych z danego instrumentu do terminu jego zapadalności, skorygowanych o ryzyko kredytowe emitenta.

W 2020 roku w związku z brakiem odpowiedniej aktywności i płynności na rynku obligacji komunalnych i komercyjnych, która pozwalałaby na budowę krzywych branżowych i/lub emitentów, do wyceny emisji obligacji metodą mark-to-model wykorzystywana była właściwa dla waluty emisji krzywa zerokuponowa MID, skorygowana w szczególności o marżę na ryzyko emitenta.

Do budowy krzywej dochodowości w Kondor+ stosuje się:

- 1) metodę Newton Raphson – dla transakcji OIS i FOREX;
- 2) metodę Cluster Bootstrapping, dla której używana jest standardowa technika bootstrappingu – dla transakcji innych niż wskazane w pkt 1.

W związku z faktem, że nie są dostępne kwotowania rynkowe obligacji dla wszystkich standardowych tenorów, Kondor+ w metodzie Cluster Bootstrapping wykorzystuje technikę grupowania (clustering) dla uzyskania nominalnych stóp procentowych dla poszczególnych punktów węzłowych krzywej dochodowości.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Poziom I	Poziom II	Poziom III
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	19 128 432	19 123 403	7 196 104	0	11 927 299
Należności od innych banków	680 886	666 147	0	0	666 147
Papiery wartościowe	10 041 558	10 268 234	7 196 104	0	3 072 130
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 405 988	8 189 022	0	0	8 189 022
- klienci korporacyjni	3 120 268	2 764 462	0	0	2 764 462
- rolnicy	188 337	198 337	0	0	198 337
- przedsiębiorcy indywidualni	265 310	278 030	0	0	278 030
- osoby fizyczne	2 073 933	2 181 070	0	0	2 181 070
- instytucje rządowe i samorządowe	2 758 140	2 767 123	0	0	2 767 123
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	27 879 129	27 907 990	0	0	27 907 990
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	23 634 798	23 611 158	0	0	23 611 158
Zobowiązania wobec klientów	3 815 712	3 863 805	0	0	3 863 805
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	428 619	433 027	0	0	433 027
Pozostałe zobowiązania					

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Poziom I	Poziom II	Poziom III
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	16 786 241	17 292 166	6 884 447	0	10 407 719
Należności od innych banków	264 530	258 927	0	0	258 927
Papiery wartościowe	7 755 636	7 835 521	6 884 447	0	951 074
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 766 075	9 197 718	0	0	9 197 718
- klienci korporacyjni	3 551 518	3 661 377	0	0	3 661 377
- rolnicy	213 306	230 124	0	0	230 124
- przedsiębiorcy indywidualni	336 752	359 566	0	0	359 566
- osoby fizyczne	1 931 558	2 118 525	0	0	2 118 525
- instytucje rządowe i samorządowe	2 732 941	2 828 126	0	0	2 828 126
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	26 506 102	26 485 866	0	0	26 485 866
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 528 740	22 484 200	0	0	22 484 200
Zobowiązania wobec klientów	3 548 857	3 567 770	0	0	3 567 770
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	428 505	433 896	0	0	433 896
Pozostałe zobowiązania					

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	6 357 734	177 397	560 147	7 095 278
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	840	0	840
Papiery wartościowe	6 357 734	0	560 147	6 917 881
- przeznaczone do obrotu	9 926	0	0	9 926
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	269 635	269 635
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 347 808	0	279 713	6 627 521
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	10 799	10 799
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	176 557	0	176 557
Zobowiązania finansowe	0	135	0	135
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	135	0	135

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	6 589 471	229 890	615 240	7 434 601
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	151	0	151
Papiery wartościowe	6 589 471	0	615 240	7 204 711
- przeznaczone do obrotu	14 676	0	0	14 676
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	294 300	294 300
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 574 795	0	309 129	6 883 924
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	11 811	11 811
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	229 739	0	229 739
Zobowiązania finansowe	0	96	0	96
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	96	0	96

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej – Poziom III

	2020		
	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	294 300	309 129	11 811
Zwiększenia	57 683	10 540	1 602
- nabycie	41 949	0	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	15 734	1 644	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	720	1 602
- pozostałe	0	8 176	0
Zmniejszenia	-82 348	-39 956	-2 614
- sprzedaż /wykup	-42 560	-38 567	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	-39 788	-823	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	-566	-2 614
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	269 635	279 713	10 799

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

	2019		
	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	297 915	252 574	13 451
Zwiększenia	27 484	139 534	0
- nabycie	6 311	127 234	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	21 173	977	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	1 614	0
- pozostałe	0	9 709	0
Zmniejszenia	-31 099	-82 979	-1 640
- sprzedaż /wykup	-14 757	-79 989	-5
- wycena ujęta w wyniku finansowym	-16 342	-1 509	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	-1 481	-1 635
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	294 300	309 129	11 811

39. Działalność powiernicza

W 2020 roku oraz 2019 roku Bank nie prowadził działalności powierniczej.

40. Umowy leasingowe

Bank jako leasingodawca

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku Bank nie zawierał umów, w których występował w roli leasingodawcy.

Bank jako leasingobiorca

Umowy leasingu, w których Bank występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim najmu i dzierżawy nieruchomości, maszyn i urządzeń oraz floty samochodowej użytkowanej przez Bank.

W 2020 roku w rachunku zysków i strat ujęte zostały następujące koszty dotyczące leasingu:

- 1) amortyzację aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 9.975 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 1.928 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 28 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 576 tys. zł.

Koszty ujęte w rachunku zysków i strat w 2019 roku wynosiły:

- 1) amortyzację aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 13.181 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 3.866 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 102 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 779 tys. zł.

Umowy krótkoterminowe dotyczyły przede wszystkim wynajmu floty samochodowej, a umowy o niskiej wartości dotyczyły głównie dzierżawy sprzętu teleinformatycznego i komputerowego, wyposażenia biurowego oraz najmu miejsc parkingowych.

Szczegółowy opis ujęcia leasingu w księgach Banku zawarty jest w nocie nr 2.7.12.

41. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Opis działalności Banku w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Banku, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych. Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 12 miesięcy) operacji finansowych i obejmuje wpływy i wydatki związane zarówno z pozyskaniem, jak i spłatą własnych oraz obcych źródeł finansowania. Do działalności tej Bank zalicza także emisję dłużnych papierów wartościowych, wydatki na nabycie akcji własnych, dopłaty do kapitału oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz środki w Banku Centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania (środki na rachunkach bieżących), należności od innych banków, w tym lokaty terminowe z terminem pierwotnym do 3 miesięcy.

	31.12.2020	31.12.2019
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 903 993	2 451 608
Należności od innych banków z terminem wymagalności do 3 miesięcy	659 494	239 053
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	2 563 487	2 690 661

Różnice pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

- 1) ze zmiany stanu należności od innych banków wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych;
- 2) ze zmiany stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyłączono wycenę papierów wartościowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach (kapitał własny).

Różnice pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji a zmianami wynikającymi z sprawozdania z przepływów pieniężnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku

	Zmiana stanu		Różnica
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	416 356	-4 084	420 440
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-256 403	-259 763	3 360

Różnice pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji a zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku

	Zmiana stanu		Różnica
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	-260 250	-170 664	-89 586
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-1 323 868	-1 311 124	-12 744

Objaśnienie do pozycji „Inne korekty” w części „Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej”

Pozycja „Inne korekty” w roku 2020 roku zawiera głównie wartość odnoszącą się do przyrostu odpisów z tytułu utraty wartości na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone w wysokości 19.191 tys. zł.

Pozycja „Inne korekty” w roku 2019 roku zawiera głównie wartość odnoszącą się do przyrostu odpisów z tytułu utraty wartości na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone w wysokości 5.831 tys. zł.

42. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

- 1) zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym. Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów zostały zaprezentowane w nocie poniżej;
- 2) udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Banku ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji zaprezentowana w nocie poniżej odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku Bank nie zaciągał zobowiązań z tytułu gwarancji emisji.

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Finansowe	1 529 830	1 702 108
- niewykorzystane linie kredytowe	488 298	833 238
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	876 205	774 980
- limity na kartach kredytowych	18 163	19 677
- pozostałe	147 164	74 213
Gwarancyjne	54 058	57 833
- gwarancje udzielone	54 058	57 833
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 583 888</u>	<u>1 759 941</u>

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów wymagalności

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Finansowe	1 529 830	1 702 108
do 1 miesiąca	556 658	861 226
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	668 817	576 893
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	172 372	170 695
powyżej 1 roku do 5 lat	131 951	93 280
powyżej 5 lat	32	14
Gwarancyjne	54 058	57 833
do 1 miesiąca	21 902	10 377
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	3 435	1 468
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	13 193	22 543
powyżej 1 roku do 5 lat	15 090	22 853
powyżej 5 lat	438	592
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 583 888</u>	<u>1 759 941</u>

Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Bieżące operacje wymiany	158 092	69 472
Terminowe operacje wymiany	174 690	26 158
Operacje papierami wartościowymi	22 944	63 736
Razem zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży	<u>355 726</u>	<u>159 366</u>

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Finansowe	5 590	1 548
Gwarancyjne	247 343	221 352
Razem zobowiązania pozabilansowe otrzymane	<u>252 933</u>	<u>222 900</u>

43. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość nominalną zobowiązań podlegających zabezpieczeniu oraz wartość bilansową papierów wartościowych zabezpieczających zobowiązania Banku zaprezentowane zostały w poniższych tabelach.

Aktywa Banku stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2020 roku

<u>Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>	<u>Rodzaj zobowiązania</u>	<u>Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu</u>	<u>Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	316 069	324 282
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	13 142	17 343
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	32 935	39 009
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	500 000	478 415
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	100 000	95 843
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	95 718
Razem		<u>1 061 146</u>	<u>1 050 610</u>

Aktywa Banku stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2019 roku

<u>Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>	<u>Rodzaj zobowiązania</u>	<u>Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu</u>	<u>Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	331 711	334 283
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	10 724	14 048
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	25 732	30 390
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	500 000	476 454
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	200 000	190 582
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	95 452
Razem		<u>1 167 167</u>	<u>1 141 209</u>

44. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

W niniejszej notcie Bank prezentuje transakcje z kluczowym personelem kierowniczym, które traktuje jako transakcje z podmiotami powiązanymi.

Wynagrodzenia członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Zarząd	2 442	3 818
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	2 162	2 717
Świadczenia po okresie zatrudnienia	175	201
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	105	900
Rada Nadzorcza	1 339	1 250
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 339	1 250
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej	<u>3 781</u>	<u>5 068</u>

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	11 913	12 206
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	435	96
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	<u>12 348</u>	<u>12 302</u>

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej składały się z wynagrodzeń zasadniczych i narzutów na te wynagrodzenia oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunków pracy.

Zmienne składniki wynagrodzeń

Stosowane przez Bank zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko w Banku, określone zostały w Polityce zmiennych składników wynagrodzeń w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Polityka podlega przeglądom, które są dokonywane w okresach rocznych.

Podstawą ustalenia wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena efektów pracy danego pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko w Banku i danej jednostki organizacyjnej z uwzględnieniem wyników całego Banku.

Szczegółowe cele wyznaczane pracownikom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko w Banku stanowią wypadkową głównych celów finansowych Banku i uwzględniają zakres odpowiedzialności na danym stanowisku.

Ocena efektów pracy dokonywana jest zgodnie z zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku Polityką zmiennych składników wynagrodzeń. Ocena wyników odbywa się za okresy trzyletnie, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Ze względu na zastosowanie w Banku zasady proporcjonalności określonej w § 29 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Bank nie prowadzi polityki dotyczącej składników wynagrodzenia zmiennego w postaci akcji, opcji na akcje ani odpowiadających im instrumentów w postaci świadczeń niepieniężnych. Bank nie stosuje postanowień Rozporządzenia w tym zakresie ze względu na obecną strukturę właścicielską oraz znacznie ograniczoną możliwość prowadzenia obrotu akcjami.

Wynagrodzenie zmienne może być przyznawane i wypłacane na następujących zasadach:

- 1) 60 % (lub 40 % w przypadku, gdy całkowite wynagrodzenie zmienne przekracza 600 tys. zł) wynagrodzenia zmiennego jest przyznawane i wypłacane w gotówce, niezwłocznie po jego przyznaniu pracownikowi, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko w Banku,
- 2) 40 % (lub 60 % w przypadku, gdy całkowite wynagrodzenie zmienne przekracza 600 tys. zł) wynagrodzenia zmiennego jest przyznawane w gotówce i wypłacane z odroczeniem.

Ze względu na zastosowanie w Banku zasady proporcjonalności określonej w § 29 ust. 2 rozporządzenia Bank nie stosuje przepisów w zakresie odraczania części wynagrodzenia zmiennego, którego wartość jest niższa niż 50% najwyższego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto wypłaconego w Banku w roku podlegającym ocenie.

Zmienne wynagrodzenie ulega odroczeniu na okres 3 lat. Corocznie w przypadku pozytywnej oceny efektów pracy następuje uruchomienie 1/3 odroczonej części wynagrodzenia zmiennego. Nadzorowanie polityki w zakresie obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń realizowane jest przez Komitet Wynagrodzeń utworzony spośród członków Rady Nadzorczej.

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku korzystali z:

- 1) 14 kredytów udzielonych na łączną kwotę 3.886 tys. zł, których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosło 2.714 tys. zł;
- 2) 22 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 232 tys. zł którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosło 30 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 5 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Kredyt Konsolidacyjny oraz 4 Kredyty Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku korzystali z:

- 1) 20 kredytów udzielonych na łączną kwotę 4.874 tys. zł, których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosło 3.514 tys. zł;
- 2) 28 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 303 tys. zł którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosło 65 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 7 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Kredyt Konsolidacyjny oraz 3 Kredyty Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku posiadali łącznie:

- 1) 92 rachunki bieżące, których łączne saldo na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosło 1.745 tys. zł;
- 2) 18 lokat terminowych, których łączne saldo na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosło 95 tys. zł.

Oprocentowanie wymienionych depozytów nie odbiega od standardowego oferowanego dla odpowiedniego produktu.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku posiadali łącznie:

- 1) 126 rachunków bieżących, których łączne saldo na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosło 1.777 tys. zł;
- 2) 24 lokaty terminowe, których łączne saldo na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosło 351 tys. zł.

Oprocentowanie wymienionych depozytów nie odbiega od standardowego oferowanego dla odpowiedniego produktu.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi

Transakcje z podmiotami zależnymi na dzień 31 grudnia 2020 roku

Nazwa jednostki	Przychody z tytułu odsetek	Koszty z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji i opłat	Koszty z tytułu prowizji i opłat	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
ABC Finanse S.A. w likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	0	14	1	0	5	0	0
BPS Faktor S.A.	1 561	13	64	0	47	0	0
BPS Leasing S.A.	2 077	3	282	100	72	0	152
BPS TFI S.A.	0	170	71	0	3	0	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	43	588	189	58	125	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	0	14	5	0	327	108	10 038
Veni S.A.	64	0	1	0	1	0	0
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	78	0	0	0	0	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	3	0	0	0	0	0
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	20	0	0	0	0	0
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	0	0	0	0	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	26	0	0	0	0	0
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0	0	0	0
Razem	3 745	929	613	158	580	108	10 190

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi na dzień 31 grudnia 2019 roku

Nazwa jednostki	Przychody z tytułu odsetek	Koszty z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji i opłat	Koszty z tytułu prowizji i opłat	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
ABC Finanse S.A. w likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	0	26	1	0	1	173	0
BPS Faktor S.A.	2 096	7	100	0	172	0	0
BPS Leasing S.A.	2 260	14	254	127	63	0	0
BPS TFI S.A.	0	175	3	0	114	0	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	1	338	176	42	123	5	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	0	332	4	0	176	19	8 698
Veni S.A.	96	0	2	0	0	0	0
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	271	0	0	0	0	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	9	0	0	0	0	0
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	0	0	0	0	0
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	30	0	0	0	0	0
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	0	0	0	0	0
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	27	0	0	0	0	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	65	0	0	0	0	0
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0	0	0	0
Razem	4 453	1 294	540	169	649	197	8 698

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku

Nazwa jednostki	Należności z tytułu kredytów i lokat	Pozostałe aktywa	Zobowiązania z tytułu kredytów i depozytów	Pozostałe zobowiązania
ABC Finanse S.A. w likwidacji	0	0	29	0
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	0	0	2 412	0
BPS Faktor S.A.	113 863	0	11 813	7
BPS Leasing S.A.	310 900	26	3 374	0
BPS TFI S.A.	0	0	10 364	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	4 397	0	103 399	67
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	0	21	1 545	143
Veni S.A.	2 283	0	1	3
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	0	0	0
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	0	0	0
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	0	0	0
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	0	0	0	0
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	0	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	0	0	0	0
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0
Razem	431 443	47	132 937	220

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku

Nazwa jednostki	Należności z tytułu kredytów i lokat	Pozostałe aktywa	Zobowiązania z tytułu kredytów i depozytów	Pozostałe zobowiązania
ABC Finanse S.A. w likwidacji	0	0	23	0
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	0	0	2 410	0
BPS Faktor S.A.	118 101	0	2 895	28
BPS Leasing S.A.	99 886	151	1 003	21
BPS TFI S.A.	0	1	11 104	0
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	0	1	36 123	25
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp.z o.o.	0	3 835	6 674	4 144
Veni S.A.	2 277	0	0	3
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	12 338	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	582	0
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	0	0
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	4 030	0
Contango Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	0	0
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	0	0	0	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	4 566	0
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	0	0	0	0
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	0	0	0	0
Razem	220 264	3 988	81 748	4 221

45. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok 2020 oraz 2019 jest Grant Thornton Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa.

Wartość należnego wynagrodzenia Grant Thornton Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z tytułu badania sprawozdania finansowego Banku za rok 2020 wyniosła 329 tys. zł, natomiast za rok 2019 wyniosła 335 tys. zł.

46. Struktura zatrudnienia

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Bank, z tego:	885	997
Centrala	579	576
Oddziały Banku	306	421
Razem zatrudnienie w etatach	<u>885</u>	<u>997</u>

Struktura zatrudnienia w Centrali i Oddziałach Banku ujawniana jest w przeliczeniu na pełne etaty odpowiednio na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku.

47. Sekurytyzacja

W 2020 roku Bank zawarł 2 umowy sprzedaży portfela wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszami sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 98.427 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 942 tys. zł.

Dodatkowo, w 2020 roku Bank zawarł z podmiotem powiązaniem 8 umów wykupu pakietu wierzytelności, w ramach której sprzedane zostały wierzytelności o wartości 133.556 tys. zł za kwotę 120.770 tys. zł.

Łączna kwota sprzedanych w roku 2020 wierzytelności (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne) wyniosła 231.983 tys. zł, a łączna cena uzyskana ze sprzedaży wierzytelności wyniosła 121.712 tys. zł.

W 2019 roku Bank zawarł 4 umowy sprzedaży portfela wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z podmiotami niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o wartości 293.003 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 28.630 tys. zł.

48. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na działalność Banku.

49. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników.

Zobowiązania Funduszu stanowią skumulowane odpisy na rzecz ZFŚS, pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Bank dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosło zero.

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Pożyczki udzielone pracownikom	554	438
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	384	481
Aktywa ZFŚS	938	919
Wartość ZFŚS	938	919
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS w okresie	-1 641	-1 366

50. Cele i zasady zarządzania ryzykiem

50.1. Ryzyko kredytowe

Cele i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest podejmowanie wyważonego ryzyka poprzez jego właściwą identyfikację, pomiar i agregację oraz ustanawianie limitów ograniczających ryzyko, z uwzględnieniem zarówno uwarunkowań makroekonomicznych i profilu działalności Banku jak również celów strategicznych i biznesowych.

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się kontrahentów ze zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i utrzymywanie go na bezpiecznym poziomie ma fundamentalne znaczenie dla stabilności działania Banku. Cel ten realizowany jest poprzez właściwą ocenę ryzyka kredytowego, efektywność podejmowanych decyzji kredytowych oraz skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta i portfela kredytowego. W realizacji powyższego celu kluczowe znaczenie odgrywa ostrożnościowe podejście do oceny ryzyka, uwzględniające identyfikację i ocenę źródeł jego występowania (aktualnych i potencjalnych) oraz przyjmowanie płynnych zabezpieczeń o wysokiej wartości.

Integralną częścią efektywnego zarządzania ryzykiem i oceny jego poziomu jest proces testowania warunków skrajnych. Bank przeprowadza analizy i testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na poziom ryzyka i jakość portfela kredytowego. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku realizowane jest na podstawie wewnętrznych procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania oraz kontroli ryzyka. Stosowane zasady identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego, wyrażone są w określonych wskaźnikach oceny portfela kredytowego oraz dostosowane są do profilu, skali działalności i złożoności ryzyka.

Bank wykorzystuje wystandaryzowane zbiory danych, prowadzone przez biura informacji gospodarczej oraz inne instytucje zewnętrzne, oferujące systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Organizacja procesu oceny ryzyka kredytowego

Zasady oceny ryzyka określają wewnętrzne regulacje Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka w procesie kredytowania.

Każda transakcja kredytowa podlega ocenie ryzyka kredytowego, w tym w szczególności ocenie zdolności do spłaty zobowiązania przez kredytobiorcę. Pomiar ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczej transakcji dokonywany jest na etapie udzielania nowego zaangażowania oraz na etapie monitorowania.

W procesie oceny ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji kredytowej uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku, poprzez podejmowanie decyzji kredytowych dotyczących transakcji o strategicznym dla Banku znaczeniu;
- 2) komitety kredytowe, działające w Centrali Banku, poprzez podejmowanie decyzji kredytowych oraz poprzez wydawanie opinii w sprawach wymagających uchwały Zarządu i/lub uchwały Rady Nadzorczej Banku;
- 3) Departament Polityki Kredytowej poprzez:
 - a) tworzenie regulacji wewnętrznych z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym Banku, w tym określających zasady oceny zdolności i wiarygodności kredytowej klienta,
 - b) zarządzanie systemem zapytań dotyczących wykorzystania limitów koncentracji zaangażowania;
- 4) Departament Ryzyka Kredytowego poprzez:
 - a) ocenianie zdolności kredytowej klientów wnioskujących o udzielenie lub zmianę transakcji kredytowej i analizowanie związanego z tym ryzyka kredytowego Banku oraz proponowanych zabezpieczeń,
 - b) podejmowanie decyzji kredytowych w sprawach udzielenia lub zmiany warunków transakcji kredytowych, ich monitorowania i klasyfikacji, określania planu działania z klientem i utraty wartości ekspozycji kredytowych,
 - c) udział pracowników tego Departamentu w pracach komitetów kredytowych funkcjonujących w Banku.

Stopień zaangażowania wyżej wymienionych organów, komitetów i komórek organizacyjnych Banku w ocenę ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji jest dostosowywany do skali oraz specyfiki działalności Banku i określony w regulacjach wewnętrznych.

Bank zachowując racjonalne podejście do ryzyka kredytowego, kieruje się następującymi zasadami:

- 1) pozyskuje i utrzymuje w swoim portfelu zaangażowania kredytowe, które zapewniają bezpieczeństwo depozytów i kapitału Banku oraz osiągnięcie stabilnych dochodów;
- 2) podejmując decyzje kredytowe bada wszystkie ryzyka wynikające z konkretnej transakcji w kontekście ogólnego ryzyka kredytowego klienta i branży oraz splotu innych zdarzeń, mogących mieć wpływ na obsługę i spłacalność zadłużenia;
- 3) udziela kredytów lub innych zaangażowań wówczas, gdy klient spełnia warunki określone w wewnętrznych regulacjach Banku.

Ocena ryzyka kredytowego w Banku przeprowadzana jest także na poziomie portfelowym. Jej miarą są ilościowe limity tolerancji na ryzyko kredytowe Banku, takie jak koszt ryzyka i udział kredytów ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości w kredytach ogółem a także wyznaczone przez Bank maksymalne poziomy limitów wskaźników z zakresu ryzyka kredytowego.

Informacje na temat ryzyka, w tym kredytowego, są opracowywane i przekazywane w ramach funkcjonującego w Banku:

- 1) systemu cyklicznego raportowania w zakresie najistotniejszych informacji dotyczących ryzyka w ramach sporządzanej informacji zarządczej (System Informacji Kierownictwa);
- 2) systemu bieżącego raportowania, służącego informowaniu kierownictwa odpowiednich szczebli zarządzania o zaistniałych zdarzeniach mogących istotnie wpłynąć na poziom ryzyka.

Proces raportowania ryzyka obejmuje informację o profilu ryzyka, identyfikację potencjalnych zagrożeń oraz informację o podjętych działaniach.

Opracowania zarządce dotyczące istotnych ryzyk zawierają:

- 1) informacje o przestrzeganiu norm ostrożnościowych określonych limitami, oraz stopień wykorzystania obowiązujących limitów ryzyka;
- 2) raporty dotyczące transakcji z udziałem osób wewnętrznych i podmiotów z nimi powiązanych;
- 3) analizy portfela ekspozycji kredytowych, w tym detalicznych i zabezpieczonych hipotecznie;

- 4) informacje na temat jakości portfela kredytowego;
- 5) informacje w zakresie poziomu dokonanych odpisów na ekspozycje ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości;
- 6) informacje na temat poziomu ryzyka grup klientów oraz poszczególnych produktów;
- 7) wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych;
- 8) informacje na temat poziomu zaangażowania w transakcje zawierane w konsorcjach z bankami spółdzielczymi;
- 9) informacje dotyczące udziału w portfelu kredytowym Banku transakcji udzielonych z odstępstwem od przyjętych metodyk i regulacji.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym jest wewnętrznym aktem prawnym, zawierającym katalog narzędzi zarządczych regulujących proces zarządzania tym ryzykiem, których doprecyzowanie następuje w wewnętrznych regulacjach niższej rangi, takich jak regulaminy, instrukcje, metodyki, zarządzenia, pisma okólnie, poprzez które Bank realizuje zasady opisane w Polityce na poziomie operacyjnym. Zasady te uwzględniają zalecenia zewnętrznych organów nadzorczych oraz najlepsze praktyki rynkowe.

Zakładane cele Polityki na rok 2020 determinowane były założeniami przyjętymi w planie finansowym Banku na ten rok. Były nimi: poprawa jakości oraz struktury portfela kredytowego. Kierunki działań Banku zmierzających do realizacji tych celów zostały wyznaczone w treści Polityki.

W Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym Bank określił zasady dywersyfikacji tego ryzyka, wskazując jednocześnie komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za identyfikację, ocenę i monitorowanie poziomu ryzyka kredytowego oraz przygotowanie propozycji działań koniecznych do podjęcia w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące.

Portfel kredytowy Banku jest determinowany przez politykę kredytową i określony w niej apetyt na ryzyko, profil kredytobiorców, strukturę oferty kredytowej, stosowane narzędzia w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka oraz rygorystyczność wprowadzanych regulacji wewnętrznych.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym przyjmowana jest uchwałą Zarządu Banku, po jej zaopiniowaniu przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, a następnie zatwierdzana uchwałą Rady Nadzorczej Banku i podlega przeglądowi co najmniej raz w roku.

Koncentracja zaangażowań

Bank definiuje ryzyko koncentracji jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów, których zdolność do spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Ryzyko koncentracji jest postrzegane jako najbardziej istotny pojedynczy czynnik ryzyka.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank analizuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, regionów, terminów zapadalności, łącznego zaangażowania wobec klientów, zabezpieczeń. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych.

W Banku obowiązują limity zewnętrzne wynikające z przepisów prawa, w tym z ustawy Prawo bankowe i z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku, oraz limity wewnętrzne ustalone zgodnie z rekomendacjami instytucji nadzorczych, analizy jakości portfela kredytowego, apetytu na ryzyko mierzonego wysokością planowanego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, wyników testów warunków skrajnych oraz wskaźników oceny ryzyka zewnętrznego.

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji Bank:

- 1) przestrzega sformalizowanych procedur określających metody identyfikacji, pomiaru i monitorowania tego ryzyka;
- 2) dotrzymuje norm ostrożnościowych określających poziom limitów ograniczających ryzyko oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia limitów;

- 3) posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający bieżące monitorowanie poziomu ryzyka, wspierający proces decyzyjny.

Bank identyfikuje i monitoruje ryzyko koncentracji dużych ekspozycji, które zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 definiowane jest jako zaangażowanie wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, które osiąga lub przekracza 10 % wartości uznanego kapitału Banku.

Wyznaczenie wewnętrznych limitów ma na celu stworzenie bezpiecznej struktury portfela oraz wspieranie efektywnego zarządzania ryzykiem koncentracji. Obowiązujące zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka koncentracji, a w szczególności zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań pozwalają na przestrzeganie w działalności Banku norm ostrożnościowych, zgodnych z zaleceniami ustawowymi i rekomendacjami nadzoru bankowego.

Przestrzeganie norm ostrożnościowych określonych limitami zewnętrznymi i wewnętrznymi raportowane jest Zarządowi Banku w cyklach miesięcznych.

Duże zaangażowania w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Dla dużych zaangażowań w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom pozycja „Całkowite zaangażowania” to suma zaangażowania bilansowego oraz zobowiązań pozabilansowych, z kolei „Strata” liczona jest jako suma odpisów z tytułu przyszłych strat kredytowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe. Pozycja „Udział % w portfelu” liczona jest od wartości netto ekspozycji.

Największe zaangażowania wobec klientów na 31 grudnia 2020 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	460 098	-3 118	456 980	4,5%
2	Nie	439 251	-833	438 418	4,3%
3	Nie	258 560	-489	258 071	2,5%
4	Nie	207 470	-484	206 986	2,0%
5	Nie	149 877	-198	149 679	1,5%
6	Nie	138 980	-276	138 704	1,4%
7	Nie	109 673	-140	109 533	1,1%
8	Nie	107 966	-113	107 853	1,1%
9	Nie	107 217	-300	106 917	1,1%
10	Nie	93 882	-48	93 834	0,9%
Razem		2 072 974	-5 999	2 066 975	20,4%

Największe zaangażowania wobec klientów na dzień 31 grudnia 2019 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	460 501	-891	459 610	4,5%
2	Nie	296 027	-511	295 516	2,9%
3	Nie	218 508	-262	218 246	2,1%
4	Nie	205 787	-4 586	201 201	2,0%
5	Nie	138 989	-275	138 714	1,4%
6	Nie	137 605	-4 403	133 202	1,3%
7	Nie	130 830	0	130 830	1,3%
8	Nie	99 595	-279	99 316	1,0%
9	Nie	90 247	-12	90 235	0,9%
10	Nie	88 271	-47	88 224	0,9%
Razem		1 866 360	-11 266	1 855 094	18,3%

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na 31 grudnia 2020 roku

Grupa	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	980 452	-20 250	960 202	9,5%
2	Tak	821 725	-287 903	533 822	5,3%
3	Nie	662 931	-2 942	659 989	6,5%
4	Tak	613 679	-65 891	547 788	5,4%
5	Tak	555 108	-463	554 645	5,5%
Razem		3 633 895	-377 449	3 256 446	32,2%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na 31 grudnia 2019 roku

Grupa	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Tak	82 562	-1 161	81 401	0,8%
2	Nie	81 082	-20 988	60 094	0,6%
3	Nie	67 462	-123	67 339	0,7%
4	Tak	66 508	-70	66 438	0,7%
5	Tak	59 089	-3 073	56 016	0,6%
Razem		356 703	-25 415	331 288	3,4%

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku nie wystąpiło przekroczenie limitu koncentracji dla pojedynczego podmiotu oraz dla grupy podmiotów powiązanych.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
dolnośląskie	0	529 197	457 783	986 980
kujawsko-pomorskie	0	154 882	50 461	205 343
lubelskie	0	552 636	80 194	632 830
lubuskie	0	71 297	118 323	189 620
łódzkie	0	201 047	95 020	296 067
małopolskie	0	423 098	612 523	1 035 621
mazowieckie	616 517	967 529	162 082	1 746 128
opolskie	0	192 107	65 900	258 007
podkarpackie	0	523 800	79 377	603 177
podlaskie	0	180 267	94 557	274 824
pomorskie	0	209 407	332 050	541 457
śląskie	0	249 199	243 212	492 411
świętokrzyskie	59	212 290	3 606	215 955
warmińsko-mazurskie	0	430 905	66 289	497 194
wielkopolskie	0	178 746	249 652	428 398
zachodnio-pomorskie	0	131 421	47 112	178 533
Razem	616 576	5 207 828	2 758 141	8 582 545

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2019 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	548 871	468 467	1 017 338
kujawsko-pomorskie	0	208 081	53 761	261 842
lubelskie	0	618 383	75 558	693 941
lubuskie	0	76 373	95 448	171 821
łódzkie	0	211 326	102 249	313 575
małopolskie	0	685 528	667 757	1 353 285
mazowieckie	421 953	978 943	134 810	1 535 706
opolskie	0	216 468	67 650	284 118
podkarpackie	0	549 851	91 599	641 450
podlaskie	0	172 227	96 255	268 482
pomorskie	0	227 502	343 825	571 327
śląskie	0	288 496	115 927	404 423
świętokrzyskie	0	255 999	3 793	259 792
warmińsko-mazurskie	0	457 024	60 587	517 611
wielkopolskie	0	213 150	315 042	528 192
zachodnio-pomorskie	0	132 699	40 212	172 911
Razem	421 953	5 840 921	2 732 940	8 995 814

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura branżowa na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	420 051	0	420 051
Górnictwo i wydobywanie	0	19 701	0	19 701
Przetwórstwo przemysłowe	0	497 828	0	497 828
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	17 313	1 538	18 851
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	16 809	0	16 809
Budownictwo	0	415 934	0	415 934
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	421 545	0	421 545
Transport i gospodarka magazynowa	0	107 884	0	107 884
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	372 868	0	372 868
Informacja i komunikacja	0	8 055	0	8 055
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	550 589	2 841	11	553 441
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	545 773	1 367	547 140
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	65 987	52 509	0	118 496
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	48 910	0	48 910
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 754 220	2 754 220
Edukacja	0	21 408	0	21 408
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	117 599	60	117 659
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	8 008	945	8 953
Pozostała działalność usługowa	0	8 122	0	8 122
Osoby prywatne	0	2 104 670	0	2 104 670
Razem	616 576	5 207 828	2 758 141	8 582 545

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	518 755	0	518 755
Górnictwo i wydobywanie	0	25 505	0	25 505
Przetwórstwo przemysłowe	0	600 541	0	600 541
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	29 966	2 764	32 730
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	16 366	0	16 366
Budownictwo	0	566 262	0	566 262
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	588 405	0	588 405
Transport i gospodarka magazynowa	0	147 046	0	147 046
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	525 362	0	525 362
Informacja i komunikacja	0	9 344	0	9 344
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	343 734	3 845	40	347 619
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	563 689	1 618	565 307
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	78 219	64 179	0	142 398
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	54 056	0	54 056
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 727 186	2 727 186
Edukacja	0	22 878	0	22 878
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	115 386	80	115 466
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	8 416	1 252	9 668
Pozostała działalność usługowa	0	10 847	0	10 847
Osoby prywatne	0	1 970 073	0	1 970 073
Razem	421 953	5 840 921	2 732 940	8 995 814

Polityka zabezpieczeń

Jedną z podstawowych technik ograniczania ryzyka kredytowego w Banku jest ustanawianie zabezpieczeń ekspozycji kredytowych. Stosowana przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należytą ochronę interesu Banku poprzez ustanawianie zabezpieczeń umożliwiających wysoki stopień odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Regulacje wewnętrzne dotyczące zabezpieczeń wprowadzają obowiązek spełniania wymagań w zakresie uznawalności prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych i koncentrują się na:

- 1) skutecznym ustanawianiu zabezpieczenia, które w przypadku wystąpienia niewypłacalności klienta umożliwiają sprawne przeprowadzenie procesów windykacyjnych;
- 2) monitorowaniu wartości zabezpieczeń w całym okresie kredytowania, z odpowiednią częstotliwością zapewniającą aktualną informację w zakresie wartości przyjętych prawnych form zabezpieczenia;
- 3) zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

W ocenie przedmiotu zabezpieczenia brana jest także pod uwagę jego wartość możliwa do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych, mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się.

Bank ocenia jakość zabezpieczenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych odpisów i ograniczenia utraty wartości portfela kredytowego oraz ze względu na możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje szeroką gamę zabezpieczeń prawnie dozwolonych, wykorzystując zarówno zabezpieczenia rzeczowe jak i osobiste. Forma zabezpieczenia oraz jego poziom uzależniony jest od oceny ryzyka kredytowego związanego z zawieraną transakcją, w szczególności:

- 1) rodzaju transakcji, wysokości zaangażowania oraz okresu kredytowania;
- 2) sytuacji ekonomiczno-finansowej wnioskodawcy;
- 3) statusu prawnego wnioskodawcy;
- 4) płynności zabezpieczenia oraz realnej możliwości zaspokojenia roszczeń Banku z przyjętego zabezpieczenia w możliwie krótkim czasie;
- 5) stanu i wartości rynkowej przedmiotów zabezpieczenia oraz ich podatności na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia.

W celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegawczych i podjęcia stosownych działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z udzielonej ekspozycji kredytowej, Bank monitoruje ustanowione zabezpieczenia w całym okresie kredytowania.

W przypadku pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, istotnego obniżenia wartości zabezpieczeń lub wystąpienia innego zagrożenia terminowej spłaty zabezpieczonej wierzytelności, poprzez odpowiednie postanowienia w umowie o zawarcie transakcji kredytowej, Bank dąży do ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia.

Ocena ryzyka i zasady podejmowania decyzji kredytowych

W procesie podejmowania decyzji, poza oceną ryzyka kredytowego, Bank uwzględnia wpływ innych rodzajów ryzyka na zdolność do spłaty zobowiązań w szczególności ryzyka walutowego lub ryzyka stopy procentowej, w tym potencjalne ryzyko wynikające z zawartych przez klienta transakcji pochodnych. Bank tak określa strukturę transakcji kredytowej, aby zapewniony był podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, w szczególności poprzez odpowiednie do skali ryzyka generowanego przez ekspozycję kredytową zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy, zgodnie z regulacjami Banku.

Metodyki oceny zdolności i wiarygodności kredytowej opracowane zostały odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów, z uwzględnieniem ich statusu. W Banku funkcjonują metodyki dla:

- 1) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą;
- 2) podmiotów prowadzących działalność rolniczą;
- 3) Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST);
- 4) wspólnot mieszkaniowych;
- 5) spółek komunalnych;
- 6) osób fizycznych (klienci detaliczni);
- 7) banków spółdzielczych.

Ocena ryzyka kredytowego podmiotów gospodarczych oparta jest na ocenie mierników ilościowych i jakościowych wykorzystywanych w procesie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców na podstawie statystycznego systemu ratingowego dla wybranych portfeli kredytowych. System ratingowy jest wykorzystywany w procesie udzielenia kredytu w ramach badania zdolności kredytowej klientów oraz w procesie monitorowania w celu sklasyfikowania klienta do właściwej klasy ryzyka. Wprowadzony przez Bank statystyczny system ratingowy na potrzeby oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców zwiększył obiektywizm nadawanym ocenom punktowym.

Zdolność kredytowa klientów detalicznych uzależniona jest od dochodów uzyskiwanych przez klienta i ich źródeł. Przy badaniu zdolności i wiarygodności kredytowej uwzględniana jest również dotychczasowa historia współpracy klienta detalicznego z Bankiem oraz jego historia kredytowa i ocena punktowa pozyskana z Biura Informacji Kredytowej, a także informacje pochodzące z innych systemów wymiany informacji. Ocena formalno

– prawna oraz ocena zabezpieczeń transakcji udzielanych klientom detalicznym dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Banku.

Badanie zdolności kredytowej banków spółdzielczych oparte jest na analizie sytuacji ekonomiczno – finansowej każdego z tych banków oraz na wyniku z jego działalności na tle „grupy rówieśniczej”. W ramach tej analizy ocenie podlegają m.in.: współczynnik wypłacalności, stopa zwrotu z aktywów, stopa zwrotu z kapitału, udział kredytów w sumie bilansowej netto, udział funduszy własnych w sumie bilansowej netto, wskaźnik pokrycia kredytów depozytami, udział kredytów zagrożonych w sumie kredytów brutto, oraz inne. Badaniu podlega również historia rachunku prowadzonego w Banku BPS S.A. oraz aktualny stan zaangażowania w stosunku do każdego banku spółdzielczego z uwzględnieniem ustalonych limitów zaangażowania. Ocena formalno – prawna oraz ocena zabezpieczeń prawnych transakcji zawieranych z bankami spółdzielczymi dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Banku BPS S.A.

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz minimalizowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych w okresie kredytowania Bank monitoruje sytuację klienta w ramach okresowych i indywidualnych przeglądów kredytowych.

Celem monitoringu jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podejmowanie działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z tytułu udzielonej ekspozycji kredytowej, zaklasyfikowanie klientów do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz oszacowanie wysokości utraty wartości ekspozycji kredytowej.

Monitoring jest procesem stałego weryfikowania zdolności kredytowej, zabezpieczeń oraz stopnia realizacji warunków umowy kredytowej i obejmuje:

- 1) badanie prawidłowości uruchamiania i wykorzystania kredytu;
- 2) bieżącą kontrolę terminowości spłat należności Banku;
- 3) gromadzenie, kompletowanie oraz analizę dokumentów dotyczących klienta i jego sytuacji ekonomiczno-finansowej, umożliwiających identyfikację ewentualnych sygnałów ostrzegawczych;
- 4) ocenę stopnia realizacji warunków kredytowania, w tym: kontrolę wpływów na rachunek bieżący, ustanowionych zabezpieczeń, spełnianie wymogów określonych dla kredytów z dopłatami oraz warunków wynikających z umowy kredytu i umów zabezpieczeń, wykorzystanie przyznaných limitów kredytowych i terminowość ich obowiązywania, zapadalność zabezpieczeń.

Decyzje kredytowe w Banku podejmowane są na różnych poziomach decyzyjnych. Rodzaj i liczba poziomów decyzyjnych zaangażowanych w proces podejmowania decyzji kredytowej uzależniona jest od przedmiotu i podmiotu tej decyzji, a także od kwoty łącznego zaangażowania Banku wobec klienta oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie i od tego, czy transakcja zawiera odstępstwa.

Kompetencje do jedno lub dwuosobowego podejmowania decyzji kredytowych są przyznawane pracownikom Banku w drodze imiennych upoważnień.

Stosowanie praktyk „forbearance”

Bank jako „forbearance” przyjmuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innych przypadkach nie byłyby przyznane). Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi zdolności wywiązania się ze zobowiązań wobec Banku oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi.

Zmiana warunków pierwotnej umowy w sposób umożliwiający kredytobiorcy całkowitą lub częściową obsługę zadłużenia lub jego refinansowanie obejmuje między innymi: obniżenie marży, obniżenie oprocentowania, konsolidację kilku wierzytelności wynikających z różnych umów na jedną wierzytelność, zmianę wysokości rat kapitałowych, naliczonych odsetek, zmianę formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące) bądź zmianę harmonogramu spłat kapitału i/lub odsetek.

W ramach procesu „forbearance” zmiana warunków spłaty wierzytelności jest ustalana indywidualnie wobec każdego kontraktu klienta. Elementem tego procesu jest ocena możliwości wywiązania się kredytobiorcy z nowych warunków umowy.

Ekspozycje przestają być klasyfikowane jako ekspozycje forborne w przypadku spełnienia wszystkich niżej wymienionych warunków:

- 1) umowa jest uznawana jako ekspozycja bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 2) upłynął co najmniej 2 letni okres warunkowy liczony od daty uznania ekspozycji forborne jako ekspozycji bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 3) kredytobiorca w ciągu co najmniej połowy okresu warunkowego dokonał istotnych spłat kapitału i/lub odsetek;
- 4) na koniec dwuletniego okresu warunkowego żadna z ekspozycji klienta nie była przeterminowana powyżej 30 dni.

Bank nie stosuje praktyk „forbearance” w przypadku, gdy trudności finansowe kredytobiorcy nie są czynnikiem determinującym zmianę warunków umów lub refinansowanie.

Udzielenie „wakacji kredytowych” lub innych działań łagodzących skutki pandemii Covid-19 nie powoduje automatycznej identyfikacji ekspozycji jako „forbearance”. Bank stosuje w tym zakresie wytyczne regulacyjne EBA i KNF.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
dolnośląskie	35 595	14 188
kujawsko-pomorskie	141	1 400
lubelskie	10 621	6 698
lubuskie	3 452	3 832
łódzkie	3 264	6 466
małopolskie	16 999	16 433
mazowieckie	31 087	34 526
opolskie	2 559	4 257
podkarpackie	17 539	26 605
podlaskie	2 332	2 145
pomorskie	2 865	2 686
śląskie	14 220	8 814
świętokrzyskie	5 262	3 134
warmińsko-mazurskie	41 831	51 974
wielkopolskie	5 786	5 355
zachodnio-pomorskie	57 766	57 218
Razem	<u>251 319</u>	<u>245 731</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	31.12.2020	31.12.2019
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15 572	18 747
Górnictwo i wydobywanie	2 044	0
Przetwórstwo przemysłowe	99 969	106 419
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	10 025	11 284
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	499
Budownictwo	21 544	22 665
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	10 610	25 590
Transport i gospodarka magazynowa	784	1 475
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26 670	22 846
Informacja i komunikacja	255	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	25 935	4 214
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3 124	1 308
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	642	2
Edukacja	12	0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4 243	5 335
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	398	472
Pozostała działalność usługowa	3 214	3 601
Osoby prywatne	26 278	21 274
Razem	251 319	245 731

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według typu klienta

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu przyszłych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	285 678	-34 359	251 319
- klienci korporacyjni	229 329	-27 108	202 221
- rolnicy	9 145	-2 022	7 123
- przedsiębiorcy indywidualni	17 583	-1 886	15 697
- osoby fizyczne	29 621	-3 343	26 278
Razem	285 678	-34 359	251 319

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu przyszłych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	282 626	-36 895	245 731
- klienci korporacyjni	221 637	-24 806	196 831
- rolnicy	15 930	-5 312	10 618
- przedsiębiorcy indywidualni	20 036	-3 029	17 007
- osoby fizyczne	25 023	-3 748	21 275
Razem	282 626	-36 895	245 731

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	161 567	13 798	8 215	9 763	57 976	251 319
- klienci korporacyjni	143 528	2 099	6 314	5 467	44 813	202 221
- rolnicy	3 076	125	0	1 345	2 577	7 123
- przedsiębiorcy indywidualni	6 608	5 311	509	1 093	2 176	15 697
- osoby fizyczne	8 355	6 263	1 392	1 858	8 410	26 278
Razem netto	161 567	13 798	8 215	9 763	57 976	251 319

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	161 768	15 540	2 985	3 317	62 121	245 731
- klienci korporacyjni	143 081	10 833	461	568	41 888	196 831
- rolnicy	1 478	673	0	27	8 440	10 618
- przedsiębiorcy indywidualni	11 396	1 062	1 091	299	3 159	17 007
- osoby fizyczne	5 813	2 972	1 433	2 423	8 634	21 275
Razem netto	161 768	15 540	2 985	3 317	62 121	245 731

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2020 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	660 679	20 186	0	0	680 865
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	21	0	0	0	21
Razem należności od innych banków	660 700	20 186	0	0	680 886
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	6 054 858	1 292 696	0	0	7 347 554
-rating 2	93 042	234 685	0	0	327 727
-rating 3	1 382	64 433	0	0	65 815
-rating 4	0	0	662 358	2 534	664 892
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 149 282	1 591 814	662 358	2 534	8 405 988
Papiery wartościowe, w tym:					
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 565 434	53 352	8 735	0	6 627 521
-rating 1	6 565 434	53 352	0	0	6 618 786
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	8 735	0	8 735
-brak ratingu	0	0	0	0	0
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10 033 813	7 745	0	0	10 041 558
-rating 1	10 033 813	7 745	0	0	10 041 558
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem papiery wartościowe	16 599 247	61 097	8 735	0	16 669 079
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 229 643	328 215	0	0	1 557 858
-rating 2	16 031	4 414	0	0	20 445
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	3 497	0	3 497
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje	1 245 674	332 629	3 497	0	1 581 800

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	264 196	133	0	0	264 329
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	201	0	0	0	201
Razem należności od innych banków	264 397	133	0	0	264 530
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	6 228 978	1 277 933	0	0	7 506 911
-rating 2	124 918	290 468	0	0	415 386
-rating 3	20 558	103 078	0	0	123 636
-rating 4	0	0	719 897	245	720 142
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 374 454	1 671 479	719 897	245	8 766 075
Papiery wartościowe, w tym:					
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 817 741	54 881	11 302	0	6 883 924
-rating 1	6 817 741	54 881	0	0	6 872 622
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	11 302	0	11 302
-brak ratingu	0	0	0	0	0
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	7 747 638	7 998	0	0	7 755 636
-rating 1	7 747 638	7 998	0	0	7 755 636
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem papiery wartościowe	14 565 379	62 879	11 302	0	14 639 560
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 431 606	302 595	0	0	1 734 201
-rating 2	14 876	2 380	0	0	17 256
-rating 3	2 367	110	0	0	2 477
-rating 4	0	0	2 417	0	2 417
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje	1 448 849	305 085	2 417	0	1 756 351

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	660 700	20 186	0	0	680 886
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	660 700	20 186	0	0	680 886
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	6 132 806	1 473 169	165 136	2 403	7 773 514
do 30 dni	16 476	111 020	22 660	0	150 156
31 - 60 dni	0	3 226	8 683	0	11 909
61 - 90 dni	0	4 398	12 234	0	16 632
powyżej 90 dni	0	1	453 645	131	453 777
Razem	6 149 282	1 591 814	662 358	2 534	8 405 988
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	6 565 434	53 352	0	0	6 618 786
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	8 735	0	8 735
Razem	6 565 434	53 352	8 735	0	6 627 521
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	10 033 813	7 745	0	0	10 041 558
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	10 033 813	7 745	0	0	10 041 558
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 245 371	332 629	3 414	0	1 581 414
do 30 dni	303	0	1	0	304
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	82	0	82
Razem	1 245 674	332 629	3 497	0	1 581 800

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	264 397	133	0	0	264 530
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	264 397	133	0	0	264 530
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	6 312 459	1 547 480	196 212	226	8 056 377
do 30 dni	61 995	89 490	19 103	4	170 592
31 - 60 dni	0	30 133	4 039	0	34 172
61 - 90 dni	0	4 373	3 904	5	8 282
powyżej 90 dni	0	3	496 639	10	496 652
Razem	6 374 454	1 671 479	719 897	245	8 766 075
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	6 817 741	54 881	0	0	6 872 622
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	11 302	0	11 302
Razem	6 817 741	54 881	11 302	0	6 883 924
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	7 747 638	7 998	0	0	7 755 636
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	7 747 638	7 998	0	0	7 755 636
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 430 515	304 974	2 277	0	1 737 766
do 30 dni	18 334	110	0	0	18 444
31 - 60 dni	0	1	1	0	2
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	139	0	139
Razem	1 448 849	305 085	2 417	0	1 756 351

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń

	Wartość bilansowa netto	Wartość bilansowa netto
	31.12.2020	31.12.2019
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 833 739	2 363 611
Należności od innych banków	680 886	264 530
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 627 521	6 883 924
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10 041 558	7 755 636
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	176 557	229 739
- klienci korporacyjni	12 265	16 683
- rolnicy	147 413	191 757
- przedsiębiorcy indywidualni	1 196	1 279
- osoby fizyczne	15 683	20 020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8 405 988	8 766 075
- klienci korporacyjni	3 120 268	3 551 518
- rolnicy	188 337	213 306
- przedsiębiorcy indywidualni	265 310	336 752
- osoby fizyczne	2 073 933	1 931 558
- instytucje rządowe i samorządowe	2 758 140	2 732 941
Pozostałe aktywa	39 780	76 356
Razem ekspozycja bilansowa	27 806 029	26 339 871
Zobowiązania warunkowe udzielone	1 581 800	1 756 351
Razem ekspozycja pozabilansowa	1 581 800	1 756 351
Razem ekspozycja bilansowa i pozabilansowa	29 387 829	28 096 222

Pomiar utraty wartości

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe tworzone są zgodnie z MSSF 9 z wykorzystaniem modelu opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) Koszyk 1 – ekspozycje, dla których na dzień bilansowy nie stwierdzono istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia oraz aktywa z którymi wiąże się nisko ryzyko Dla koszyka 1, Bank rozpoznaje odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności jeżeli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) Koszyk 2 – ekspozycje, dla których zidentyfikowano istotny wzrost ryzyka kredytowego (tj. wzrost prawdopodobieństwa wejścia w Default) od momentu początkowego ujęcia, ale jeszcze nie rozpoznano zdarzenia niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. Do koszyka 2, zgodnie z wymaganiami standardu, klasyfikowane są także aktywa, co do których instytucja nie jest w stanie stwierdzić czy doszło czy nie doszło do istotnego wzrostu ryzyka kredytowego a pozyskanie lub odtworzenie tych informacji wiąże się ze zbyt dużym kosztem lub zbyt wymaga zbyt dużo starań. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 3) Koszyk 3 – aktywa finansowe, w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania (stwierdzono istnienie przesłanki utraty wartości), a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 4) Koszyk POCI – zakupione lub wytworzone aktywa finansowe w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania w momencie początkowego ujęcia. Oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa.

Dla poszczególnych poziomów ryzyka kredytowego Bank weryfikuje zależność stopy Default od czynników makroekonomicznych i dla segmentów, dla których identyfikuje istotność ww. parametrów dokonuje korekt PD i LGD zgodnie z przyjętym modelem. Bank realizuje zasadę FLI (Forward Looking Information) także w oparciu o sygnały ostrzegawcze, które mogą świadczyć o możliwości wystąpienia zagrożeń w przyszłości oraz stanowią kryteria identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka. Są to, w szczególności:

- 1) występujące opóźnienia w spłacie kredytu powyżej 30 dni;
- 2) występowanie zajęć na rachunku klienta;
- 3) opóźnienia w spłacie zobowiązań w stosunku do banków lub innych instytucji finansowych;
- 4) spadek oceny ratingowej;
- 5) spadek kapitałów własnych;
- 6) udogodnienie w spłacie zobowiązań ze względów ekonomicznych lub prawnych. W przypadku, w którym klientowi udzielono na jego wniosek udogodnienia w spłacie, które nie skutkuje zmniejszeniem wartości przyszłych przepływów pieniężnych, to jest:
 - a) zawieszenie spłaty zaciągniętych zobowiązań wobec Banku, na okres nie dłuższy niż łącznie 9 miesięcy w okresie 36 miesięcy, nie częściej niż raz w roku,
 - b) wydłużenie pierwotnego okresu kredytowania o okres krótszy niż 12 miesięcy i w przypadku kredytów o rezydualnym okresie zapadalności krótszym niż 12 miesięcy, o okres odpowiadający mniej niż dwukrotności rezydualnego okresu do zapadalności pierwotnej.

Za przesłanki utraty wartości uznaje się, w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału lub odsetek powyżej 90 dni kalendarzowych;
- 2) śmierć kredytobiorcy;
- 3) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 4) zakwestionowanie należności przez dłużnika wobec Banku w drodze postępowania sądowego;
- 5) udogodnienie w spłacie zobowiązań ze względów ekonomicznych lub prawnych. W przypadku, w którym klientowi udzielono na jego wniosek udogodnienia w spłacie, które nie skutkuje zmniejszeniem wartości przyszłych przepływów pieniężnych, to jest:
 - a) zawieszenie spłaty zaciągniętych zobowiązań wobec Banku, na okres dłuższy niż łącznie 9 miesięcy w okresie 36 miesięcy, częściej niż raz w roku,
 - b) wydłużenie pierwotnego okresu kredytowania o okres dłuższy niż 12 miesięcy;
- 6) uzyskanie informacji o złożeniu przez klienta propozycji układowych w postępowaniu o zatwierdzenie układu obejmujących zmianę warunków finansowania przez bank;
- 7) złożenie przez Bank wniosku o wszczęcie egzekucji wobec dłużnika lub przystąpienie do egzekucji wszczętej przez innego wierzyciela;
- 8) podjęcie decyzji o restrukturyzacji, o windykacji lub zawarciu umowy restrukturyzacyjnej;
- 9) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno finansowej przedsiębiorstwa w stosunku do oceny w momencie udzielania kredytu/pożyczki;
- 10) zaprzestanie działalności gospodarczej;
- 11) istotne pogorszenie wyników analizy ratingowej przedsiębiorcy lub przedsiębiorstwa skutkujące spadkiem ratingu przynajmniej o trzy poziomy od ostatniego monitoringu;
- 12) niespłacenie zadłużenia w innych instytucjach finansowych skutkujące opóźnieniem powyżej 90 dni;
- 13) uzyskanie informacji o problemach finansowych kontrahenta detalicznego (osoby fizycznej), np. utrata pracy lub wzrost zadłużenia ponad akceptowany poziom;

W stosunku do banków przyjęto następującą listę przesłanek utraty wartości:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału lub odsetek powyżej 7 dni kalendarzowych od umownej daty spłaty, powyżej kwoty 2000 PLN;

- 2) uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwa klienta - banku (złożenie wniosku);
- 3) uzyskanie informacji o ustanowieniu zarządu komisarycznego;
- 4) uzyskanie informacji o likwidacji banku, zawieszeniu jego działalności lub ogłoszeniu upadłości;
- 5) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno finansowej banku w stosunku do ostatnio przeprowadzonej oceny;
- 6) wypowiedzenie umowy kredytu.

W przypadku ekspozycji kredytowych klasyfikowanych jako POCI, tj. takich, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego. Za zdarzenia prowadzące do powstania ekspozycji POCI uznaje się w szczególności:

- 1) zakup portfela kredytów dotkniętego utratą wartości;
- 2) zakup aktywów finansowych z głębokim dyskontem;
- 3) udzielenie nowego finansowania klientowi znajdującemu się w sytuacji default;
- 4) modyfikacja zapisów umownych prowadząca do zmiany wyniku testu SPPI.

Bank dokonuje klasyfikacji aktywów do grupy niskiego ryzyka dla podmiotów charakteryzujących się ratingiem inwestycyjnym oraz na podstawie wag ryzyka, struktury właścicielskiej, branży gospodarki oraz unormowań prawnych regulujących działalność analizowanej grupy podmiotów.

Aktywa finansowe o niskim poziomie ryzyka to aktywa o niskim ryzyku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców. Aktywo niskiego ryzyka jest nierozzerwalnie związane z klientem, w przypadku którego występuje niskie ryzyko kredytowe. Do grupy podmiotów niskiego ryzyka Bank zalicza następujące instytucje, o ile nie ujawniono przesłanek utraty wartości lub sygnałów ostrzegawczych:

- 1) banki spółdzielcze;
- 2) banki komercyjne;
- 3) jednostki samorządu terytorialnego (JST);
- 4) Skarb Państwa, instytucje i agencje instytucji rządowych szczebla centralnego;
- 5) Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Narodowy Bank Polski;
- 6) izby rozliczeniowe;
- 7) Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Do kalkulacji i oszacowania oczekiwanej straty z tytułu kredytów i pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie Bank wykorzystuje dwie metody:

- 1) indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych spełniających zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do wysokości zaangażowania, dla których wystąpiły zdarzenia, które w ocenie Banku rozpoznawane były jako przesłanka indywidualnej utraty wartości;
- 2) portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych oraz ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, które nie podlegały wycenie metodą indywidualną.

Metoda kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w metodzie portfelowej opiera się na prawdopodobieństwie dożycia w granulacji miesięcznej. Dla potrzeb oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych z ekspozycji kredytowych Bank dokonuje kalkulacji współczynników portfelowych (PD, LGD, CCF) w cyklu miesięcznym. W 2020 roku Bank dokonywał cyklicznego przeglądu metodologii ustalania parametrów wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości metodą portfelową. Kalkulacja wykonywana jest przy uwzględnieniu scenariusza centralnego oraz pesymistycznego, które koryguje się o wpływ parametrów makroekonomicznych w przypadku, gdy są one istotne dla danego segmentu.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną dokonywany jest co miesiąc.

Dla metody indywidualnej Bank wyodrębnił scenariusze szacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, w tym np. spłaty własne klienta, restrukturyzacja zadłużenia lub sprzedaż wierzytelności.

Wartość straty na ekspozycji kredytowej ustalona metodą indywidualną, stanowi różnicę pomiędzy wartością bilansową brutto ekspozycji kredytowej, a wartością bieżącą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, powiększona o ewentualne koszty egzekucji. Odwrócenie straty czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako ekspozycja bez utraty wartości możliwa jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie była identyfikowana, a opóźnienia w spłacie nie były istotne.

Podejście do szacowania parametrów ryzyka

Model PD - prawdopodobieństwo ujawnienia się przesłanki utraty wartości jest estymowane w oparciu o dane historyczne z zastosowaniem metody opartej o macierz migracji łańcucha Markowa. Do wyliczeń wykorzystywana jest segmentacja związana z typem klienta, grupą produktową i kosztykiem opóźnienia w spłacie.

Model LGD opiera się na oczekiwanych odzyskach z zabezpieczeń oraz spłatach własnych dla części niezabezpieczonej.

Model EAD/CCF obejmuje kalkulację parametru CCF, oczekiwanego czasu trwania produktu (w przypadku aktywów o charakterze rewalwingowym). Segmentacja modelu CCF bazuje na typie klienta, typie produktu a także informacji o statusie klienta. Szacowana strata jest wyliczona modelem dożycia w granulacji miesięcznej.

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera ekspozycje kredytowe, w oprocentowaniu których występuje komponent dźwigni finansowej, tj. formuła oprocentowania oparta o mnożnik powyżej 1. W modelu wyceny kredytów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość ekspozycji pracujących stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji skorygowaną o przyszłe oczekiwane koszty ryzyka oraz koszty niezbędne do obsługi danego portfela instrumentów, zdyskontowanych rynkową stopą procentową.

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie grupowej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych (parametry portfelowe zgodnie z definicjami wykorzystywanymi na potrzeby kalkulacji default).

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie indywidualnej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z indywidualnej oceny kontraktu.

Wpływ pandemii Covid-19 na kredyty i pożyczki oraz ryzyko kredytowe

Środki wsparcia oferowane klientom w odpowiedzi na kryzys wywołany przez pandemię Covid-19

W reakcji na kryzys wywołany epidemią rząd wprowadzał działania z zakresu polityki fiskalnej, które mają zapobiec recesji a władze monetarne w Polsce istotnie złagodziły politykę pieniężną. Działania dostosowawcze podjął także Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, przedstawiając Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju. Bank od początku wybuchu pandemii włączył się w działania pomocowe, które stworzyły możliwość adekwatnej reakcji na obecne i przyszłe ryzyka, w tym pozwalają zachować ciągłość finansowania klientów lub oferować im zróżnicowane działania osłonowe.

W celu złagodzenia negatywnych skutków spowodowanych przez pandemię Covid-19 Bank zaoferował klientom detalicznym oraz korporacyjnym następujące narzędzia:

- 1) odroczenie terminów spłat rat kredytowych jako element moratorium pozaustawowego w rozumieniu wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA), dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów wypracowane przez banki będące członkami Związku Banków Polskich i notyfikowane do EBA przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (pozaustawowe „wakacje kredytowe”);
- 2) zawieszenie wykonania umowy na podstawie postanowień ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (ustawowe „wakacje kredytowe”);

- 3) odnowienia okresu kredytowania na uproszczonych warunkach dokonywane na wniosek klienta, bez konieczności składania bieżących dokumentów finansowych;
- 4) wprowadzenie oferty gwarancji na zabezpieczenie kredytów obrotowych odnawialnych i nieodnawialnych na bazie umowy portfelowej linii gwarancyjnej Funduszu Gwarancji Płynnościowych zawartej z Bankiem Gospodarstwa Krajowego mitygujących skutki pandemii;
- 5) wprowadzenie do oferty Banku kredytu obrotowego z dopłatami do oprocentowania przez Bank Gospodarstwa Krajowego, dostępnego dla przedsiębiorców dotkniętych skutkami epidemii Covid-19 co oznacza możliwość uzyskania tańszego finansowania prowadzonej działalności.
- 6) udostępnienie klientom możliwości składania wniosków o subwencje w ramach wsparcia przedsiębiorców realizowanego przez Polski Fundusz Rozwoju (PFR).

Moratoria

Bank w pierwszym półroczu 2020 roku zaoferował klientom możliwość zawieszenia (odroczenia) spłat rat kredytu na wniosek kredytobiorcy. Klient w ramach oferowanego wsparcia mógł dokonać wyboru jednego z dwóch wariantów „wakacji kredytowych”:

- 1) odroczenia rat kapitałowo-odsetkowych;
- 2) odroczenia rat kapitałowych.

W przypadku klientów detalicznych skorzystanie z wakacji kredytowych nie skutkowało wydłużeniem okresu kredytowania. Z kolei dla klientów korporacyjnych Bank przewidział możliwość wyboru, czy odroczenia rat ma skutkować zmianą pierwotnego okresu kredytowania.

Oferowane przez Bank wsparcie w postaci zawieszenia rat kredytowych było pozaustawową formą moratorium wskazaną w opublikowanych wytycznych Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA). Powyższe narzędzie było przedmiotem uzgodnień w ramach sektora bankowego i zostało przyjęte przez banki będące członkami Związku Banku Polskich, a następnie notyfikowane przez Komisję Nadzoru Finansowego do EBA.

Pierwotnie klienci mogli wnioskować o odroczenie spłat do 30 czerwca 2020 roku, jednakże w czerwcu 2020 roku EBA przedłużyła okres obowiązywania wytycznych, w związku z czym Bank przedłużył możliwość skorzystania z moratoriów do dnia 30 września 2020 roku.

Równoległe z moratoriami o charakterze pozaustawowym, na podstawie postanowień ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, Bank zaoferował klientom detalicznym którzy w wyniku pandemii Covid-19 utracili pracę lub inne, główne źródło dochodu zawieszenie na okres trzech miesięcy wykonywania umowy kredytowej.

Struktura wniosków o odroczenie spłat, złożonych przez klientów Banku

	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Liczba kredytów objętych wsparciem
Klienci korporacyjni	510	400	329
Rolnicy	118	104	101
Przedsiębiorcy indywidualni	250	183	155
Osoby fizyczne	1 245	1 180	1 007
Instytucje rządowe i samorządowe	2	2	2
Razem	2 125	1 869	1 594

Odnowienia kredytów

Klientom dotkniętymi negatywnymi skutkami pandemii Covid-19 Bank zaoferował również możliwość odnowienia limitów na uproszczonych zasadach na okres sześć miesięcy. Z tego rodzaju wsparcia mogli skorzystać klienci, którym okres prolongaty dostępnych limitów przypadał nie później niż 30 września 2020 roku i w przypadku których Bank nie stwierdził przesłanki utraty wartości.

Publiczne programy wsparcia realizowane przez BGK

W pierwszym półroczu 2020 roku w ramach umów portfelowych linii gwarancyjnych Bank wprowadził do swojej oferty gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego, stanowiące zabezpieczenia spłaty kredytów obrotowych odnawialnych i nieodnawialnych z przeznaczeniem na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorstw. Produkty te miały na celu mitygację skutków pandemii Covid-19, tj. umożliwienie klientom Banku szerszego dostępu do finansowania zewnętrznego w okresie kryzysu wywołanego przez pandemię, a także ustabilizowaniu ich sytuacji płynnościowej.

Dodatkowo, w ramach współpracy z BGK w zakresie realizacji programu dopłat do oprocentowania, Bank udostępnił przedsiębiorcom kredyt obrotowy z dopłatami do oprocentowania. Produkt ten miał na celu pomóc przedsiębiorcom dotkniętym skutkami Covid-19 przetrwanie najtrudniejszego okresu dzięki uzyskaniu tańszego finansowania przeznaczonego do celów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Kredyty z dopłatą do oprocentowania BGK przeznaczone są dla przedsiębiorców niezależnie od formy prowadzonej działalności i wielkości oraz dla podmiotów prowadzących działalność rolniczą.

Subwencje finansowe w ramach Tarczy Finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju

W ramach rządowego wsparcia dla firm, które z powodu pandemii musiały ograniczyć lub zawiesić swoją działalność uruchomiony został program pomocowy Polskiego Funduszu Rozwoju (Tarcza Finansowa PFR), uruchomiony w ramach Tarczy Antykryzysowej. Polska otrzymała zgodę Komisji Europejskiej na zaangażowanie krajowych środków finansowych w różnego rodzaju instrumenty wspierające firmy. Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju jest programem wsparcia skierowanym do mikrofirm oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a jej celem jest ochrona rynku pracy i zapewnienie firmom płynności finansowej w okresie poważnych zakłóceń w gospodarce. W ramach tej pomocy PFR oferuje przedsiębiorcom subwencje finansowe możliwe do uzyskania za pośrednictwem banków.

W drugim kwartale 2020 roku Bank zawarł umowę o współpracy z Polskim Funduszem Rozwoju. W ramach zawartej umowy Bank wspiera PFR w realizacji programu subwencji rządowych dla podmiotów gospodarczych, które zostały dotknięte skutkami kryzysu wywołanego pandemią Covid-19 poprzez:

- 1) rejestrację wniosków składanych przez przedsiębiorców i ich przesłanie do PFR;
- 2) wypłatę środków z przyznanych subwencji na rachunki przedsiębiorców;
- 3) prowadzenie rejestrów wypłaconych subwencji oraz obsługę spłat części subwencji, które nie podlegają umorzeniu;
- 4) dystrybucję środków z subwencji finansowej dla klientów zrzeszonych banków spółdzielczych.

Nawiązanie współpracy z Polskim Funduszem Rozwoju pozwoliło klientom Banku BPS oraz klientom zrzeszonych banków spółdzielczych z obszaru mikro, małych oraz średnich przedsiębiorstw na pozyskanie dodatkowego finansowania zapobiegającego utracie płynności finansowej, a w konsekwencji zmniejszenia ryzyka utraty miejsc pracy i bankructwa. Liczba klientów Banku BPS, którzy otrzymali środki w ramach rządowego programu wsparcia wyniosła 995, a łączna wartość przekazanych subwencji to 273.456 tys. zł. Liczba klientów banków spółdzielczych zrzeszonych z Bankiem BPS, którym wypłacono subwencje wyniosła 23.144 zaś wypłacona kwota subwencji wyniosła 3.368.582 tys. zł.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

**Kredyty i pożyczki objęte programami wsparcia uruchomionymi w związku z pandemią Covid-19
w podziale na poziomy ryzyka kredytowego**

	Wartość brutto	Odpis na oczekiwane straty kredytowe	Wartość netto
Kredyty i pożyczki obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	18 641	-	18 641
Klienci korporacyjni	205	-	205
Rolnicy	18 153	-	18 153
Przedsiębiorcy indywidualni	0	-	0
Osoby fizyczne	283	-	283
Instytucje rządowe i samorządowe	0	-	0
Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1 483 071	-30 367	1 452 704
Klienci korporacyjni	1 050 768	-26 189	1 024 579
- Koszyk 1	262 214	-273	261 941
- Koszyk 2	592 673	-1 251	591 422
- Koszyk 3	195 881	-24 665	171 216
Rolnicy	33 485	-1 035	32 450
- Koszyk 1	16 795	-30	16 765
- Koszyk 2	13 173	-239	12 934
- Koszyk 3	3 517	-766	2 751
Przedsiębiorcy indywidualni	112 710	-1 471	111 239
- Koszyk 1	41 409	-155	41 254
- Koszyk 2	63 150	-308	62 842
- Koszyk 3	8 151	-1 008	7 143
Osoby fizyczne	262 183	-1 626	260 557
- Koszyk 1	190 902	-204	190 698
- Koszyk 2	66 439	-645	65 794
- Koszyk 3	4 842	-777	4 065
Instytucje rządowe i samorządowe	23 925	-46	23 879
- Koszyk 1	23 925	-46	23 879
- Koszyk 2	0	0	0
- Koszyk 3	0	0	0
Razem	1 501 712	-30 367	1 471 345

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom Banku w podziale na poszczególne programy wsparcia uruchomione w związku z pandemią Covid-19*

	Klienci korporacyjni	Rolnicy	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje rządowe i samorządowe
Moratoria pozaustawowe	766 382	50 056	100 744	260 520	23 925
do 1 miesiąca	0	2 623	0	1 667	0
powyżej 1 miesiąca do 2 miesięcy	0	0	0	5 853	0
powyżej 2 miesięcy do 3 miesięcy	368 568	16 024	38 848	203 448	0
powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	395 759	31 409	61 896	49 552	0
powyżej 6 miesięcy	2 055	0	0	0	23 925
Moratoria ustawowe	0	0	0	5 608	0
Gwarancje rządowe	128 563	1 431	11 934	0	0
Odnowienie kredytów	479	151	890	0	0
Pozostałe	180 346	0	0	0	0

*w przypadku, gdy klient skorzystał z kilku programów pomocowych wartość brutto kredytów prezentowana jest w ramach każdej kategorii wsparcia

Ryzyko kredytowe

W 2020 roku podstawowe zasady procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym metody ograniczania ryzyka kredytowego nie zmieniły się w stosunku do procesu ustalonego w latach poprzednich. Jednak w związku z pogarszającą się sytuacją gospodarczą jak również wzrostem niepewności wywołanym pandemią Covid-19, w tym wstrzymaniem lub ograniczeniem działalności przedsiębiorców w wielu branżach gospodarki, zakłóceń w łańcuchach dostaw oraz zmian zachowań konsumentów, Bank dokonał przeglądu i zmian w procesie kredytowym.

W ramach przeprowadzonego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem kredytowym wprowadzono przede wszystkim następujące zmiany mitygujące ryzyko kredytowe:

- 1) ograniczenie finansowania sektorów gospodarki najbardziej dotkniętych skutkami występowania pandemii Covid-19. Jako branże podwyższonego ryzyka Bank uznaje hotelarstwo i gastronomię, transport oraz branżę rozrywkową;
- 2) zaostrzenie kryteriów finansowania dla klientów korporacyjnych, w tym w przypadku:
 - a) kredytów inwestycyjnych - podniesienie wartości wkładu własnego, skrócenie maksymalnego okresu kredytowania oraz podniesieniu wymagań dotyczących wyników finansowych oraz wskaźników LtV;
 - b) kredytów obrotowych - zmniejszenie maksymalnej kwoty kredytowania, wprowadzanie kryterium spadku dochodów oraz dodatkowych wymagań dotyczących zabezpieczeń;
 - c) finansowania działalności deweloperskiej - ograniczenie możliwości finansowania inwestycji w małych aglomeracjach, braku możliwości refinansowania gruntów oraz uzależnienie wypłaty transz od poziomu sprzedaży;
 - d) obniżenie współczynnika LtV dla wszystkich pozostałych produktów oferowanych przez Bank.
- 3) zaostrzenie kryteriów finansowania dla klientów detalicznych, poprzez:
 - a) zróżnicowanie wartości maksymalnego wskaźnika poziomu Dtl dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie w zależności od wymaganego poziomu LtV;
 - b) obniżenie maksymalnej kwoty finansowania dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
 - c) zaostrzenie kryteriów przy uwzględnieniu dochodów z branż najbardziej dotkniętych skutkami gospodarczymi w związku z Covid-19;
 - d) zwiększenie wymogów w zakresie udokumentowania stabilności zatrudnienia;

Dodatkowo, Bank na bieżąco analizuje przyjęte kryteria oraz dokonuje niezbędnych korekt w celu, jak najlepszego dopasowania założeń do bieżącej sytuacji gospodarczej.

W celu odzwierciedlenia zmiennej i pogarszającej się sytuacji gospodarczej Bank dokonał przeglądu procesu monitoringu klientów oraz wyznaczania wartości odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

W wyniku przeprowadzonego przeglądu:

- 1) zmieniono zasady monitorowania ekspozycji kredytowych klientów w okresie występowania skutków epidemii, poprzez zwiększenie częstotliwości monitoringu klientów instytucjonalnych, działających w branżach objętych ograniczeniem finansowania, co pozwoli na prawidłową ocenę sytuacji finansowej kredytobiorców. Powyższe działania mają na celu stwierdzenie, czy pogorszenie sytuacji klientów ma charakter przejściowy, wywołany perturbacjami związanymi z sytuacją osłabienia rozwoju gospodarczego czy też charakter długookresowy, skutkujący istotnym wzrostem ryzyka;
- 2) dokonano przeglądu zaangażowania klientów znajdujących się pod obserwacją, w celu weryfikacji potencjalnego wzrostu prawdopodobieństwa braku realizacji zobowiązań w związku z wpływem pandemii Covid-19 na ich sytuację finansową;
- 3) dokonano przeglądu i klasyfikacji branż pod kątem narażenia na negatywne skutki pandemii Covid-19 w wyniku czego przeklasyfikowano z Koszyka 1 do Koszyka 2 klientów z branż najbardziej dotkniętych skutkami pandemii;
- 4) zaktualizowano model wyliczeń oczekiwanych strat kredytowych w zakresie korekty makroekonomicznej przypisując prognozy bezpośrednio do wariantu centralnego i pesymistycznego. Prognozy współczynników makroekonomicznych zostały zrewidowane i zaktualizowane na bazie danych historycznych oraz oczekiwań co do przyszłości, co pozwoliło na uwzględnienie prognoz gospodarczych w wyliczeniach przyszłych strat kredytowych.

Przyjęte przez Bank szacunki będą rewidowane w kolejnych okresach, ze względu na specyfikę obecnej sytuacji charakteryzującej się znaczną niepewnością poziomu rozwoju gospodarczego z uwagi na trudny do oszacowania czas trwania i zasięg epidemii Covid-19, a tym samym tempo „odmrażania” poszczególnych branż, a także brakiem możliwości oszacowania wpływu programów pomocowych kierowanych do przedsiębiorców przez rząd i sektor bankowy na poziom przyszłego wzrostu gospodarczego. Łączny wzrost wartości odpisów z tytułu aktualizacji modelu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych wyniósł 4.166 tys. zł.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Przyjęte prognozy głównych wskaźników makroekonomicznych na dzień 31 grudnia 2020 roku

		2020	2021	2022	Waga scenariusza
Scenariusz bazowy	PKB (ceny stałe)	-2,50	1,00	2,00	75%
	Popyt krajowy (ceny stałe)	-3,80	1,60	2,20	
	Spożycie (ceny stałe)	0,00	1,60	1,80	
	Eksport towarów i usług (ceny stałe)	-6,00	4,80	3,00	
	Import towarów i usług (ceny stałe)	-8,50	6,00	3,40	
	Stopa bezrobocia wg BAEL	4,40	4,30	4,10	
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w gospodarce narodowej	3,40	3,40	3,40	
	Stopa oprocentowania referencyjna	0,10	0,10	0,10	
	WIBOR 3M	0,28	0,31	0,31	
	CPI	2,20	1,50	2,50	
	CPI po wyłączeniu cen żywności i energii	3,20	2,50	2,50	
Scenariusz optymistyczny	Produkt krajowy brutto (ceny stałe)	-0,30	3,00	4,00	0%
	Popyt krajowy (ceny stałe)	-1,60	3,60	4,20	
	Spożycie (ceny stałe)	0,70	3,60	3,80	
	Eksport towarów i usług (ceny stałe)	-3,50	7,30	5,50	
	Import towarów i usług (ceny stałe)	-6,10	8,50	5,90	
	Stopa bezrobocia wg BAEL	3,10	3,10	3,10	
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w gospodarce narodowej	5,40	5,40	5,40	
	Stopa oprocentowania referencyjna	0,10	0,50	0,50	
	WIBOR 3M	0,28	0,71	0,71	
	CPI	3,20	2,50	2,50	
	CPI po wyłączeniu cen żywności i energii	3,50	2,50	2,50	
Scenariusz pesymistyczny	Produkt krajowy brutto (ceny stałe)	-4,90	-1,10	0,00	25%
	Popyt krajowy (ceny stałe)	-6,40	-2,00	0,00	
	Spożycie (ceny stałe)	-2,40	-2,00	0,00	
	Eksport towarów i usług (ceny stałe)	-8,50	2,30	0,00	
	Import towarów i usług (ceny stałe)	-11,50	0,50	0,00	
	Stopa bezrobocia wg BAEL	4,80	5,70	5,70	
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w gospodarce narodowej	1,40	1,40	1,40	
	Stopa oprocentowania referencyjna	0,00	0,00	0,00	
	WIBOR 3M	0,20	0,20	0,20	
	CPI	1,50	1,70	1,70	
	CPI po wyłączeniu cen żywności i energii	1,50	1,70	1,70	

Przyjęte prognozy głównych wskaźników makroekonomicznych na dzień 31 grudnia 2019 roku*

		2019	2020	2021	Waga scenariusza
Scenariusz bazowy	Produkt krajowy brutto (ceny stałe)	4,30	3,60	3,30	75%
	Popyt krajowy (ceny stałe)	4,40	4,00	3,60	
	Spożycie (ceny stałe)	4,20	4,50	4,20	
	Eksport towarów i usług (ceny stałe)	4,20	3,40	3,80	
	Import towarów i usług (ceny stałe)	4,30	4,30	4,30	
	Stopa bezrobocia wg BAEL	3,60	3,80	4,10	
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w gospodarce narodowej	7,10	7,20	6,70	
	Stopa oprocentowania referencyjna	1,50	1,50	1,50	
	WIBOR 3M	1,72	1,72	1,72	
	CPI	2,30	2,80	2,60	
	CPI po wyłączeniu cen żywności i energii	1,90	2,60	2,40	

* W 2019 roku scenariusz pesymistyczny z wagą 25% był szacowany przy pomocy odchyłeń standardowych parametrów ze scenariusza bazowego.

Wrażliwość zmian odpisów na oczekiwane straty kredytowe na poszczególne scenariusze

	Zmiana poziomu odpisu
Scenariusz bazowy	-3 207
Scenariusz optymistyczny	0
Scenariusz pesymistyczny	-959

Dodatkowo, wprowadzone obostrzenia oraz przepisy prawa wprowadzone lub zmienione w związku z pandemią Covid-19 negatywnie wpływają na skuteczność procesu windykacji wierzytelności trudnych, co przełoży się na przyszły poziom redukcji portfela NPL. Obowiązujący w okresie pandemii zakaz eksmisji oraz ograniczenia możliwości licytacji z nieruchomości utrudniają prowadzenie skutecznej windykacji wymagalnych wierzytelności Banku. Według publikowanych danych liczba licytacji z nieruchomości w pierwszym półroczu 2020 roku, w stosunku do pierwszego półrocza 2019 roku, spadła o ponad 50%.

Dodatkowym czynnikiem spowalniającym proces dochodzenia wierzytelności są występujące przesunięcia lub zawieszenia terminów postępowań sądowych w związku z ograniczeniami w pracy sądów. Znaczna część czynności realizowanych w sądach wykonywana jest na posiedzeniach niejawnych, natomiast nie doprowadzają one do finalnych rozstrzygnięć.

Istotnym czynnikiem wpływającym na skuteczność redukcji portfela kredytów niepracujących jest również znaczne wydłużenie czasu pozyskiwania finansowania przez potencjalnych inwestorów.

Wyniki prowadzonego w 2020 roku monitoringu ekspozycji kredytowych wykazały, iż pandemia Covid-19 wpływa negatywnie na wyniki przedsiębiorstw z uwagi na ograniczenia administracyjne stosowane wobec podmiotów działających w określonych branżach, co z kolei wpływa negatywnie także na wyniki sprzedaży przedsiębiorstw nie objętych restrykcjami, z uwagi na zakłócenia w łańcuchu dostaw. Ze względu na pogarszającą się sytuację finansową wielu przedsiębiorstw, klienci wnioskowali do Banku o wsparcie w ramach pozaustawowych moratoriów, w tym głównie o zawieszenie terminu spłat rat kredytowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku spośród wszystkich ekspozycji objętych udogodnieniami w postaci „wakacji kredytowych”, dla około 87% ekspozycji kredytowych terminy udogodnień wygasły, z czego prawie 90% ekspozycji nie posiada opóźnień w spłacie a około 8% ekspozycji objętych udogodnieniami, wykazywało DPD niższe w stosunku do DPD wyliczonego na koniec I kwartału 2020 roku.

Skala rządowych programów pomocowych, która trafiła bezpośrednio do przedsiębiorców w istotny sposób poprawiła ich sytuację płynnościową, a występujące problemy przedsiębiorców są bezpośrednim rezultatem ograniczeń administracyjnych, co pozwala sądzić, że oczekiwane etapowe znoszenie restrykcji pozwoli przedsiębiorstwom na sukcesywny powrót do mocy produkcyjnych i sprzedażowych sprzed wybuchu pandemii, a prawdopodobna, wyższa skala upadłości i problemów płatniczych dłużników będzie miała miejsce tylko w branżach najbardziej dotkniętych skutkami pandemii.

Doświadczenia kryzysu wywołanego pandemią Covid-19 wskazują na potrzebę dalszego ograniczania ryzyka kredytowego i bardziej ostrożnego podejścia do oceny zdolności kredytowej w segmencie długoterminowych i wysoko kwotowych kredytów konsumpcyjnych. Niepewność związana ze skutkami pandemii w najbliższych miesiącach pozostaje wysoka, wprowadzone restrykcje przekładają się na coraz większy udział branż szczególnie wrażliwych na skutki pandemii Covid-19. Dodatkowo, dużą dozą niepewności obciążony jest szacunek tego, jak na popyt na finansowanie działalności przedsiębiorców wpłynie zakończenie programu subwencji rządowych w ramach Tarczy PFR i poziom umorzenia otrzymanych subwencji w ramach rozliczenia przedsiębiorców z otrzymanych środków.

Kreowanie polityki kredytowej zależy między innymi od dalszego przebiegu pandemii, zakresu i charakteru publicznych działań osłonowych oraz uwarunkowań makroekonomicznych. Aby wyjść naprzeciw tym wyzwaniom w obszarze ryzyka kredytowego, główne cele będą koncentrowały się na poprawie jakości ekspozycji kredytowych oraz struktury portfela kredytowego.

W celu poprawy jakości oraz struktury portfela kredytowego działania Banku ukierunkowane były w 2020 roku i będą w najbliższej przyszłości, w szczególności na:

- 1) zmniejszaniu akceptowalnego poziomu ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych, przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności i kontroli nad procesem kredytowym;
- 2) zwiększeniu skuteczności monitoringu w celu wcześniejszej identyfikacji pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i szybszego podejmowania działań o charakterze restrukturyzacyjnym, co pozwoli na ograniczenie potencjalnych i rzeczywistych strat Banku;
- 3) bieżącej weryfikacji sektorów gospodarki wykluczonych z nowego finansowania oraz zróżnicowanie podejścia w zależności od branży do odnawiania istniejących linii kredytowych w okresie występowania skutków epidemii Covid-19;
- 4) zaostrzeniu podejścia do badania wiarygodności kredytowej nowych klientów - rozszerzenie zakresu weryfikacji klienta poprzez pozyskiwanie dodatkowych informacji do oceny stabilności źródła dochodu i obniżenie akceptowalnego poziomu obciążeń finansowych w relacji do dochodu;
- 5) kontynuacji oraz zwiększeniu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji;
- 6) dalszym ograniczaniu ryzyka koncentracji, poprzez zmniejszenie wartości jednostkowych ekspozycji, zgodnie z wytycznymi określonymi w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) zwiększeniu efektywności działań w obszarze monitorowania poziomu wykorzystania limitów;
- 8) ograniczeniu dostępności oferty kredytowej dla klientów z segmentów obciążonych największym ryzykiem;
- 9) skutecznej weryfikacji wartości przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń oraz optymalizacji regulacji wewnętrznych w zakresie oceny ryzyka kredytowego;
- 10) dostosowaniu sposobu finansowania w okresie występowania skutków epidemii Covid-19 - finansowanie ukierunkowane na klientów instytucjonalnych i zaostrzenie zasad kredytowania dla pozostałych klientów oraz wdrożeniu dodatkowych analiz i wymogów przy akceptacji ryzyka dla klientów z branż najbardziej dotkniętych skutkami epidemii Covid-19.

50.2. Ryzyko płynności

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem finansowym, w szczególności ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej i ryzykiem walutowym, jest zapewnienie zdolności Banku do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, jak również ograniczanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych, kursów walut i cen instrumentów finansowych na dochody lub kapitały Banku.

Zgodnie z rekomendacjami nadzorczymi, podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Zasadę tę Bank realizuje poprzez oddzielenie pionu ryzyka od pionów biznesowych (bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej), przy czym podział ten nie oznacza zdjęcia z jednostek pionów biznesowych odpowiedzialności za podejmowane ryzyko.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością złotową i walutową Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu. W ramach pionu ryzyka odpowiedzialność za ryzyko płynności przypisana jest do Departamentu Ryzyka Finansowego. Za zarządzanie ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym, w kategoriach zarządzania i kontroli limitów odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarząd Banku. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem finansowym odgrywa audyt wewnętrzny, który w sposób niezależny ocenia efektywność i skuteczność rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem, stosowanych przez jednostki pionu ryzyka. W związku z faktem, że Bank jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS audyt ten realizowany jest przez odpowiednią komórkę audytu Spółdzielni.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności

Ryzyko płynności oznacza zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w normalnych warunkach działania Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat. Celem Banku w zakresie monitorowania ryzyka płynności finansowej jest zabezpieczenie adekwatnego do potrzeb poziomu płynności, realizowane poprzez utrzymywanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności obejmuje w szczególności zarządzanie płynnością bieżącą, średnio- i długoterminową oraz plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Jednym z najistotniejszych zadań Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, wynikającym z pełnionej funkcji zrzeszeniowej, jest zabezpieczanie płynności zrzeszonych Banków Spółdzielczych. Podstawowymi narzędziami wspierającymi Banki Spółdzielcze w utrzymaniu płynności na poziomie wymaganym przez nadzór bankowy były:

- 1) zapewnienie bankom spółdzielczym możliwości zakupu bonów NBP i skarbowych papierów dłużnych, stanowiących podstawowe składniki ich aktywów płynnych, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z limitów nadzorczych Banku i/lub sytuacji rynkowej;
- 2) udzielanie bankom spółdzielczym lokat na warunkach rynku międzybankowego w PLN i w walutach obcych.

Bank systematycznie przeprowadzał analizy płynności Zrzeszenia BPS, obejmujące raportowanie podstawowych pozycji bilansowych Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych oraz szacunek poziomu nadzorczych miar płynności Zrzeszenia.

Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie przez środki lokowane przez banki spółdzielcze, przy czym równocześnie Bank podejmuje działania służące wzrostowi salda i poziomu stabilności środków pozyskiwanych od klientów niebankowych, przede wszystkim od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Od poziomu stabilnej bazy depozytowej jest bowiem ściśle uzależniony rozwój akcji kredytowej Banku, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi, w ramach przyznanych im limitów.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej, obejmujący w szczególności:

- 1) codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem konieczności utrzymania na wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone banki spółdzielcze);
- 2) codzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów;
- 3) analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności lub wymagalności (zobowiązania w luce płynności są ujmowane w przedziale odpowiadającym najwcześniejszemu terminowi, w którym Bank może być zobowiązany do zapłaty kwoty umownej);
- 4) codzienne wyliczanie nadzorczych miar płynności długoterminowej;
- 5) kalkulowanie w trybie dziennym wskaźnika LCR – w ujęciu jednostkowym za Bank i skonsolidowanym za uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 6) analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 7) badanie płynności długoterminowej Banku.

Nadzorcze miary płynności KNF obejmują dwa wskaźniki:

- 1) M3 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi;
- 2) M4 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi niestabilnymi.

Kształtowanie się nadzorczych miar płynności w Banku w 2020 roku przedstawia poniższa tabela.

Miara	Maksimum	Minimum	Średnia	Wymagane wartości minimalne
M3	2,01	1,49	1,80	1
M4	1,17	1,07	1,13	1

Zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 limit w zakresie minimalnego poziomu wskaźnika pokrycia wpływów netto (wskaźnika LCR) wynosi 100%. Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony z dotrzymywania wskaźnika LCR w ujęciu indywidualnym i zobowiązany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych posiadających stosowną zgodę KNF). W 2020 roku minimalny poziom skonsolidowanego wskaźnika LCR był przestrzegany, a jego średnia wartość kształtowała się na poziomie 292,49 %, przy minimalnej wartości na poziomie 252,78 %.

System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka płynności obejmuje limity utrzymujące całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności w ramach akceptowanego apetytu na ryzyko, w tym w szczególności:

- 1) minimalny poziom aktywów płynnych;
- 2) minimalny poziom łatwo zbywalnych papierów wartościowych;
- 3) graniczne wartości wskaźników płynności do 1 miesiąca, do 3 miesięcy oraz do 1 roku;
- 4) graniczne wartości wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 5) limit wskaźnika koncentracji depozytów podmiotów niebankowych.

W celu utrzymania wewnętrznych i zewnętrznych norm płynności Bank utrzymuje odpowiedni poziom aktywów płynnych. Według stanu na 31 grudnia 2020 roku wartość aktywów płynnych Banku wynosiła 17.323,21 mln zł i stanowiła 126,95 % ich wymaganego poziomu minimalnego oraz 59,91% sumy bilansowej Banku.

W 2020 roku na potrzeby oceny stabilności bazy depozytowej Bank monitorował kształtowanie się osadu na depozytach gospodarstw domowych, depozytach podmiotów gospodarczych i depozytach podmiotów sektora budżetowego, przy czym osad wyznaczany był w podziale na depozyty bieżące i terminowe, będące sumą

depozytów terminowych, zablokowanych i z terminem wypowiedzenia oraz zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych.

W 2020 roku podstawowym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie Banku była pandemia Covid-19. Zmiany w polityce pieniężnej, wprowadzane dla potrzeb ograniczenia negatywnych skutków pandemii, w tym obniżka stopy rezerwy obowiązkowej przez Radę Polityki Pieniężnej oraz trzykrotne obniżki podstawowych stóp procentowych NBP, wpłynęły na zmianę struktury środków utrzymywanych przez banki spółdzielcze. W związku z powyższym nastąpił wzrost salda środków utrzymywanych na rachunkach bieżących, wzrost kwoty środków lokowanych przez banki spółdzielcze w bony pieniężne, przy mniejszej skali wzrostu zaangażowania w lokaty terminowe.

Baza depozytowa Banku pozostała stabilna pomimo wysokiej niepewności rynkowej i utrzymywania się wyjątkowo niskich stóp procentowych, zarówno w ujęciu nominalnym, jak i również realnym (w efekcie wzrostu inflacji), będących konsekwencją pandemii Covid-19. W przypadku środków banków spółdzielczych obserwowano ich przyrost, dzięki czemu sytuacja płynnościowa Banku pozostawała stabilna, a dotrzymanie wymogów w zakresie płynności, w szczególności określonych przepisami nadzorczymi, nie było zagrożone.

W 2020 roku Bank znowelizował zasady ustalania poziomów ostrzegawczych dla limitów aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych. Poziomy ostrzegawcze tych limitów stanowią 103% wartości granicznych, na które składają się suma oczekiwanej niestabilności depozytów klientów i banków spółdzielczych oraz salda depozytów obowiązkowych i funduszu zabezpieczającego. Biorąc pod uwagę, że od początku funkcjonowania depozytów obowiązkowych i funduszu zabezpieczającego nie odnotowano przypadku braku zapewnienia ich pokrycia w papierach płynnych, wprowadzono zasadę, że ostrożnościowa korekta 3% ma zastosowanie tylko do prognozowanej niestabilności środków.

Bank zaktualizował Politykę zarządzania ryzykiem płynności w Banku BPS S.A., a wprowadzone zmiany dotyczyły m.in. uaktualnienia zapisu dotyczącego wejścia w życie obowiązku utrzymywania minimalnego poziomu wskaźnika NSFR oraz wprowadzenie zapisu informującego o rozpoczęciu procedowania wystąpienia o zgodę KNF na odstępstwo od stosowania wymogu dotyczącego tego wskaźnika na zasadzie indywidualnej w odniesieniu do banków będących członkami tego samego instytucjonalnego systemu ochrony, zgodnie z zapisami art. 8 ust. 4 Rozporządzenia CRR. Zgodnie z odpowiedzią uzyskaną z KNF sprawa kalkulacji NSFR na poziomie skonsolidowanym będzie rozpatrywana w 2021 roku, po wejściu w życie przepisów zewnętrznych dotyczących obowiązku raportowania tego wskaźnika.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Banku na dzień 31 grudnia 2020 roku według umownych terminów zapadalności i wymagalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	1 825 108	0	0	0	0	78 885	1 903 993
Należności od sektora finansowego	686 014	126 211	121 752	180 517	96	132 771	1 247 361
Należności od sektora niefinansowego	81 094	127 395	594 441	1 910 167	2 302 095	216 172	5 231 364
Należności od sektora budżetowego	6 659	48 249	193 825	960 451	1 549 343	0	2 758 527
Papiery wartościowe, w tym FIO i FIZ	6 833 888	521	34 260	581 095	861 431	8 876 632	17 187 827
Inne aktywa (w tym aktywa trwałe)	315 390	0	0	0	0	269 206	584 596
Razem aktywa	9 748 153	302 376	944 278	3 632 230	4 712 965	9 573 666	28 913 668
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec sektora finansowego	4 965 885	1 170 545	172 108	3 482 072	6 873 567	7 584 559	24 248 736
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	1 213 876	35 388	17 749	433 362	947 341	292 783	2 940 499
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	171 189	20 004	127	0	0	1 240	192 560
Własne emisje papierów wartościowych	3 966	0	0	37 926	159 099	0	200 991
Inne pasywa (w tym fundusze własne)	418 652	0	0	0	0	912 230	1 330 882
Razem zobowiązania	6 773 568	1 225 937	189 984	3 953 360	7 980 007	8 790 812	28 913 668
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	480 029	131 786	51 459	103 695	339	947 381	1 714 689
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	121 858	0	0	0	0	121	121 979
Luka	2 616 414	-1 055 347	702 835	-424 825	-3 267 381	-164 406	-1 592 710
Luka skumulowana	2 616 414	1 561 067	2 263 902	1 839 077	-1 428 304	-1 592 710	

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Banku na dzień 31 grudnia 2019 roku według umownych terminów zapadalności i wymagalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	453 656	0	0	0	0	1 997 952	2 451 608
Należności od sektora finansowego	276 478	18 232	180 836	45 585	482	118 031	639 644
Należności od sektora niefinansowego	112 862	127 217	681 741	2 256 682	2 457 576	213 397	5 849 475
Należności od sektora budżetowego	8 930	27 492	205 277	962 190	1 530 521	0	2 734 410
Papiery wartościowe, w tym FIO i FIZ	6 066 793	2 515	34 415	231 527	892 682	8 019 311	15 247 243
Inne aktywa (w tym aktywa trwałe)	81 518	0	0	0	0	565 443	646 961
Razem aktywa	7 000 237	175 456	1 102 269	3 495 984	4 881 261	10 914 134	27 569 341
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec sektora finansowego	3 694 940	329 674	276 042	4 646 023	5 495 660	8 603 361	23 045 700
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	892 961	62 761	50 762	357 760	1 114 145	301 680	2 780 069
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	107 389	42 112	31 209	0	0	6 288	186 998
Własne emisje papierów wartościowych	5 614	0	0	26 366	159 099	0	191 079
Inne pasywa (w tym fundusze własne)	187 051	0	0	0	0	1 178 444	1 365 495
Razem zobowiązania	4 887 955	434 547	358 013	5 030 149	6 768 904	10 089 773	27 569 341
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	377 306	78 917	31 049	368 764	492	947 381	1 803 909
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	44 559	0	0	0	0	0	44 559
Luka	1 779 535	-338 008	713 207	-1 902 929	-1 888 135	-123 020	-1 759 350
Luka skumulowana	1 779 535	1 441 527	2 154 734	251 805	-1 636 330	-1 759 350	

50.3. Ryzyko rynkowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen instrumentów dłużnych, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen, na sytuację finansową Banku, przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów, w tym zrzeszonych Banków Spółdzielczych.

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego Bank wykorzystuje modele wartości zagrożonej VaR, analizę wrażliwości BPV, analizę scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Ze względu na specyfikę poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, siłę i rodzaj zależności pomiędzy zmianami ich cen, Bank dla potrzeb wyliczania VaR wyróżnia obecnie następujące portfele:

- 1) portfel handlowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, lokat udzielonych na rynku międzybankowym o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca, instrumentów pochodnych na stopę procentową oraz instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela handlowego;
- 2) portfel bankowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, lokat udzielonych na rynku międzybankowym o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca i instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela bankowego;
- 3) portfel pozostałych, innych niż wskazane w pkt 1 – 2, pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku.

Dla każdego z ww. portfeli, w ramach funkcjonalności systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem finansowym, wyznacza się odrębnie:

- 1) VaR prezentujący wpływ zmienności kursów walutowych na wartość portfela (VaR walutowy);
- 2) VaR prezentujący wpływ zmienności stóp procentowych na wartość portfela (VaR stopy procentowej);
- 3) VaR prezentujący łączny wpływ zmienności kursów walutowych i stóp procentowych na wartość portfela (VaR zagregowany).

Kalkulacja VaR prowadzona jest przy uwzględnieniu następujących parametrów:

- 1) poziom ufności wynosi 99%;
- 2) horyzont utrzymywania pozycji (holding period) wynosi 1 dzień roboczy;
- 3) macierz korelacji i wektory zmienności są generowane w oparciu o dane dla ostatnich 250 dni roboczych, metodą średniej ważonej wykładniczo o współczynniku lambda równym 0,97.

Wykorzystując model VaR Bank bierze pod uwagę ograniczenia wynikające z jego stosowania, tj.:

- 1) VaR jest miarą na dany moment w czasie, odzwierciedlającą pozycje na konkretny moment, które nie muszą obrazować ryzyka pozycji Banku w innym terminie;
- 2) VaR jest metodą szacunku statystycznego, w związku z czym nie jest wykluczone, że w pewnym okresie wystąpi większa, niż wskazywana przez poziom istotności, liczba dni, w których straty przewyższą obliczoną wartość VaR;
- 3) choć oczekuje się, że straty nie przekroczą skalkulowanej wartości VaR w np. 99% przypadków, w pozostałym 1% przypadków mogą być one znacznie większe niż wyliczona wartość VaR.

W celu ograniczenia w Banku ryzyka wynikającego z posiadania portfeli aktywów ryzykownych, dla każdego portfela Bank stosuje limity VaR (LVaR), stanowiące maksymalny akceptowany przez Bank poziom VaR danego portfela w okresie prognozy. LVaR obejmują limity:

- 1) VaR stopy procentowej dla portfela handlowego DSK;
- 2) VaR walutowy dla portfela handlowego DSK;
- 3) VaR zagregowany dla portfela handlowego DSK;
- 4) VaR stopy procentowej dla portfela bankowego DSK;
- 5) VaR walutowy dla portfela bankowego DSK;
- 6) VaR zagregowany dla portfela bankowego DSK.

Wykorzystanie limitów VaR (w tys. zł) według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku:

	<u>Wartość VaR</u>	<u>Limit</u>
LVaRB – portfel bankowy zagregowany	6 148,5	17 007,7
LVaRRSPB – portfel bankowy stopy procentowej	6 251,3	15 306,9
LVaRRWB – portfel bankowy walutowy	414,7	1 700,8
LVaRH – portfel handlowy zagregowany	140,3	1 700,8
LVaRRSPH – portfel handlowy stopy procentowej	11,5	1 133,8
LVaRRWH – portfel handlowy walutowy	142,6	566,9

Zarządzanie ryzykiem z wykorzystaniem metodyki VaR obejmuje także testy warunków skrajnych, polegające na wygenerowaniu VaR na dany dzień w oparciu o macierze korelacji i wektory zmienności wygenerowane dla okresów historycznych odpowiadających okresom występowania kryzysów rynkowych. Dla potrzeb stress testów VaR, Bank wyróżnia dwa okresy kryzysowe, tj.:

- 1) „Kryzys 2011”, związany z sytuacją w Grecji;
- 2) „Kryzys 2015”, związany z uwolnieniem kursu CHF.

Wyniki stress testów VaR (w tys. zł) według stanu na 31.12.2020 roku kształtowały się następująco:

	<u>VaRB</u>	<u>VaRH</u>
Limit LVaR (na ostatni roboczy dzień miesiąca)	17 007,7	1 700,8
Minimalna wartość VaR w miesiącu	6 148,5	111,9
Maksymalna wartość VaR w miesiącu	8 806,4	1 015,4
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2011	3 087,9	379,8
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2015	5 011,9	1 193,1
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2020	13 988,8	1 935,2

Zgodnie z „Wytocznymi EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego” Bank przeprowadza testy zmiany wartości ekonomicznej kapitału (tzw. nadzorcze testy wartości odstających), wykorzystując do tego scenariusze zdefiniowane w tych wytycznych.

Na koniec 2020 roku wyniki testów zmiany wartości ekonomicznej kapitału przedstawiały się, jak poniżej*:

	<u>EVE (w tys. zł)</u>	<u>EVE / fundusze własne **</u>	<u>EVE / kapitał Tier 1 **</u>
Scenariusz I	-126 840	-11,06%	-16,16%
Scenariusz II	55 959	4,88%	7,13%
Scenariusz III	-81 729	-7,13%	-10,41%
Scenariusz IV	19 397	1,69%	2,47%
Scenariusz V	-17 131	-1,49%	-2,18%
Scenariusz VI	-21 519	-1,88%	-2,74%
Scenariusz VII	-104 433	-9,11%	-13,30%
Scenariusz VIII	57 017	4,97%	7,26%

* scenariusze: I – równoległy wzrost szoku, II – równoległy spadek szoku, III – spadek stóp krótkoterminowych i wzrost długoterminowych, IV – wzrost stóp krótkoterminowych i spadek długoterminowych, V – wzrost szoku dla stóp krótkoterminowych, VI – spadek szoku dla stóp krótkoterminowych, VII – równoległy wzrost stóp o 200 pb, VIII – równoległy spadek stóp o 200 pb

** limit zmiany EVE do funduszy własnych wynosi max 20%, a do wartości kapitału Tier 1 max 15%

System limitów Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) dla księgi bankowej:
 - a) limity dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy z tytułu ryzyka terminów przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - b) limit maksymalnej wartości względnej współczynnika luki,
 - c) limity z tytułu ryzyka opcji klienta, tj. przedterminowych spłat kredytów i zrywalności depozytów klientów niebankowych;
- 2) dla zarządzanych przez DSK portfeli handlowego i bankowego instrumentów finansowych:
 - a) limity wartości zagrożonej (VaR) dla poszczególnych portfeli,
 - b) limity BPV (wartość punktu bazowego, ang. basis point value – miara ryzyka wyrażająca zmianę wartości rynkowej instrumentu, powodująca zmianę rentowności do wykupu o 1 pb) dla poszczególnych portfeli i subportfeli,
 - c) limit duration (średni okres trwania) instrumentów finansowych w portfelach dostępnym do sprzedaży oraz handlowym.

Niepewność i duża zmienność na rynku związana z pandemią Covid-19 skutkowały wzrostem ryzyka rynkowego, w szczególności ryzyka stopy procentowej. Począwszy od stanu na koniec czerwca 2020 roku Bank wykazywał przekroczenie limitu dopuszczalnej potencjalnej zmiany wyniku odsetkowego wynikającej z negatywnej zmiany stóp procentowych o 50 pb. Taka sytuacja była konsekwencją obniżek w I połowie 2020 roku podstawowych stóp procentowych NBP i stawek rynku międzybankowego, do poziomu bliskiego zeru, co znalazło odzwierciedlenie w szybszym tempie obniżenia się oprocentowania pasywów niż aktywów Banku, a w efekcie we wzroście negatywnego wpływu zmiany, tj. spadku, stóp na szacowany wynik z tytułu odsetek. Bank podjął działania w obszarze regulacyjnym, ograniczające do 0% minimalny poziom stawki rynkowej stosowanej w kalkulacji oprocentowania dla klientów Banku, a mające na celu obniżenie do akceptowanego poziomu skali narażenia Banku na ryzyko terminów przeszacowania.

Wysokość limitów BPV dla poszczególnych portfeli (w tys. zł) i ich wykorzystanie ujęto w poniższej tabeli:

	31.12.2020		31.12.2019	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Portfel subinwestycyjny	300	0,00%	300	0,00%
Portfel handlowy	60	1,14%	60	0,20%

W ramach analiz wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej prowadzone są badania profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Pomiar narażenia Banku na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty. Z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Banku i jego funduszach własnych za najistotniejsze w działalności Banku należy uznać ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe.

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Bank monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday.

Informację o wysokości limitów pozycji walutowej oraz ich wykorzystaniu prezentuje tabela poniżej:

	31.12.2020		31.12.2019	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Całkowita pozycja walutowa na koniec dnia	22 939 zł	15,91%	22 617 zł	15,08%
Pozycja intraday	15 000 EUR	10,54%	15 000 EUR	2,58%

Do limitów ograniczających poziom narażenia Banku na ryzyko walutowe, a wynikających z obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych wprowadzonych uchwałami Zarządu Banku, zalicza się również:

- 1) limity zaangażowania Banku wobec banków komercyjnych (krajowych i zagranicznych);
- 2) limity dla krajów.

W roku 2020 skala działalności handlowej Banku była znacząca i Bank wyznaczał wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 396 096	499 731	108 289	6 144	1 635	2 022	1 903 993
Należności od innych banków	56 071	397 717	86 183	151 373	40 276	75 725	680 886
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	56 071	397 717	86 183	151 373	40 276	75 725	680 886
Papiery wartościowe	16 870 316	163	35	88 960	23 670	0	16 959 439
- przeznaczone do obrotu	9 926	0	0	0	0	0	9 926
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	180 675	0	0	88 960	23 670	0	269 635
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 627 521	0	0	0	0	0	6 627 521
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	10 636	163	35	0	0	0	10 799
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10 041 558	0	0	0	0	0	10 041 558
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 046 062	524 119	113 573	12 364	3 290	0	8 582 545
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	176 557	0	0	0	0	0	176 557
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	7 869 505	524 119	113 573	12 364	3 290	0	8 405 988
Pozostałe aktywa	786 805	0	0	0	0	0	786 805
Razem aktywa	27 155 350	1 421 730	308 080	258 841	68 871	77 747	28 913 668

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 138 524	1 215 183	263 323	218 810	58 219	62 281	23 634 798
Zobowiązania wobec klientów	3 577 679	188 251	40 793	37 948	10 097	11 834	3 815 712
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	428 619	0	0	0	0	0	428 619
Pozostałe zobowiązania	193 634	366	79	11	3	0	194 011
Razem zobowiązania	26 338 456	1 403 800	304 195	256 769	68 319	74 115	28 073 140
Kapitał własny	840 528	0	0	0	0	0	840 528
Razem zobowiązania i kapitał własny	27 178 984	1 403 800	304 195	256 769	68 319	74 115	28 913 668
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 482 779	93 322	20 222	7 787	2 072	0	1 583 888
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	244 348	6 364	1 379	2 067	550	154	252 933
Pozabilansowe instrumenty finansowe	148 455	116 270	25 195	88 180	23 462	2 821	355 726
Razem pozycje pozabilansowe	1 875 582	215 956	46 796	98 034	26 084	2 975	2 192 547

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 482 087	961 427	225 767	5 341	1 407	2 753	2 451 608
Należności od innych banków	32 345	2 578	605	151 821	39 977	77 786	264 530
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	32 345	2 578	605	151 821	39 977	77 786	264 530
Papiery wartościowe	14 892 009	150	35	68 188	17 955	0	14 960 347
- przeznaczone do obrotu	14 676	0	0	0	0	0	14 676
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	226 112	0	0	68 188	17 955	0	294 300
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 883 924	0	0	0	0	0	6 883 924
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 661	150	35	0	0	0	11 811
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	7 755 636	0	0	0	0	0	7 755 636
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 526 146	457 225	107 368	12 443	3 277	0	8 995 814
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	229 739	0	0	0	0	0	229 739
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8 296 407	457 225	107 368	12 443	3 277	0	8 766 075
Pozostałe aktywa	897 042	0	0	0	0	0	897 042
Razem aktywa	25 829 629	1 421 380	333 775	237 793	62 616	80 539	27 569 341

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	21 025 429	1 230 978	289 064	194 126	51 117	78 207	22 528 740
Zobowiązania wobec klientów	3 321 524	174 965	41 086	45 537	11 991	6 831	3 548 857
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	428 505	0	0	0	0	0	428 505
Pozostałe zobowiązania	234 030	501	118	85	22	0	234 616
Razem zobowiązania	25 009 488	1 406 444	330 268	239 748	63 130	85 038	26 740 718
Kapitał własny	828 623	0	0	0	0	0	828 623
Razem zobowiązania i kapitał własny	25 838 111	1 406 444	330 268	239 748	63 130	85 038	27 569 341
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 723 609	28 349	6 657	7 983	2 102	0	1 759 941
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	219 215	2 775	652	760	200	150	222 900
Pozabilansowe instrumenty finansowe	108 039	38 539	9 050	4 367	1 150	8 421	159 366
Razem pozycje pozabilansowe	2 050 863	69 663	16 359	13 110	3 452	8 571	2 142 207

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2020 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiące do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	78 885	0	0	0	0	78 885
Należności od innych banków	156 902	664	0	0	0	157 566
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 543 055	2 192 589	9 080	10 238	1 088	8 756 050
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	5 817 900	0	0	2 000 000	0	7 817 900
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 465 773	150 646	7 431 289	0	0	9 047 708
Razem aktywa	14 062 515	2 343 899	7 440 369	2 010 238	1 088	25 858 109
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	17 244 426	4 073 821	579 351	0	0	21 897 598
Zobowiązania wobec klientów	819 749	1 536 690	25 846	665	2 806	2 385 756
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	267 491	160 415	0	0	427 906
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	0
Razem zobowiązania	18 064 175	5 878 002	765 612	665	2 806	24 711 260
Luka	-4 001 660	-3 534 103	6 674 757	2 009 573	-1 718	1 146 849
Pozycje pozabilansowe	325	0	0	-325	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	2 813	0	0	2 488	0	5 301
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	2 488	0	0	2 813	0	5 301
Luka razem	-4 001 335	-3 534 103	6 674 757	2 009 248	-1 718	1 146 849
Luka skumulowana	1 146 849	5 148 184	8 682 287	2 007 530	-1 718	

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2019 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 419 625	0	0	0	0	1 419 625
Należności od innych banków	177 895	1 429	0	0	0	179 324
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 724 195	2 099 002	12 031	14 749	2 042	8 852 019
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	5 680 550	0	0	0	0	5 680 550
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 362 368	148 559	7 659 088	0	0	9 170 015
Razem aktywa	15 364 633	2 248 990	7 671 119	14 749	2 042	25 301 533
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	19 404 305	1 313 184	1 044 350	0	0	21 761 839
Zobowiązania wobec klientów	622 753	1 912 790	111 471	2 152	2 529	2 651 695
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	267 491	159 099	0	0	426 590
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	0
Razem zobowiązania	20 027 058	3 493 465	1 314 920	2 152	2 529	24 840 124
Luka	-4 662 425	-1 244 475	6 356 199	12 597	-487	461 409
Pozycje pozabilansowe	369	0	0	0	-369	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	3 438	0	0	0	3 069	6 507
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	3 069	0	0	0	3 438	6 507
Luka razem	-4 662 056	-1 244 475	6 356 199	12 597	-856	461 409
Luka skumulowana	461 409	5 123 465	6 367 940	11 741	-856	

50.4. Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne w Banku definiuje się jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów informatycznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

System zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrożono według postanowień:

- 1) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, z późn. zm.;
- 2) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- 3) Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 roku;
- 4) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe;
- 5) Wytycznych EBA z dnia 19 lipca 2018 r. dotyczącymi testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym określone zostały kompetencje i zadania w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym odbywa się na podstawie:

- 1) Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w Banku BPS S.A., która określa sposób zarządzania ryzykiem bankowym w Banku;
- 2) Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, która określa kluczowe zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym obowiązujące w Banku BPS S.A.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- 1) utrzymanie limitów operacyjnych na założonym poziomie nieprzekraczającym limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 2) ograniczanie strat z tytułu zdarzeń operacyjnych;
- 3) zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku;
- 4) zwiększenie szybkości i adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Do najistotniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym na poszczególnych szczeblach w Banku należą, w przypadku:

- 1) Rady Nadzorczej – sprawowanie nadzoru nad opracowaniem, przyjęciem, wdrożeniem i przestrzeganiem polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, ze strategią i planem finansowym Banku oraz nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym, a także ocena adekwatności i skuteczności tego procesu, zatwierdzanie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i profilu ryzyka operacyjnego ponoszonego przez Bank;
- 2) Zarządu – opracowanie, akceptacja i wdrożenie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocena i monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie osób i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych elementów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, realizacja procesu kontroli ryzyka operacyjnego poprzez nadzór nad zakresem i częstotliwością kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego, ogłaszanie informacji na temat podejścia Banku do ryzyka operacyjnego, okresowa ocena procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym;

- 3) Komitetu Ryzyka Operacyjnego – rekomendowanie Zarządowi do zatwierdzenia polityki, a także pozostałych procedur pomiaru, limitowania, raportowania i monitorowania ryzyka operacyjnego, zatwierdzanie listy obowiązujących wskaźników KRI oraz wartości progowych wyznaczonych metodą ekspercką, wydawanie zaleceń dla jednostek/komórek organizacyjnych Banku dotyczących ryzyka operacyjnego;
- 4) Departamentu Zgodności – opiniowanie systemu zarządzania Bankiem, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem operacyjnym w działalności Banku, opracowanie założeń funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz działania funkcji kontroli, zarządzanie ryzykiem modeli i walidacji modeli, koordynowanie przepływu informacji dotyczących ryzyka operacyjnego pomiędzy podmiotami zależnymi/stowarzyszonymi a Bankiem, koordynowanie działań Banku związanych z nadzorem nad ryzykiem dotyczącym działalności podmiotów zależnych;
- 5) Biura Ryzyka Operacyjnego – opracowanie i aktualizowanie projektów procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka operacyjnego, wprowadzanie i rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie tym rodzajem ryzyka;
- 6) Departamentu Bezpieczeństwa – opracowanie i wdrażanie strategii bezpieczeństwa Banku wspierającej realizację strategicznych celów Banku i Zrzeszenia, opracowywanie polityki Banku w zakresie bezpieczeństwa fizycznego oraz technicznego, a także bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych, koordynowanie procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, prowadzenie działań związanych z zapobieganiem nadużyciom, zarządzanie incydentami związanymi z bezpieczeństwem, zarządzanie ciągłością działania Banku, w tym tworzenie i aktualizowanie dokumentacji w obszarze ciągłości działania;
- 7) Departamentu Informatyki – opracowywanie i wdrażanie strategii informatyzacji wspierającej realizację strategicznych celów Banku i Zrzeszenia, nadzorowanie i eksploatacja systemów teleinformatycznych Banku, raportowanie o incydentach i problemach zgodnie z obowiązującymi regulacjami;
- 8) Departament Innowacji i Rozwoju – przygotowywanie rozwiązań zapewniających realizację strategii w zakresie zarządzania procesami; koordynację działań w zakresie wdrażania zasad zarządzania procesami w Banku, utrzymywanie i aktualizację mapy procesów w oparciu o wytyczne właścicieli procesów;
- 9) Departamentu Prawnego i Kadr – opracowywanie założeń polityki personalnej Banku ze wskazaniem metod i narzędzi zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzanie ryzykiem kadrowym oraz prowadzenie spraw związanych z polityką minimalizowania ryzyka kadrowego, zarządzanie ryzykiem prawnym;
- 10) Pracowników wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku – bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez identyfikację zdarzeń operacyjnych oraz podejmowanie działań ograniczających potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzących negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz ograniczanie tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante poprzez samoocenę ryzyka operacyjnego oraz analizy scenariuszowe, a także ex post poprzez rejestrację zdarzeń operacyjnych. Identyfikacja ryzyka operacyjnego ex ante ma na celu zapobieganie powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Bank.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą wskaźników wykorzystania limitów tolerancji w ramach ustalonego poziomu apetytu na ryzyko oraz za pomocą wskaźników KRI, dla których określono dopuszczalne limity wartości. Limity tolerancji oraz definicje wskaźników KRI i ich progów są opracowywane w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego Banku.

System raportowania na temat poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) informację bieżącą o istotnych stratach operacyjnych, którą otrzymuje Zarząd, Członkowie Komitetu Ryzyka Operacyjnego oraz Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;

- 2) raporty: z procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz analiz scenariuszowych, a także z podjętych działań mających na celu mitygację ryzyka operacyjnego, które są opiniowane przez Komitet Ryzyka Operacyjnego i przyjmowane przez Zarząd;
- 3) informację kwartalną na temat oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne, która jest opiniowana przez Komitet Ryzyka Operacyjnego, przyjmowana przez Zarząd i stanowi element sprawozdania dotyczącego zarządzania ryzykiem, przedkładanego Radzie Nadzorczej.

Sprawozdanie kwartalne na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne obejmuje między innymi:

- 1) analizę istotnych strat operacyjnych poniesionych przez Bank z tytułu realizacji ryzyka operacyjnego;
- 2) wartości wskaźników KRI wraz z limitami, a w przypadku przekroczenia limitów wartości KRI informację o przyczynach tego przekroczenia oraz o podjętych lub planowanych do podjęcia działaniach zmierzających do przywrócenia wartości KRI do poziomu akceptowalnego;
- 3) wykorzystanie limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 4) ocenę ryzyka operacyjnego w spółkach zależnych;
- 5) wartość wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, wyliczoną metodą podstawowego wskaźnika (BIA);
- 6) informację na temat działań podejmowanych w celu poprawy systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków realizacji tego ryzyka:

- 1) odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów i procedur;
- 2) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego oraz monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w procesach;
- 3) wyeliminowanie procesów, produktów, systemów, które generują ryzyko;
- 4) mechanizmy kontrolne, m.in. procedury, podział obowiązków, autoryzacja, kontrola dostępu, kontrola fizyczna, proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym, inwentaryzacja, dokumentowanie odstępstw, wskaźniki wydajności, szkolenia;
- 5) zabezpieczenia fizyczne;
- 6) zabezpieczenia finansowe;
- 7) plany awaryjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspierany przez system AZRO (Aplikacja Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym), który służy do ewidencji zdarzeń operacyjnych, definiowania i wyliczania wartości KRI, jak również do przeprowadzania procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz analiz scenariuszowych, które stanowią test warunków skrajnych dla ryzyka operacyjnego.

Bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika (BIA) zgodnie wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Wpływ pandemii Covid-19 na ryzyko operacyjne

W marcu 2020 roku w związku z zagrożeniem epidemiologicznym wywołanym pandemią Covid-19 Bank wdrożył wcześniej przygotowane plany postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. W ramach działań kryzysowych powołany został Komitet Kryzysowy Banku, którego zadaniem było koordynowanie niezbędnych działań mających na celu minimalizację zagrożenia oraz zachowanie ciągłości procesów w Banku, ze szczególnym naciskiem na procesy krytyczne. Komitet Kryzysowy prowadzi bieżący monitoring ryzyka powstania zakłóceń w realizacji wewnętrznych procesów operacyjnych, co umożliwia natychmiastową reakcję i przeciwdziałanie potencjalnym negatywnym skutkom identyfikowanych istotnych zagrożeń.

Podjęte przez Bank działania prewencyjne obejmują, w szczególności:

- 1) wdrożenie odpowiednich procedur operacyjnych w celu zapewnienia niezakłóconej obsługi zrzeszonych banków spółdzielczych w zakresie prowadzonych przez Bank BPS rozliczeń klientów Zrzeszenia przy zachowaniu szczególnych zasad bezpieczeństwa;
- 2) wdrożenie dodatkowych środków bezpieczeństwa infrastruktury technicznej w związku ze wzmożoną liczbą incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa informatycznego w okresie epidemii;
- 3) pełne utrzymanie gotowości operacyjnej w lokalizacji zapasowej na wypadek pojawienia się obiektywnych, czasowych ograniczeń w dostępie do siedziby Banku;
- 4) maksymalną realokację pracowników Banku poprzez wykorzystanie trybu pracy zdalnej z miejsca ich zamieszkania, przy użyciu środków bezpieczeństwa IT i ochrony danych;
- 5) modyfikację zasad obsługi klientów w oddziałach Banku, w tym skrócenie czasu pracy w celu ochrony pracowników i klientów oraz zminimalizowania ryzyka zarażenia wirusem;
- 6) ograniczenie pracy w siedzibie Banku wyłącznie do przypadków, gdy jest to operacyjnie niezbędne, w szczególności w celu zabezpieczenia operacyjnej działalności oddziałów Banku;
- 7) ograniczenie do niezbędnego minimum podróży służbowych i spotkań z klientami oraz bezpośrednich wewnętrznych spotkań służbowych pracowników na rzecz przejścia na kontakty z użyciem kanałów elektronicznych (telekonferencje lub video-konferencje);
- 8) prowadzenie stałych akcji informacyjnych przypominających zasady zachowania środków ostrożności zalecanych przez Ministerstwo Zdrowia i inne powołane do tego celu instytucje, zarówno w godzinach pracy, jak i w życiu prywatnym.

Podjęte działania pozwoliły na zachowanie ciągłości działania przez Bank, a kluczowe procesy są realizowane bez zakłóceń.

51. Zarządzanie kapitałem

W roku 2020 funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Banku opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych z późn. zm. (dalej: Rozporządzenie CRR);
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym z późn. zm. (dalej: Ustawa Makro);
- 3) Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku z późn. zm. (dalej: Ustawa);
- 4) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (dalej: Rozporządzenie MRiF).

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne, warunkujące spełnienie wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego.

W Banku istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. (dalej: Polityka) oraz Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A. oraz Grupie kapitałowej Banku BPS S.A. (dalej: Instrukcja ICAAP).

Polityka określa przede wszystkim zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych, preferowaną strukturę funduszy własnych oraz długoterminowe cele kapitałowe, jak również ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje. Wysokość tych limitów wyznacza akceptowalny apetyt na ryzyko

zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.

Celem zarządzania kapitałem jest:

- 1) utrzymanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Banku;
- 2) sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych w celu umożliwienia dalszego rozwoju działalności i wzmocnienia pozycji na polskim rynku usług bankowych;
- 3) utrzymywanie kapitału na poziomie, który pozwoli na zapewnienie optymalnej obsługi zrzeszonych banków spółdzielczych;
- 4) efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez optymalizowanie działalności w kierunku rozwoju produktów o oczekiwanym poziomie absorpcji kapitału.

Instrukcja ICAAP opisuje proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, zawiera wytyczne dotyczące zasad oceny istotności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz metody wyznaczania kapitału wewnętrznego na ich pokrycie. Ocena adekwatności kapitału służy zapewnieniu utrzymywania jego poziomu w wysokości skorelowanej z profilem ryzyka Banku. Pozwala na dostosowanie wielkości funduszy własnych Banku do poziomu i rodzaju ryzyka na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Odpowiedzialność za skuteczność systemu zarządzania kapitałem i ryzykiem ponosi Zarząd Banku, wspierany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, natomiast Rada Nadzorcza Banku ostatecznie zatwierdza procesy uregulowane w przedmiotowych dokumentach.

Zarówno Polityka, jak i Instrukcja ICAAP podlegają corocznemu przeglądowi i weryfikacji w celu ich dostosowania do przepisów zewnętrznych, zmian profilu ryzyka Banku, jak również otoczenia gospodarczego w którym funkcjonuje.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne dla potrzeb wyliczania adekwatności kapitałowej wyznaczane są w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Banku stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. W skład kapitału Tier I wchodzi kapitał podstawowy Tier I. Bank nie posiada kapitału dodatkowego Tier I.

W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- 1) instrumenty kapitałowe;
- 2) agio emisyjne związane z instrumentami kapitałowymi;
- 3) zyski zatrzymane;
- 4) skumulowane inne całkowite dochody;
- 5) kapitał rezerwowy;
- 6) fundusze ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał podstawowy Tier I korygowany jest o:

- 1) korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych;
- 2) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej;
- 3) inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (wynikające z zastosowania MSSF9).

W skład kapitału Tier II wchodzi zobowiązania podporządkowane.

Struktura funduszy własnych Banku

	31.12.2020	31.12.2019
Kapitał Tier I	785 546	756 112
Kapitał podstawowy Tier I	785 546	756 112
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	679 584	676 977
Zyski zatrzymane	-37 159	-17 727
Inne całkowite dochody	10 305	7 485
Kapitał rezerwowy	119 716	92 128
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-7 096	-7 435
Wartości niematerialne	-20 193	-39 109
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	15 889	19 293
Kapitał dodatkowy Tier I	0	0
Kapitał Tier II	361 912	374 725
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	362 912	374 725
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	-1 000	0
Fundusze własne	1 147 458	1 130 837

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko oraz wskaźniki kapitałowe

Przy wyliczaniu kwoty ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu CRR. W zakresie ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach). W obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej Bank wykorzystuje metody standardowe, zgodnie z wymogami regulacyjnymi określonymi w wyżej wymienionym Rozporządzeniu.

W zakresie współczynników kapitałowych, minimalne poziomy wyznaczone dla Banku wynoszą odpowiednio:

- 1) 7,1 % dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1),
- 2) 8,6 % dla współczynnika kapitału Tier I (T1),
- 3) 10,6 % dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR).

Powyższe wskaźniki uwzględniają wymogi wynikające z:

- 1) art. 92 ust 1 Rozporządzenia CRR, który zobowiązuje Bank do ich utrzymywania na poziomie co najmniej:
 - a) 4,5 % dla CET1,
 - b) 6,0 % dla T1,
 - c) 8,0 % dla TCR;
- 2) buforów kapitałowych, stanowiących zgodnie z Ustawą Makro, wartości procentowe łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR, ustalone w wysokości:
 - a) 0,0 % dla bufora antycyklicznego – wartość utrzymywana na niezmiennym poziomie od dnia 1 stycznia 2016 r.,
 - b) 2,5 % dla bufora zabezpieczającego – miara zwiększona od dnia 1 stycznia 2019 r. z poziomu 1,875 % obowiązującego w roku 2018,
 - c) 0,0 % dla bufora ryzyka systemowego – wartość zmieniona Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 marca 2020 r., uchylającym Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 r., ustanawiające jego poziom w wysokości 3,0 %,
 - d) 0,1 % dla bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) – poziom zwiększony decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 14 października 2019 r. z wysokości 0,0 % (nałożony na

Bank w 2016 r. w drodze indywidualnej decyzji bufor podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank utrzymywał fundusze własne na poziomie 1.147.458 tys. zł oraz łączną kwotę ekspozycji na ryzyko w wysokości 7.201.392 tys. zł. Współczynnik TCR wyniósł 15,9 %, natomiast współczynniki CET1 oraz T1 osiągnęły wartość 10,9 %. Powyższe wskaźniki ukształtowały się powyższej obowiązujących progów nadzorczych.

Ekspozycja na ryzyko i wskaźniki kapitałowe

	31.12.2020	31.12.2019
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	7 201 392	7 872 276
Kwota ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do ryzyka kredytowego	6 411 878	7 212 626
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	703 406	658 612
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka rynkowego	86 092	959
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej	16	79
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	10,9%	9,6%
Współczynnik kapitału Tier I	10,9%	9,6%
Łączny współczynnik kapitałowy	15,9%	14,4%

Kapitał wewnętrzny

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z Rozporządzeniem MRiF, w oparciu o Instrukcję ICAAP. Kapitał wewnętrzny, zgodnie z definicją art. 128 ust 1. pkt 2 Ustawy, stanowi szacowaną kwotę kapitału, niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającą przewidywany poziom ryzyka.

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Banku oceniane są następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji, walutowe, rynkowe instrumentów finansowych w księdze handlowej, płynności, cyklu gospodarczego, kapitałowe, strategiczne, reputacji, modeli, transferowe i kraju, braku zgodności, inwestycji w podmioty zależne, wyniku finansowego oraz nadmiernej dźwigni.

Dla rodzajów ryzyka ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Wielkość kapitału wewnętrznego Banku obliczana jest jako suma wszystkich skwantyfikowanych w jednostkach pieniężnych rodzajów ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku kapitał wewnętrzny alokowany został na następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, operacyjne, rynkowe, CVA, stopy procentowej w księdze bankowej, inwestycji w podmioty zależne, cyklu gospodarczego oraz ryzyko nadmiernej dźwigni.

Łączna kwota kapitału wewnętrznego oszacowana została na poziomie 858.599 tys. zł, a jego udział w kapitale dostępnym na pokrycie ryzyka wyniósł 74,83 %. Nadwyżka funduszy własnych nad kapitałem alokowanym na ryzyka Filaru I oraz II pozwoliła na osiągnięcie omawianej relacji na poziomie korzystniejszym zarówno w porównaniu do limitu wynikającego z przepisów nadzorczych, jak i ustalonego w regulacjach wewnętrznych Banku.

	31.12.2020	31.12.2019
Kapitał wewnętrzny	858 599	831 535
Filar I	576 112	629 782
Filar II	282 487	201 753
Nadwyżka (+) / Niedobór (-) funduszy własnych	288 859	299 302
Kapitał wewnętrzny / fundusze własne (w %)	74,83%	73,53%

Podpisy

14 kwietnia 2021 roku	Artur Adamczyk Prezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	----------------------------------	--------------------------------------

14 kwietnia 2021 roku	Robert Banach Wiceprezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

14 kwietnia 2021 roku	Krzysztof Kokot Wiceprezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	---------------------------------------	--------------------------------------

14 kwietnia 2021 roku	Anna Zawada Główny Księgowy Banku	Podpisano podpisem elektronicznym
-----------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

Niniejsze sprawozdanie zawiera 174 kolejno ponumerowanych stron.